BIBLIOTECA CENTRALĂ REGIONALĂ P.P.R. Cluj-Napoca-Deva

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

Scînteia

ORGAN AL COMITETULUI CENTRAL AL P.C.R.

Anul XXXVI Nr. 7256 | Sîmbătă 18 februarie 1967 | 8 PAGINI — 30 BANI

Pagina a IV-a

Cercetarea pedagogică și problemele actuale ale școlii

(Anchetă pe teme de învățămînt)

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe ministrul afacerilor externe al Finlandei, Ahti Karjalainen

Secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Nicolae Ceaușescu, a primit vineri la amiază pe ministrul afacerilor externe al Finlandei, Ahti Karjalainen, care face o vizită în țara noastră.

La primire au participat Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, Andrei Păcuraru, șef de secție la C.C. al P.C.R., Mircea Malița, adjunct al ministrului afacerilor externe, și Nicolae Vancea, ambasadorul României la Helsinki.

Ministrul afacerilor externe finlandez a fost însoțit de Björn-Olof Georg Alholm, ambasadorul Finlandei la București.

În timpul convorbirilor a avut loc un schimb de păreri privind relațiile dintre România și Finlanda, precum și probleme ale politicii internaționale actuale, exprimîndu-se dorința comună ca relațiile dintre cele două țări să fie dezvoltate continuu, în interesul ambelor popoare, ceea ce contribuie la crearea unui climat favorabil de cooperare și înțelegere între popoarele europene, servește cauzei păcii în lume.

Întrevederea s-a desfășurat într-o atmosferă cordială.

Oaspetele finlandez primit la Consiliul de Stat și la Consiliul de Miniștri

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a primit vineri pe Ahti Karjalainen, ministrul afacerilor externe al Finlandei.

Au participat Grigore Geamănu, secretarul Consiliului de Stat, Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, Mircea Malița, adjunct al ministrului afacerilor externe, Nicolae Vancea, ambasadorul României la Helsinki.

Au fost prezenți ambasadorul Finlandei la București, Björn-Olof Georg Alholm, și persoanele oficiale care însoțesc pe oaspete.

Cu acest prilej a avut loc un schimb de păreri referitor la dezvoltarea relațiilor de colaborare între România și Finlanda.

Întrevederea s-a desfășurat într-o atmosferă cordială.

Vineri dimineața președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a primit pe ministrul afacerilor externe al Finlandei, Ahti Karjalainen.

Au participat Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, Mircea Malița, adjunct al ministrului, Nicolae Vancea, ambasadorul României la Helsinki.

Au fost de față Björn-Olof Georg Alholm, ambasadorul Finlandei la București, funcționarii superiori din Ministerul Afacerilor Externe al Finlandei, care însoțesc pe oaspete.

În cursul întrevederii, care s-a desfășurat într-o atmosferă cordială, au fost abordate probleme de interes comun.

(Agerpres)

ANCHETĂ ÎN GOSPODĂRIILE AGRICOLE DE STAT

Care este terenul de activitate al specialiștilor agricoli BIROUL sau OGOARELE?

Inginer. Dicționarele de specialitate dau următoarea explicație acestei noțiuni: persoană cu înaltă calificare, avînd diplomă corespunzătoare și care prestează muncă tehnică. Dintre numeroasele specialități inginerești, ne vom opri, în rîndurile de față, la cea agronomică, mai precis la inginerii de diferite specialități din gospodăriile de stat.

Referindu-ne la definiția de mai sus, se poate afirma că specialiștii din sectorul G.A.S. au calificare mai înaltă sau mai puțin înaltă, dispun și de diploma corespunzătoare profilului lor profesional. Dar în ce măsură prestează ei muncă tehnică? În legătură cu aceasta am solicitat părerile mai multor directori, specialiști și alți lucrători din gospodăriile de stat. Răspunsurile converg spre aceeași concluzie: munca administrativă ocupă o mare parte din activitatea inginerilor și a celorlalți specialiști din G.A.S. rămînînd ca lucrările de strictă specialitate, hotărîtoare pentru nivelul producției, să fie făcute de oameni cu calificare mai mică. Dar să dăm cuvîntul anchetaților:

MARIN JIANU, directorul gospodăriei de stat Periș, regiunea București:

„Ar fi greu de precizat cît anume din timpul specialiștilor este folosit în scopul conducerii directe a procesului de producție și cît este răpit de activitatea de birou. Totuși, practica de fiece zi ne arată că, contrar misiunii unui inginer, el trebuie să presteze o muncă prea mare pentru rezolvarea hîrtiilor, care-i răpește timpul prețios destinat rezolvării problemelor tehnice, ce privesc direct sporirea producției. Și toate acestea datorită avalanșei mari de situații cerute de către Trustul Gostat. Aș putea da exemple care să umple mult spațiu de ziar. Mă voi mărgini la cîteva care, după mine, puteau fi evitate. În ziua de 24 ianuarie a venit de la trust o corespondență, prin care se cerea să comunicăm date cu privire la spațiile de cazare a animalelor, cantitățile de furaje existente etc. Dar toate acestea au fost cuprinse în inventarele de sfîrșit de an, de unde puteau fi luate cu ușurință. În afară de situațiile tipizate, se cer zilnic situații cu privire la efectivele existente, monta animalelor, fătări etc. Despre producția de soia din 1966 s-au cerut, în decurs de o săptămînă, aceleași date de două ori. La toate trebuie să răspundă inginerul șef sau alți specialiști".

LIUBOMIR IOVANOV, directorul G.A.S. Recaș, regiunea Banat:

„Ocup funcția de director de gospodărie de stat de aproape 18 ani. Îmi dau seama că specialiștii din unitatea noastră sînt împiedicați să lucreze practic, să conducă procesul tehnic din cauza prea multor hîrtii. Acestea cuprind rapoarte, statistici și alte formulare, care, de cele mai multe ori nu-și au rostul. De exemplu în anul trecut, numărul corespondențelor purtate cu Trustul Gostat Timișoara (forul nostru imediat tutelar) s-a ridicat la aproape 1 300, ceea ce înseamnă circa 4 corespondențe pe zi. Totodată, săptămînal întocmim ordine de lucru pentru fiecare brigadă, pe culturi și lucrări etc. De fapt, aceasta presupune o copiere săptămînală a devizului care se întocmește la începutul anului. După ce se întocmesc aceste ordine, ele trebuie discutate. Știți cît timp răpesc aceste lucrări specialiștilor? Nici mai mult, nici mai puțin decît 4 zile pe săptămînă. La aceasta se mai adaugă întocmirea lunară a bugetului de venituri și cheltuieli, nemaivorbind de faptul că zilnic trebuie să raportăm la trust o analiză cu cheltuelile și volumul de lucrări executate".

Am reținut numai părerile acestor doi directori. Și alți conducători de gospodării de stat din cei anchetați au exprimat același lucru și credem că mulți din cei care nu au avut posibilitatea să-și exprime punctul de vedere, împărtășesc aceste păreri. De altfel, în primul rînd, directorul gospodăriei de stat este cel care simte că inginerul agronom ori alt specialist din unitatea respectivă, legat de mîini și de picioare cu lanțul hîrtiilor, nu poate participa activ la procesul de producție. Ce părere au în legătură cu această stare de lucruri specialiștii? Să le dăm cuvîntul.

LUCA MARTIN, inginer șef G.A.S. Valea Lungă, regiunea Brașov:

„Sînt mai multe cauze care frînează participarea noastră, a specialiștilor la activitatea productivă. Formalismul hîrtiilor ne-a încătușat în bună măsură activitatea. În 1966 noi am întocmit și expediat (înregistrate) nu mai puțin de 6 000 de hîrtii. Un mare număr de situații și adrese au plecat fără să fie înregistrate. În afara acestora, noi întocmim nenumărate dări de seamă statistice, note explicative etc. Pentru întocmirea situațiilor, dă-

Anchetă realizată de: **Nicolae MOCANU, Florea CEAUȘESCU, Ion CHIUJDEA**

(Continuare în pag. a III-a)

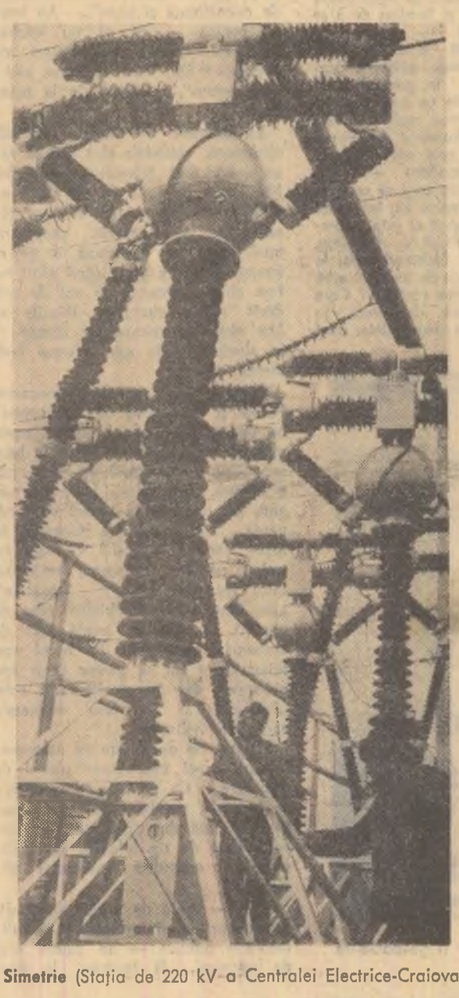

Simetrie (Stația de 220 kV a Centralei Electrice-Craiova)

Foto: Gh. Vințilă

REVERSUL AUTOCRITICII

Dacă veți avea prilejul să urcați pe firul șoselei ce duce de la Curtea de Argeș spre hidrocentrală puteți observa în stînga și în dreapta șiruri lungi de case noi cu pridvoare și fațade lucrate în stil argeșan și a căror vîrstă poate fi ușor asemuită cu cea a edificiului înălțat la Cheile Argeșului. E semn că numeroși localnici s-au înrolat în detașamentul constructorilor; opera făptuită de ei se poate recunoaște nu numai în monumentalele construcții ale hidrocentralei, ci și în cele de proporții mai mici care au dat comunelor și satelor mărginașe o înfățișare nouă, prosperă. Dar dacă veți fi atenți puteți observa și un alt amănunt: aproape că nu a rămas casă, pe acest traseu, care să nu-și fi adăugat ca punte de legătură cu șoseaua un pod **trainic** din beton. Și nu sînt zeci, ci sute și sute de poduri (a nu se înțelege podețe). Te întrebi cu mirare dacă se găsește în vecinătate vreo fabrică de ciment. Da de unde! Alta e explicația. Coloanele de mașini ce transportau cimentul spre hidrocentrală treceau pe aici, opreau cîteva minute... și-și vedeau apoi de drum. Ce contau cîteva sute de kilograme de ciment lipsă la un camion-cisternă din acelea pîntecoase! Vă întrebați cine a constatat lipsa, cum s-au justificat pînă la urmă „pierderile"? Cine știe? Vor fi evitate la șantierul hidrocentralei de la Lotru unde s-a mutat coloana de mașini?

opinii

★

Comitetul regional de partid Argeș i-a întrebat, în noiembrie trecut, pe conducătorii șantierelor cum s-au pregătit pentru evitarea „surprizelor" în primul trimestru al anului 1967, dacă au luat măsurile cuvenite pentru menținerea în anotimpul rece a unui ritm înalt al lucrărilor. Răspunsurile au fost mai mult decît optimiste. S-au depus garanții... verbale. Să nu crezi oamenii pe cuvînt?!

N-au trecut decît zece zile din 1967. Primele semne, pe șantiere, erau îngrijorătoare. Și atunci aceiași factori de răspundere s-au reîntîlnit în aceeași sală de ședințe. După două luni și ceva, iată, directorii, erau de nerecunoscut. Fețele lor încercau să exprime nedumerire, îngrijorare. Și-au curs fel de

Constantin MORARU

(Continuare în pag. a VII-a)

LA BRĂILA

UN MARE COMPLEX ȘCOLAR PROFESIONAL

La Brăila, în vecinătatea uzinei de utilaj greu „Progresul", a intrat în ultima fază de construcție un mare complex școlar profesional, aparținînd Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini. Aici vor învăța 1 600 elevi.

Noul complex școlar se compune din clădiri destinate școlii profesionale propriu-zise, care va pregăti lăcătuși, electricieni, sudori, mecanici, montori, precum și unui liceu industrial. Căminele complexului au 600 de locuri, iar la cantină vor putea lua masa, în trei serii, 1 200 de elevi. Complexul școlar dispune de centrală termică proprie, spălătorie mecanică, terenuri de sport, alte anexe.

NAȚIONALIZAREA SIDERURGIEI BRITANICE — caracteristici și consecințe

Articol scris pentru „Scînteia" de Ian MIKARDO, membru laburist al Camerei Comunelor

După cum s-a anunțat, Camera Comunelor a adoptat recent legea privind naționalizarea industriei siderurgice a Angliei. Legea prevede trecerea în proprietatea statului a 14 mari societăți siderurgice britanice, care produc aproximativ 90 la sută din oțelul țării. Trecerea industriei siderurgice în proprietatea statului va avea loc prin răscumpărarea întreprinderilor contra unor sume apreciabile acordate capitaliștilor care le dețin în prezent. În articolul lui Ian Mikardo este înfățișată evoluția problemei naționalizării industriei siderurgice a Angliei în anii postbelici.

Bătăliile politice pentru industria siderurgică britanică — bătălii desfășurate atît între partidul laburist și cel conservator, cît și chiar în sînul partidului laburist — au început la congresul anual al partidului laburist în 1944. Comitetul executiv național a prezentat în fața congresului o declarație politică pe teme multiple ca bază a manifestului electoral în vederea alegerilor generale care erau așteptate să aibă loc imediat ce se va fi încheiat războiul. În această declarație politică exista un capitol care se ocupa de reorganizarea economică postbelică a Marii Britanii, conținînd un număr de propuneri interesante; acestea nu prevedeau însă transferarea nici uneia dintre industriile de bază în proprietate de stat.

Un grup de delegați la congres a prezentat o moțiune care a schimbat radical baza declarației politice elaborate de Comitetul executiv, prin faptul că angaja partidul în vederea naționalizării unui șir de industrii, dintre care una era cea a fierului și oțelului.

Deși pe vremea aceea eram pentru prima dată delegat la congresul partidului laburist, am fost ales să prezint această moțiune. Comitetul executiv s-a opus, însă el a fost înfrînt de delegații de rînd, iar moțiunea a fost adoptată cu o mare majoritate. Acestea sînt împrejurările în care măsurile majore de naționalizare realizate de guvernul laburist din 1945—1951 (cuprinzînd oțelul, electricitatea, gazul, cărbunele, Banca Angliei, liniile aeriene, căile ferate și transportul rutier) au fost introduse în programul laburist împotriva voinței multora dintre liderii acestuia.

Industria oțelului a fost întotdeauna privită de mișcarea laburistă ca unul din punctele centrale ale politicii urmărind schimbarea ordinii sociale în Marea Britanie. Cei care stăpîneau și controlau această

(Continuare în pag. a VII-a)

BINELE are preț?

ECOURI

Cînd „atenția" și „serviciul colegial" devin obiect de speculă

Maria Sandu, gestionară a unității de produse zaharoase din strada Brezoianu nr. 11, transformase magazinul respectiv într-o proprietate particulară și, firește, se temea că mai devreme sau mai tîrziu ar putea fi prinsă cu lipsuri în gestiune. De aceea s-a îngrijit să aranjeze lucrurile astfel ca la control să nu se poată descoperi nimic. Cînd revizorul-contabil Manole Ionescu de la O.C.L. „Alimentara" raionul V. I. Lenin, a venit să controleze unitatea din strada Brezoianu nu s-a descoperit mare lucru. Meseria îl obliga pe revizor să păstreze o anumită distanță față de Maria Sandu. Ea însă ținea cu orice preț să-l înmoaie inima, și pînă la urmă a reușit să-l facă să accepte o mică „atenție". La al doilea control, „micul cadou" s-a mărit. Astfel, fiecare control îi rezerva revizorului cîte o plăcută „surpriză". Gestionara îl asigura că în această „surpriză" nu se ascunde nimic rău și, mai ales, că nu se face nicăieri nici o pagubă. În realitate, micile ei atenții și cadouri reprezentau o investiție care la timpul oportun urma să-i aducă profiturile scontate. După un timp, cu prilejul unui alt control, Manole Ionescu a găsit lipsuri serioase în gestiunea magazinului. Ce era să facă? Să dezvăluie hoțiile unei salariate care l-a copleșit cu „atențiile" ei? Să facă un rău cuiva care s-a arătat atît de amabil? A falsificat cîteva bonuri și lucrurile s-au aranjat. În cele din urmă însă frauda a fost descoperită, astfel că pentru „binefacerile" reciproce revizorul și gestionara respectivă au fost recompensați cu trei și, respectiv, cinci ani închisoare corecțională.

Ce preț a avut, în concluzie, „binele" pe care și l-au făcut reciproc cei doi?

...Un alt fapt. Cîțiva tineri, printre care Cornelia Mitrali, Valeria Dumitru și alții, mai puțin încrezători în cunoștințele lor, dar cu buzunarele doldora de bani, băteau la porțile Institutului pedagogic de trei ani din Capitală. Voiau să obțină admiterea nu pe baza cunoștințelor, ci cu ajutorul banilor. Destinatarul — Dumitru Surulescu, secretar-șef al Institutului. Bineînțeles, nu s-au dus la el întîmplător. Aflaseră că este un om practic, care știe să vindă cu preț bun binele. Prețul a fost destul de piperat — șase candidați au plătit 23 700 lei! „Promovarea" a șase candidați nepregătiți era însă o treabă pe care Surulescu nu o putea duce singur pînă la capăt. Au început intervențiile pe la cunoștințe de a căror bunăvoință și înțelegere depindea, chipurile, soarta unor tineri de treabă. Așa se face că unele cadre didactice — Gh. Popp, S. Lugojan, Gh. Bulgar, I. Roșca și alții — au ezitat să respingă stăruințele lui Surulescu și i-au asigurat rampa de „lansare" în afaceri murdare. L-au ajutat să-și realizeze planurile, schimbînd notele sau strecurînd în lucrări elemente de recunoaștere pentru a li se acorda note mari. Pentru trafic de influență și remunerație injustă, Dumitru Surulescu a fost răsplătit de către instanțele judecătorești cu trei ani și șase luni închisoare corecțională și trei ani interdicție. Nu este însă trist că și oameni odinioară corecți s-au lăsat antrenați în asemenea practici, pentru că n-au avut tăria să dea răspunsul cuvenit unui speculant de „bine"?

I. MANCIU
procuror șef al raionului V.I. Lenin-București

Nu ajutor, ci josnicie

Mai sînt destui lăcători de bine care nu se dau în lături să ofere ajutorul lor primului om întîlnit în cale pentru că speră că în felul acesta pot pune mîna pe o pradă care le va răsplăti însutit eforturile: recunoștința victimei.

Elena B., o tînără din comuna Domnești, regiunea București, dorea să se angajeze undeva. Întîlnindu-l pe Ilie Barbu, funcționar cu „influență" la șantierul din comună al I.R.C.R.-ului 16 Februarie, l-a întrebat dacă poate fi angajată ca muncitoare. Profitînd de naivitatea fetei și știind că e

(Continuare în pag. a II-a)

Paginile V și VI

- O plimbare cu sania (fragmente din romanul „Amza haiducul" de Eugen Barbu)
- „Vigarista" își caută prada
- Din culisele spionajului industrial

FAPTUL DIVERS

La drumul mare

Zăpada abundentă a scos jivinele din păduri. În comuna Ruscova (Vișeu) lupii fac ravagii în țarcurile de oi ale gospodarilor. Atacă și oameni, la drumul mare. Dar maramureșenii sînt focoși, se luptă strașnic, cu bîtele. Vînătorii n-au trecut încă (organizat) la acțiune. Și cîtă vreme lupii nu încep să roadă patul puștii, vînătorii nu dezgroapă securea. Ei n-au oi.

Omul cu două fețe

Mult bine a făcut în viața lui Gheorghe Stănescu, contabil al casei de ajutor reciproc din cadrul întreprinderii de transporturi-Ploiești. Dacă oamenii aveau nevoie de ajutor, veneau la el (cu cererea de împrumut). Și le număra, imediat, banii în palmă. Apoi și-a numărat și lui. L-a ajutat un individ, Stănescu, care a întocmit cereri de împrumut pe numele unor salariați, semnîndu-le în fals. Banii — peste 41 000 lei — au fost plătiți de contabilul Stănescu. Cei doi se ajutau. Reciproc. Acum Stănești dau socoteală. Contabilul face calcule (puterea obișnuinței) : Cîți ani ? Cîte luni ?

Cam tîrziu

O eroare birocratică a dus la defăimarea unui om corect : Ion Ulita, operator la cinematograful sătesc din Sălcuia-Cîmpeni. I s-a desfăcut — în mod abuziv — contractul de muncă pe motiv că a fost condamnat, în 1941, la 7 ani muncă silnică. Oamenii au început să-l ocolească. La protestele sale s-a constatat că vinovatul este de fapt altul, cu același nume, din aceeași comună de baștină (Șag-Timișoara). Lucrătorii de miliție care au făcut eroarea comunicînd la serviciu „antecedentele penale" ale lui Ion Ulita, și-au cerut... scuze, revenind asupra înștiințării inițiale. Elegant ! Autocritic ! Dar și destul de tardiv !

Medic planificat

Într-o duminică, la circumscripția sanitară din comuna Moțca (Pașcani) s-a prezentat o pacientă : Ioana Ioneasa, din satul Boureni. Fiind gravidă, avea nevoie urgentă de îngrijire medicală. Doctorul Sabin Imdrei a refuzat să-i acorde ajutorul solicitat : „Miercurea o am planificată pentru astfel de consultații". Femeia s-a întors acasă. În ziua planificată n-a mai venit la dispensar : între timp pierduse sarcina. Doctorul S. Imdrei nu se simte vinovat. El a respectat „planificarea". Dar cînd va respecta Omul, și propria-i menire de medic ? Consultați-l !

Vine dezghețul

Obiceiul e vechi : rîurile devin, iarna, adevărate patinoare. Jocul trebuie supravegheat. S-au întîmplat cazuri tragice. Iată unul : Copiii din Salva (Năsăud) se jucau în albia înghețată a rîului Sălăuța. Micul Vasile Walter, de cinci ani, s-a avîntat cu săniuța ; gheața s-a spart și el a intrat dedesubt. Întregul sat a sărit în ajutor spărgînd gheața rîului. Dar a fost prea tîrziu. Un semnal de alarmă pentru părinți.

Mijloace de transport

O elevă din Butimanu (Răcari) pleca la București la școală. Pierzînd autobuzul, a oprit („ia-mă nene !") autocamionul 21 B-9978 de la Autobaza IV Filaret. Și s-a urcat în cabină. La ieșirea din Buftea, șoferul Nicolai Țone a schimbat direcția de mers, apucînd pe un drum secundar. A încercat să batjocorească fata. La strigătele ei au sărit în ajutor cîțiva săteni din comuna Corbeanca, aflați în trecere. Șoferul a vrut să fugă. Oamenii i-au blocat drumul cu căruțele. Prins astfel, a fost dus la miliție. Cu un autoturism. Pentru traseul următor va folosi duba.

Rubrică realizată de
Ștefan ZIDARIȚĂ
Ștefan DINICĂ
cu sprijinul corespondenților „Scînteii"

Specificul RESTAURANTULUI DE CARTIER nu este spiritul periferic

BUCUREȘTI. La sfîrșitul lunii ianuarie 1967, Trustul de alimentație publică al orașului a intrat în posesia următoarelor cifre de bilanț : din 27 de întreprinderi pe care le coordonează, 23 nu și-au îndeplinit planul de desfacere ; din 373 de restaurante și bufete, peste 300 au rămas, de asemenea, cu planul nerealizat. Structura mărfurilor vîndute : aproximativ 75 la sută din totalul încasărilor s-a obținut din desfacerea băuturilor ; restul de 25 la sută — din desfacerea preparatelor culinare.

— Cam slab startul...

Tovarășul C. Berbecea, directorul T.A.P.L. „București", în fața căruia ne-am exprimat această părere, a confirmat :

— Sigur că este slab. Dar nu sîntem în fața unei noutăți. Situația e cronică. Nici anul trecut nu ne-am îndeplinit planul...

— Lipsesc consumatorii ?

— Dimpotrivă. Mare parte din restaurante și bufete sînt tot timpul pline de clienți. Dar cei mai mulți dintre ei beau, nu mănîncă. Din punct de vedere economic, nouă nu ne convine această situație. Iată de ce : la băuturi obținem un adaos comercial între 13—25 la sută, în timp ce la mîncăruri acesta este mult mai important. Dacă clienții noștri ar veni la restaurant să și mănînce, am deveni un trust cu venituri foarte mari. De fapt, la unele unități chiar așa se și întîmplă : oamenii vin în special să ia masa. Dar ce te faci cu numeroasele bufete, cu restaurantele de cartier, care au o mare pondere în ansamblul general ? Peste 300 de astfel de unități nu prea desfac preparate culinare. Bufetele de cartier sînt cele care trag în urmă alimentația publică.

Ce cauze generează o astfel de situație ? În pofida discuției prelungite pe care am avut-o cu tovarășul director, n-am reușit să limpezim pe deplin lucrurile. Am recurs la investigația directă.

...Vizităm unul dintre localurile de cartier — „Laminorul". Impresie deplorabilă : pereți nespoiți, mese șchioape, încăperi neîngrijite, iar spațiul dintre mese — adevărat depozit de ambalaje. Responsabila localului, Tinca Mazilu, bea de-a valma cu clienții și, între două pahare, se plînge : „Știi tu, mie nu-mi prea place berea, în schimb cu șpritul mă împac bine". Locatarii din împrejurimi au denumit localul, pe bună dreptate, o „bombă".

Să vii să mănînci într-un asemenea local ? Numai priveliștea — și îți piere cheful ! Din 14 clienți întîlniți în restaurant (în ziua de 8 februarie, ora 13), 13 consumau doar băuturi. Iar apoi, într-un interval de 2 ore și 45 de minute, s-au perindat prin bufet aproximativ 90 de clienți. Nimeni n-a cerut ceva de mîncare. Un fapt mi-a atras însă atenția : nici măcar unul din cei veniți nu s-a așezat la masă fără a privi mai întîi, îndelung, bufetul. Priveau, se așezau și comandau... băutură ! L-am întrebat pe unul din consumatori : „Beți fără să mîncați nimic ?" „Chiar să vrei, ce poți să mănînci !" — a răspuns. Totuși, în bufet erau cel puțin 10 sortimente de preparate : pește prăjit, măsline, micl, slănină... Dar privind cu atenție, am început să înțeleg : peștele, se vedea bine, avea „vechime în raft", micii o culoare vînătă etc...

— De unde primiți marfa, cum ? — am întrebat-o pe responsabila localului.

— De la depozit. Dimineața cerem o anumită cantitate de marfă și o anumită varietate. Seara, la închidere, ne uităm în frigider, vedem ce s-a consumat și a doua zi facem completarca.

Am mai întrebat : „Cam de cît timp oferiți măsline, micl și slănină clienților din cartierul 23 August ?" Ne-a răspuns că vinde exact aceleași sortimente de vreo 4 ani, de cînd e responsabilă ! Și ne-a mai spus : „Dar ce, nu e bine așa ? Ar trebui să lărgim sortimentul ? Să facem variație ? Nu se poate, tovarășe. Băutura, da, se vinde la cartier. Dar mîncarea nu merge la „bombă". Putem aduce și fazani !"

...Atît — orice comentariu despre această concepție, despre modul cum se înțelege atragerea consumatorilor este, desigur, de prisos.

BACĂU. Pe prima lună a anului, planul de desfacere al trustului local — neîndeplinit. Structura mărfurilor vîndute : 84 la sută din încasări sînt realizate din băuturi, 16 la sută din preparate culinare. Vizităm localul „Măgura". O copie a localului amintit din București. Bufetul : măsline, micl, tobă, slănină. Sortimentul nu e schimbat de 5, poate de 10 ani — nimeni nu-și mai amintește, așa e „de cînd lumea". Mentalitatea responsabilului : „La bombă nu merge nici puiul fript".

Cum o să „meargă" — dacă nu e ? Ce fel de negustor poate fi acela care oferă de ani de zile, unui cartier întreg, același meniu monoton și neatractiv ? Firește, nimic nu e mai comod decît să întocmești meniul pe 5 ani și „să completezi" mîine cele 10 chiftele consumate azi. Pentru a se realiza o vînzare mai mare și, totodată, pentru a-i mulțumi pe consumatori, responsabililor de restaurante li s-au dat dreptul și fonduri de a se aproviziona singuri — atît de pe piața organizată, cît și direct de la producători. Cîți însă cumpără produse de pe piață, le prepară și le vînd în restaurantele pe care le conduc ? Cîțiva. Cei mai mulți nici nu catadicsesc să se clintească din birou. Cer „completări" prin note trimise depozitului întreprinderii — care, dacă dispune de ceea ce i se cere — dă, dacă nu, nu. Pentru că, la rîndul lui, este aprovizionat și el prin... completare — de I.C.R.A., Antrefrig, I.R.I.C. ori de alți furnizori care, la rîndul lor... Și atunci, de unde să aibă restaurantul de cartier venituri ? Care consumator mănîncă dimineața, la prînz și seara, și în toate zilele, mici și slănină ? Responsabilul însă ridică din umeri și... se plînge că „vînzarea nu merge". Explicația e luată de bună — iar, deocamdată, T.A.P.L. nu a găsit remediul acestei practici care îmbină strîns birocrația, neglijența și nepăsarea.

Dar „vînzarea nu merge" și din alte motive.

GALAȚI. Ne aflăm la restaurantul „Carpați". „Mămăliguță cu brînză — cere cineva. Și o față de masă curată". „Brînză și mălai nu avem, iar fețe de mese.. servim numai la nunți și duminica". Întrebat de ce procedează astfel, responsabilul (I. Zagerman) a răspuns : „Acesta este specificul nostru".

PLOIEȘTI. Restaurantul gării. Aici întîlnim un alt „specific", care nu ține seama tocmai de specificul real al unității : multă mîncare gătită și puține gustări. Ca și cînd călătorul ar cumpăra pentru drum ciorbă...

Și din nou București. Bufetul „Arieșul" (responsabil Ion Poenaru). În vitrina frigiderului — crap prăjit. Era frumos crapul, dar rece. Întreb : „Ați vrea să încălziți o porție de pește ?" Bufetiera și ospătarii s-au uitat la mine bănuitori. Am continuat : „Și să pisați niște usturoi, să faceți un pui de mămăliguță și niște"... Au intrat în panică — ca să nu spunem indignare : „Pește cald, usturoi, mămăliguță ? Dar bine, tovarășe, aici e „Gambrinus", e „Lido", e la mama acasă ?"

La bufetele de cartier, fripturile, cîrnăciorii, chiftelele sînt servite fără garnituri. Sînt interzise garniturile ? Nu. Dar... Povestea își are tîlcul ei : prăjitul cartofilor, fiertul unei mămăligițe la comandă, prepararea unei cafele etc. înseamnă un pic de treabă, de efort. Și la acest efort n-a fost obligat nimeni, de ani de zile, decît prin... circulare. Hîrtiile au fost uitate în sertare, iar nimeni nu se sinchisește de asta. Numai leafa merge înainte !

Fiind puțin rentabile, asemenea bufete și restaurante fac „economie". Se mătură rar, ca să nu se uzeze mătura, fețele de mese se țin la beci, șervețelul e un articol de lux, vesela e ciobită, cuțitele — neascuțite cu anii, iar furculițele — moi ca luminarea. „Nu aveți alte tacîmuri, în afara acestor hîrburi ? — l-am întrebat pe Ion Filipescu, responsabilul localului denumit „Sebastian". „Ba avem". Și, deschizînd casa de bani (!), a scos la iveală zeci de tacîmuri strălucitoare. La barul aceluiași bufet nu se găsesc decît trei pahărele ; dar în pivniță sînt sute. „Economie"... Se face economie chiar de civilizație.

Să mai fie de mirare că asemenea localuri nu-și îndeplinesc planul de desfacere ? Ce se face însă pentru ca bufetele, unitățile din unele cartiere să iasă din categoria unităților comerciale de tip inferior, să desfășoare o activitate economică eficientă ?

„Noi — spun de regulă directorii de trusturi și întreprinderi de alimentație publică — ne ținem scai de personal. Îi învățăm, le dăm instrucțiuni. Dar șefii de unități nu le aplică. Să zicem că nu au eficiență indicațiile noastre. Dar ale ministerului ? Spre convingere ne-a fost înmînat un „îndreptar", emis de Direcția alimentației publice din M.C.I. cu scopul de a se îmbunătăți practica deservirii. Îl răsfoim, dar... Îndreptarul arată, pe larg, care sînt dimensiunile scaunelor în restaurante, cum trebuie așezate farfuriile pe masă etc., se ocupă îndeaproape de categoriile de consumatori. Se atrage atenția personalului de deservire că : în general, femeile consumatoare sînt mai pretențioase, ele vor preparate alese și băuturi dulci ; bărbații, dimpotrivă, vor băuturi tari și mîncăruri piperate ; consumatorii în vîrstă preferă locuri liniștite (!), pe cînd tinerii nu știu ce meniuri să aleagă(!) ; consumatorii din alte localități trebuie serviți în... ordinea sosirii lor ; consumatorii bolnavi vin la restaurant dimineața, la dejun sau seara (între mese nu vin ? — n.n.) !... Urmează, în ordine, descrierea serviciului pentru consumatorii hotărîți, prietenoși, irițați, bănuitori și îngîmfați.

E bun îndrumarul Direcției alimentației publice din M.C.I., dar nu e complet. Lipsește un mic amănunt — ce trebuie făcut de către responsabilii de unități ca să existe o deservire civilizată, variată și atrăgătoare. Doar atît i-ar mai trebui...

Și, în încheiere, o întrebare suplimentară, pe care o adresăm — a cîta oară ? — întreprinderilor de alimentație publică, T.A.P.L.-urilor, direcțiilor de specialitate din direcțiile comerciale : cînd vor lua măsurile concrete necesare lărgirii reale a sortimentelor de preparate, ridicării nivelului de deservire ?

Gheorghe GRAURE

Multe restaurante mai puțin noi decît cel din orașul Motru ar putea arăta la fel de bine dacă ar fi gospodărite cu grijă

RAID-ANCHETĂ

În construcție la Iași

UN SPITAL DE PEDIATRIE

La Iași, în cartierul Tătărași, aflat în plină transformare, a început construcția unui spital de pediatrie. Acesta va avea un corp de spitalizare format din demisol, parter și 8 etaje, un altul cu patru niveluri, unde vor funcționa cabinetele pentru stabilirea diagnosticului și aplicarea tratamentelor, precum și o clădire pentru chirurgie experimentală. Capacitatea spitalului este pentru 400 de paturi pentru copii bolnavi și 80 de paturi pentru însoțitori.

Construcția principală a spitalului va cuprinde la parter serviciile de triaj și cele de balneo-fizio-terapie, iar la etaje camere de spitalizare, cu cîte unul sau două paturi pentru copiii bolnavi care n-au nevoie de însoțitor și cîte 2 și 3 paturi pentru copiii însoțiți. Fiecare cameră va fi prevăzută cu prize de oxigen, aer comprimat, semnalizatoare, grupuri sanitare. Pentru fiecare 25 de paturi revine cîte un cabinet de consultații, tratamente sau pansamente după specificul secției. Fiecare secție va dispune și de o cameră pentru medici, alta pentru surori, sală de mese, spațiu gospodăresc etc.

Cel de-al doilea corp va adăposti serviciile de radiologie, sterilizare, farmacie, laboratoare și un grup operator cu terapie intensivă. Pentru învățămîntul superior clinic s-au prevăzut două săli de seminar cu studenții, un amfiteatru cu 150 de locuri.

Manole CORCACI
corespondentul „Scînteii"

Sculptură în lemn. Autorul : natura

Trunchi de arbore

Foto : S. Cristian

BINELE are preț?

(Urmare din pag. I)

nevoie de forță de muncă, acesta, în loc să procedeze cinstit și s-o îndrume la serviciul unde se făceau angajări, i-a promis că va „interveni el" ca să fie primită. În fond, nu i-a făcut nici un serviciu. A luat-o apoi în sectorul lui. Fata, muncitoare, își vedea de treabă. Ilie Barbu a reușit să și-o facă chiar colegă de birou. La un moment dat i-a cerut „protejatei" să fie și ea... recunoscătoare. Văzînd că n-are succes, Ilie Barbu și-a schimbat brusc tactica : „s-a îndrăgostit". A cerut-o chiar în căsătorie. Elena B. nu voia să se grăbească, dar te pui cu „îndrăgostitul" ! A făcut tot ce-i stătea în putință pentru a grăbi cursul evenimentelor și a-și pune în aplicare planurile : i-a făcut vizite acasă, a căutat să lase impresie bună viitoarei soacre, a investit bani pentru cîteva petreceri. Pentru ca să fie cît mai convingător, a luat și o garnitură de mobilă, pe numele fetei, dar pe care a dus-o la el acasă. Cu asemenea „dovezi", Elena B. l-a crezut. Profitînd de situație, Ilie Barbu a necinstit-o. Aflînd că va avea un copil, „viitorul soț" i-a întors însă spatele. Ba mai mult, i-a mărturisit că este căsătorit și are doi copii. Acesta a fost de altfel singurul adevăr din toate declarațiile sale. Tribunalul popular al raionului Titu l-a obligat să plătească o pensie de întreținere pînă la majoratul copilului.

Pe bună dreptate, ne punem întrebarea : nu se putea evita o asemenea situație ? Ilie Barbu a trăit pe un șantier, în mijlocul unor oameni care îl cunoșteau. Este de necrezut că nu s-a știut că e căsătorit, că are copii ! De ce n-a avut oare nimeni curajul să-i deschidă la timp ochii Elenei B. și să pună în discuția colectivului comportarea imorală a lui Ilie Barbu ? Printr-o asemenea intervenție se salva totul. Pasivitatea, în mod fatal, a lovit greu destinul unui om.

Constantin BUGA
președintele Tribunalului regional București

Perfidie

„Bine faci, bine găsești" — spune o vorbă din bătrîni. Cîteodată se întîmplă însă și altfel. Iosif Demeter din Oradea era prieten cu Ștefan Kuly încă din copilărie. Ani de-a rîndul ultimul îl primea în casă ca pe cel mai drag oaspete. Întotdeauna îi venea în ajutor fără a se gîndi să profite vreodată de sacrificiile făcute pentru el. Ștefan Kuly l-a ajutat pur și simplu dezinteresat, ca pe cel mai bun prieten al său. Cum a înțeles însă Iosif Demeter să-i întoarcă binele ? Într-o vreme, a început să-l ocolească pe Ștefan Kuly. N-a încetat însă să-i viziteze familia. Dar vizitele le făcea atunci cînd știa că Ștefan Kuly este plecat de acasă pentru mai multe zile și că soția acestuia este singură. În cele din urmă, cu toate intervențiile vecinilor, Iosif Demeter i-a destrămat familia celui ce întotdeauna îl onora și îl stima mai mult decît pe oricare altul. Cel mai dureros este însă că din toată această poveste un copil de 4 ani a rămas fără tată. Putem oare să trecem nepăsători pe lîngă asemenea acte de perfidie ?

Ion MERCAN
Oradea

Generos la rău și scump la bine !

Sînt unii oameni care înțeleg binele într-un mod ciudat : mai întîi te împrumută și-a pus gînd rău. Cum Tatarici avea o fată, elevă, care învăța bine, Cocoșilă a găsit modul de răzbunare : a lăsat-o corijentă. Promovarea ei depindea numai de Cocoșilă, care lăsase intenționat corijenți și pe alți copii. În ciuda faptului că își însușiseră cunoștințele prevăzute de programa școlară, el îi „trintea", pentru ca apoi, chipurile, tot el să le facă un bine : îi promova toamna, după ce în prealabil storcea de la unii părinți o sumă fixată la mica înțelegere. Directoarea școlii a sesizat secția raională de învățămînt, dar aceasta n-a luat nici o măsură. Cetățeanul Dumitru Mocanu însă, căruia profesorul respectiv i-a luat 500 de lei ca să-i treacă fata la examen, l-a dat pe mîna miliției. Lincă Cocoșilă a fost condamnat. De data aceasta a fost răsplătit pe măsura „binelui" pe care îl făcea.

Ion POPESCU
Tr. Măgurele

Răsplata

Fără intervenția rapidă și curajoasă a doctorului ginecolog I. Mureșan, fost coleg de liceu, soția mea ar fi trecut printr-o situație destul de gravă la naștere. După intervenție, s-a ocupat personal de ea : i-a urmărit îndeaproape evoluția bolii, într-o noapte veghind pînă dimineața la căpătîiul bolnavei pentru ca să preîntîmpine vreo complicație, a încurajat-o tot timpul, s-a dus chiar el la o altă unitate sanitară să procure niște medicamente pe care nu le avea la îndemînă. Mulțumită lui, soția și fiica sînt astăzi sănătoase. Am rămas adînc mișcat de atenția și solicitudinea doctorului I. Mureșan. Pentru contribuția neprețuită pe care a dat-o la fericirea familiei mele, m-am gîndit să-i ofer un cadou, o atenție cît de mică, să-i arăt în acest fel recunoștința mea sinceră. Mărturisesc că mi-a fost teamă să nu-l jignesc, să nu interpreteze gestul meu altfel decît gîndeam eu. Pînă la urmă am înfrînt jena și i-am pășit pragul cu această atenție.

— Trebuie să știi că nu mi-am făcut decît datoria — mi-a zis. Chiar dacă nu mi-ai fi fost prieten, aș fi procedat la fel.

Totuși am observat că fața doctorului s-a luminat de o bucurie lăuntrică pe care nu a putut s-o ascundă. Deoarece m-a surprins atitudinea lui oarecum contradictorie — pe de o parte a refuzat atenția mea, pe de altă parte se bucura că am venit — mi-a mărturisit că însănătoșirea bolnavului este răsplata cea mai de preț pentru un medic. Că acesta simte o adevărată fericire cînd pacientul își aduce aminte de el.

Este satisfacția datoriei împlinite, bucuria pe care o simți atunci cînd primești recunoștința sinceră.

Ing. V. ARDELEAN
Timișoara

PIESE DE SCHIMB PRIN RAMBURS POȘTAL

Posesorii de aparate de radio, televizoare, picupuri și magnetofoane aflați în orice localitate din țară își pot procura piesele de schimb necesare întreținerii, în bune condiții, a aparatelor pe care le posedă, precum și reparării lor. Magazinul „Dioda" din București — oficiul poștal 61 — expediază, la cerere, în întreaga țară, prin ramburs poștal, piesele de schimb solicitate.

MEDITAȚII PENTRU ELEVI

În completarea cunoștințelor căpătate la școală, în orele de predare a limbii române și a limbilor străine și a științelor exacte, cooperativa „Deservirea" din București organizează meditații pentru școlari, pe grupe, pentru limbile română, engleză, franceză, germană, spaniolă și italiană, precum și la disciplinele : matematică, fizică și chimie. Tariful este de 5 lei ora.

Informații și înscrieri se pot face zilnic între orele 13—17,30 în str. Filitti nr. 10 sau la telefon nr. 13 54 69.

pagina economică

La Complexul minier Leşul Ursului

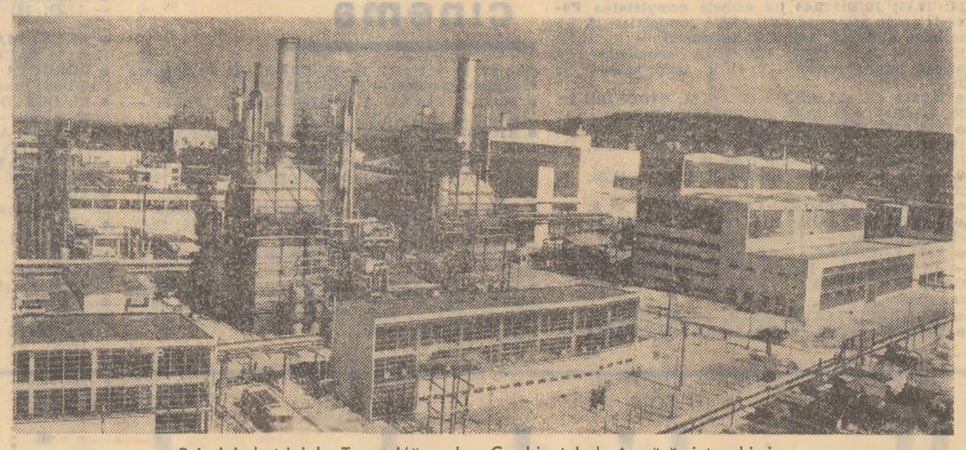

Peisaj industrial la Turnu Măgurele: Combinatul de îngrăşăminte chimice — Foto: Gh. Vînţilă

„RABATUL" DETERMINĂ RĂSPUNDERILOR NEREALIZAREA PARAMETRILOR PROIECTAŢI

De la data cînd s-a anunţat întrarea în funcţiune a Complexului minier Leşul Ursului au trecut mai bine de 18 luni. În acest răstimp, muncitorii, tehnicienii şi inginerii de aici au obţinut unele rezultate demne de menţionat, mai ales în ce priveşte creşterea volumului de producţie. Totuşi, productivitatea muncii, preţul de cost şi alţi parametri proiectaţi nu au fost atinşi. Ce cauze au determinat şi mai determină o atare stare de lucruri?

— La darea în folosinţă a minei — ne-a relatat ing. **EREMIA CATARGIU**, şeful secţiei mină — au fost pregătite numai 18 panouri din 36 cîte erau necesare pentru realizarea sarcinilor de producţie prevăzute în proiect. Deşi de la intrarea în funcţiune a minei a trecut mult timp, **nici conducerea întreprinderii miniere „Suceava" şi nici ministerul nu au accelerat terminarea lucrărilor de dare în exploatare a tuturor panourilor.** Acum, sînt considerate ca puse în producţie 31 de panouri, dar se lucrează efectiv numai în 26.

— Nu pot fi întrutotul de acord cu această părere — ne-a spus ing. **MIHAI GAVRILIU**, directorul întreprinderii miniere „Suceava". E adevărat că faţă de proiect nu dispuneam de un număr suficient de panouri, dar **printr-o mai bună organizare a muncii la panourile existente era posibilă realizarea planului de extracţie.** Principala cauză a deficienţelor o constituie neasigurarea numărului de muncitori calificaţi, precum şi fluctuaţia mare de cadre.

— Acestea sînt singurele cauze?

— Nu, mai sînt şi altele, legate de felul în care a fost pregătită întrarea în producţie a minei. **La multe locuri de muncă s-a mers pe provizorate.** Au apărut chiar suprapuneri ale lucrărilor de investiţii cu cele de producţie, provocînd alte neajunsuri.

Este clar, deci, că la Leşul Ursului stăruie deficienţe serioase în organizarea extracţiei minereului. Cît priveşte poziţia ing. Mihai Gavriliu, de a pune totul pe seama lipsei de muncitori calificaţi şi a fluctuaţiei cadrelor, punem o întrebare: **cine, dacă nu conducerea întreprinderii miniere „Suceava", trebuia să se îngrijească din timp de această chestiune, asigurînd minerilor condiţii cît mai bune de muncă şi de viaţă?**

CELE 327 DE PUNCTE ALE UNUI PLAN „MAMUT"

Am continuat convorbirea.

— Ce a întreprins Ministerul Minelor pentru a vă ajuta să treceţi cu succes această perioadă critică?

— Din partea forului de resort am primit ajutor. Periodic, au fost trimişi specialişti, colective care au întocmit analize şi planuri de măsuri concrete, care ne-au fost de folos. Ar fi necesar însă, ca **Direcţia generală a minereurilor neferoase să dea dovadă de mai multă operativitate în rezolvarea unor probleme ce depind numai de minister.**

Am cercetat şi noi, mai în amănunt, faptele. Într-adevăr, minerii de la Leşul Ursului nu se pot plînge că n-au fost vizitaţi de delegaţi, colective, brigăzi şi specialişti din minister. **Mulţimea dosarelor cu planuri de măsuri, de cite 50—90 de pagini,** stau mărturie în această privinţă. Se pune, însă, întrebarea: un plan de măsuri „mamut", care cuprinde 327 de puncte este sau nu de folos? Cu atît mai mult cu cît el cuprinde şi tot felul de mărunţişuri în timp ce la Leşul Ursului **n-au fost terminate încă unele lucrări, deosebit de importante, ale căror termene de dare în folosinţă au fost schimbate de cîte 2—3 ori, în funcţie de realizări.**

Cu asiduitate, s-a studiat şi experimentat organizarea şi reorganizarea... conducerii întreprinderii. **Schimbările şi reorganizările n-au avut însă cîtuşi de puţin efecte bune pentru activitatea minei.** Nu cunoaştem ce motive au stat la baza „rocadelor", dar ele nu sînt de natură să permită îmbunătăţirea muncii şi creşterea răspunderii faţă de bunul mers al producţiei.

Nici **tehnica şi metodele avansate de lucru nu şi-au putut croi drum larg în subteran.**

CÎND FORUL DE RESORT ESTE EXCESIV DE TOLERANT

— S-au făcut numeroase intervenţii — ne-a relatat ing. **MIRCEA LEONTE**, şeful serviciului tehnic al întreprinderii miniere „Suceava". Mina are panouri cu o grosime mare de minereu, aici putînd fi utilizate maşini de încărcat de mare productivitate. Dacă am fi dispus de 5 maşini de acest tip, nu numai că am fi realizat planul la extracţie, dar ar fi crescut mult productivitatea muncii, dînd posibilitate staţiei de preparare a minereului să lucreze la întreaga capacitate. **Ministerul a procurat 15 maşini, din import, dar nu s-au studiat în prealabil şi amănunţit parametrii tehnici ai acestora şi, ca urmare, ele nu pot fi utilizate în mina noastră, stînd acum undeva, prin ţară, nefolosite.** De asemenea, ne-ar fi de mare folos screperele mici de abataje.

— Şi staţia de preparare ridică o seamă de probleme — ne-a spus tov. **RADU DRĂGĂNESCU**, inginer şef adjunct. Dată fiind compoziţia minereului de la Leşul Ursului, diferită de a altor minereuri de acest gen din ţară, se impunea de mult **efectuarea unui studiu care să stabilească cele mai optime metode de reglare a fluxului tehnologic.** Or, asemenea studiu nu s-a întocmit. Se cunoaşte, totodată, că sitele metalice de filtrare nu sînt eficace. Am propus, în mai multe rînduri, ministerului să iniţieze experimentarea unor site din ţesături de material plastic, dar pînă acum nu s-a întreprins nimic.

Iată chestiuni importante care îşi aşteaptă soluţionarea urgentă din partea conducerii Complexului minier Leşul Ursului şi a Ministerului Minelor. Cam la fel stau lucrurile şi în problema reducerii preţului de cost. **Complexul minier Leşul Ursului a fost prevăzut cu dotaţii de stat.** În cursul anului trecut, nu numai că nu s-a respectat nivelul acestor pierderi planificate, dar s-au înregistrat depăşiri de cheltuieli la preţul de cost de peste 4 milioane de lei. **Anul acesta, din nou sînt prevăzute pierderi planificate.** Sînt ele oare justificate? Iată ce ne relata, în acest sens, tov. **ROMULUS CRACIUN**, inginer-şef al întreprinderii miniere „Suceava":

— Dacă în cazul provizoratelor, al gradului scăzut de mecanizare, am reuşit, totuşi, să îndeplinim planul, atît la producţia globală, cît şi la producţia marfă, este clar că **în condiţii optime de lucru nu numai că nu am fi depăşit preţul de cost, dar am fi obţinut mari economii, reducînd pierderile planificate.** Există încă destule canale prin care se irosesc banii statului. Atît la fronturile de lucru, cît şi pe şantier, se întîlnesc bucăţi mari de lemn, oţel pentru burghie, capete detaşabile, lăzi cu carbid şi alte materiale, aruncate la întîmplare. Numai la lemn de mină noi am înregistrat, anul trecut, o depăşire de cheltuieli care se ridică la 375 000 de lei, la capse electrice de aproape 70 000 de lei. O să pară curios, dar la cheltuieli... diverse se înregistrează o depăşire de aproape 1,5 milioane de lei.

Ne-am adresat şi tov. ing. **DUMITRU BREABĂN**, şeful secţiei economice a Comitetului regional Suceava al P.C.R.:

— La Complexul minier Leşul Ursului **se manifestă încă lipsuri organizatorice, datorate atît stilului de muncă defectuos al conducerii întreprinderii, cît şi întîrzierii în terminarea unor lucrări de bază.** Conducerea minei şi a sectoarelor nu au corelat întotdeauna, în mod judicios, planul de producţie al brigăzilor. Aşa se face că, adeseori, se întîlnesc cazuri cînd majoritatea brigăzilor fac urcări la felie sau rambleere. Aceasta atrage după sine realizarea neritmică a planului de producţie la extracţie şi, de aici, alte greutăţi, care se ţin lanţ. **Dotările de stat nu sînt justificate, mina are însemnate rezerve nefolosite.**

— Cum s-a acţionat în privinţa înlăturării tuturor acestor deficienţe?

— Secţia economică a făcut un studiu asupra acestor chestiuni şi s-a ajuns la concluzia că **aici se menţine un mare număr de muncitori auxiliari** (2/3 din numărul muncitorilor nu lucrează efectiv în producţie), **iar timpul de lucru efectiv în producţie nu este folosit în mod judicios.** De asemenea, chiar în aceste condiţii, normele de lucru sînt mult depăşite. Evident, această situaţie nu mai poate continua. S-au preconizat şi aplicat cîteva măsuri. În scopul sprijinirii colectivului de aici s-a acordat o atenţie deosebită **întăririi organizaţiilor de partid, înfiinţării de organizaţii pe sectoare şi schimburi, creşterii numărului membrilor de partid.** Activitatea organizaţiilor, a comitetului de partid pe întreprindere va fi îndreptată spre întărirea disciplinei în muncă. Noi vom sprijini, în continuare, colectivul de muncă al întreprinderii miniere „Suceava" să înlăture neajunsurile. Multe dintre ele vor fi rezolvate cu forţele proprii. **Sînt însă unele care depind de forul tutelar.**

★

În anii următori, pentru dezvoltarea industriei miniere din regiunea Suceava sînt prevăzute fonduri de investiţii care se ridică la peste 700 milioane de lei şi, din ele, cea mai mare parte vor reveni întreprinderii miniere „Suceava". Dar, din nou se constată neajunsuri, atît în ce priveşte asigurarea proiectelor, cît şi în organizarea muncii pe şantiere. Aceasta denotă că **direcţia generală de resort din Ministerul Minelor şi conducerea întreprinderii miniere „Suceava" nu au tras învăţămintele necesare. Conducerea acestui minister are îndatorirea de a curma starea de lucruri de pînă acum şi, pe baza unor acţiuni comune cu organele de partid din regiune, să intervină prin măsuri energice,** ridicînd operativ nivelul activităţii acestei întreprinderi miniere.

Nistor ŢUICU
corespondentul „Scînteii"

PREZENŢA OAMENILOR DE ŞTIINŢĂ ÎN UZINĂ — un factor indispensabil al perfecţionării producţiei

Problema colaborării uzinei noastre cu diferite institute de cercetare ştiinţifică am ridicat-o şi cu alte ocazii şi vreau să insist în continuare asupra ei, întrucît, în condiţiile dezvoltării impetuoase a uzinei în cincinal, îndeplinirea sarcinilor este nemijlocit legată de aplicarea realizărilor tehnicii şi tehnologiei moderne. Or, acest lucru este posibil numai prin conjugarea eforturilor cadrelor tehnice din uzină cu cele ale specialiştilor care lucrează în diferite institute de cercetări şi de învăţămînt superior.

Putem spune că şi pînă în prezent această colaborare ne-a adus multe satisfacţii. De pe urma ei, colectivul nostru a avut numai de cîştigat. Oamenii de ştiinţă din anumite institute de cercetări ne-au ajutat la rezolvarea unor probleme importante. Mă refer, în primul rînd, la reducerea continuă a consumului de metal şi gospodărirea mai judicioasă a acestuia. Cu sprijinul Institutului de cercetări metalurgice-Bucureşti s-a experimentat utilizarea unui metal termogen nou, care asigură o calitate superioară a suprafeţei lingourilor şi reducerea şutajului la laminarea ţaglelor cu 30 kg pe tona de metal. La laminorul de profile s-a introdus procedeul de laminare simultană din lingouri a profilelor fine cu diametrul de peste 25 mm; pe această cale, consumul de oţel-lingou, a fost micşorat cu peste 3 la sută. În vederea scăderii în continuare a consumului de metal ne-am propus să adîncim şi să finalizăm unele măsuri cu eficienţă economică mare, cum ar fi introducerea decapării mecanice a barelor de oţel aliat, extinderea decapării în săruri topite.

Am putea da numeroase alte exemple de conlucrare fructuoasă cu diferite institute de cercetări şi de învăţămînt superior. Aşa, bunăoară, cu lubrifianţii realizaţi împreună cu Institutul de cercetări chimice Bucureşti s-a introdus trefilarea la viteze mari. Producerea gazului protector de tip ENDO, cu ajutorul unor catalizatori pe bază de nichel, este rodul colaborării cu Institutul „CHIMGAZ"-Mediaş. Cadrele didactice de la Institutul politehnic din Cluj ne-au sprijinit în obţinerea pulberilor de fier, prin reducerea directă a oxizilor de fier cu gaz metan neconvertit; pulberile se folosesc astăzi cu succes la fabricarea electrozilor. La ora actuală, în uzina noastră se află în construcţie o instalaţie pentru producerea acestor pulberi.

Ar fi necesară, totodată, o acţiune coordonată pentru reducerea grosimii stratului decarburat al produselor laminate şi trefilate. Cercetările făcute de noi în acest sens, în ultimii ani, nu au dat rezultate satisfăcătoare. Ele trebuie continuate şi mai ales approfundate. Se impune modernizarea procedeelor de tratare a sîrmelor (tratament termic şi decapare) şi cuplarea lor în flux continuu. Pentru aceasta ar fi necesară găsirea unor acceleratori ai procesului de decapare, care să asigure ridicarea productivităţii şi a calităţii produselor. Ţinînd seama de cerinţele mereu sporite de produse trefilate ale economiei, a devenit necesar să se efectueze cercetări fundamentale şi aplicative în acest sens. ICEM şi ICECHIM ne-ar putea da un mare ajutor în rezolvarea acestor probleme. De asemenea, într-o uzină cu o complexitate atît de mare ca a noastră, nu se poate concepe o organizare ştiinţifică a producţiei, doar cu ajutorul unor mijloace şi procedee obişnuite, mai ales dacă ţinem seama de dezvoltarea pe care o va lua în cincinal. De aceea, apare oportun ca în organizarea procesului de producţie să fie promovate metodele matematice. Studiile întreprinse în colaborare cu Institutul de calcul al Filialei din Cluj a Academiei, în domeniul optimizării unor procese tehnologice, nu au fost încă finalizate corespunzător.

Iată deci o gamă largă de probleme ce se cer abordate şi pe care uzina noastră le poate duce cu succes la capăt într-o strînsă colaborare cu oameni de ştiinţă din diferite domenii de activitate. Ne-am propus să reducem stratul decarburat la oţelurile laminate pentru rulmenţi şi pentru arcuri. Au devenit necesare şi cercetările privind reducerea oxizilor şi minereurilor de fier la cuptorul carusel. De asemenea, am preconizat utilizarea calculatorului electronic al Institutului de calcul al Filialei din Cluj a Academiei, în vederea rezolvării numerice a două modele matematice pentru optimizarea programării producţiei pe sortimente la cuptoarele electrice.

Prezenţa oamenilor de ştiinţă în uzina noastră este indispensabilă în efortul de perfecţionare şi ridicare a eficienţei producţiei — şi noi îi aşteptăm să vină în număr cît mai mare, asigurîndu-i că vor fi înconjuraţi cu dragoste şi stimă de întregul colectiv de muncitori, ingineri şi tehnicieni. Noi ne-am convins că avantajele colaborării nemijlocite a oamenilor de ştiinţă cu cadrele de specialişti din întreprindere, sînt inestimabile şi vrem să le fructificăm cît mai bine.

Ioan STANATIEV
director general al uzinei „Industria Sîrmei" din Cîmpia Turzii

O nouă bază tehnică de întreţinere şi reparaţii în portul Constanţa

A intrat în exploatare un nou obiectiv din planul de dezvoltare a portului Constanţa: baza tehnică de întreţineri şi reparaţii curente a utilajelor portuare. Complexul bazei cuprinde o hală de montaj cu o suprafaţă de 7 900 mp înzestrată cu poduri rulante de mare capacitate, mai multe ateliere dotate cu maşini-unelte moderne, un grup social pentru personalul tehnic. Complexul asigură condiţii superioare de întreţinere şi exploatare a parcului de utilaje portuare, în continuă dezvoltare.

(Agerpres)

(Urmare din pag. I)

Care este terenul de activitate al specialiştilor agricoli
BIROUL SAU OGOARELE?

rilor de seamă statistice trimestriale şi lunare şi, în general, pentru rezolvarea corespondenţei, eu ca inginer şef sînt legat de birou timp de cel puţin 10 zile pe lună. Tot aşa se întîmplă şi cu ceilalţi specialişti. Din această cauză mergem rar pe teren, iar cînd totuşi sîntem nevoiţi să o facem, trecem doar în fugă pe la unele puncte de lucru. Fiecare este grăbit să se întoarcă la birou, unde-l aşteaptă întocmirea şi expedierea situaţiilor cerute de forurile superioare".

Oare situaţiile de care aţi vorbit nu ar putea fi reduse fără ca acest lucru să se reflecte negativ asupra producţiei şi reducerii preţului de cost al produselor? — l-am întrebat pe inginerul Luca Martin.

„Cu puţin curaj şi cu mai multă răspundere, ele ar putea fi simţitor simplificate — ni s-a răspuns. Să vă dau un exemplu. Scoaterea din inventar a unor mijloace fixe: vii sau pomi bătrîni, cere un car de hîrtii. Aşa, de pildă, organele Băncii de Investiţii, solicită, printre altele, o situaţie a terenurilor respective, un proces verbal de constatare, o specificaţie, o notă justificativă pentru fiecare parcelă. În plus, trustul mai cere şi el un proces verbal cu numărul topografic al fiecărei parcele şi alte hîrtii. În afara celor arătate, la fiecare unitate există numeroase registre care trebuie completate şi ţinute la zi şi care fiecare posedă zeci de rubrici. Aşa de pildă, registrul „cultura grîului", are nu mai puţin de 63 rubrici. Nu poate fi ascuns faptul că uneori completarea acestora necesită timp mult, ceea ce face ca unele date să fie trecute în mod formal şi să nu aibă o bază reală. Aş vrea să nu fiu înţeles greşit. Nimeni nu contestă necesitatea unei evidenţe clare a producţiei, a întocmirii unor situaţii şi dări de seamă. Dar volumul acestora este exagerat de mare şi multe din ele nu sînt utile. Cred că cel puţin o treime din ele ar putea fi desfiinţate".

Ing. ZENOVIE DOBRESCU, de la G.A.S. Şandra, regiunea Banat:

„Specialistul trebuie să aibă mai multă libertate pentru aplicarea celor mai eficiente măsuri de creştere a producţiei, să i se permită a folosi tradiţia, experienţa locală, să nu fie dirijat ca un robot. Dispoziţiile şablon, primite în anumite campanii, solicitările excesive de fel de fel de statistici, răpesc timpul şi frinează iniţiativa specialistului de a aplica în procesul muncii noul, de a desfăşura o activitate bogată, care să ducă la creşterea randamentului în toate sectoarele de producţie. În mod normal, specialistului ar trebui să i se creeze condiţii cît mai bune de lucru pentru a putea gîndi şi aplica tot ce duce la creşterea producţiei agricole vegetale şi animale. O serie de lucrări de birou ar trebui mult simplificate iar cele strict necesare să fie făcute de funcţionari".

Ing. NICOLAE BADIŢOIU, G.A.S. Tomnatic, regiunea Banat:

„Sînt unele lucrări neînsemnate, aş putea spune, dar care cer zeci şi zeci de explicaţii. Pentru a face o rampă de spălare a maşinilor, a trebuit să întocmim proiecte şi alte explicaţii la care, de fapt, am lucrat mai mult decît la executarea construcţiei propriu-zise. Apoi, sînt unele probleme de aprovizionare, de investiţii, pe care în mod normal ar trebui să le facă salariaţii însărcinaţi cu această treabă. Ele însă, oricît ar fi de mici, trebuie neapărat, să fie rezolvate de către director, inginer şef sau, în cel mai rău caz, de către un specialist.

Iată deci cum inteligenţa, cunoştinţele adunate în cursul anilor de pregătire generală, medie şi superioară, sînt canalizate pe un drum neproductiv, sînt propriu-zis risipite, datorită unui stil de muncă defectuos, care s-a imprimat în activitatea de conducere a producţiei în gospodăriile de stat. Încercăm să descifrăm cauzele care generează acest stil de muncă. Păşim o treaptă mai sus, la trusturile Gostat. La întrebarea „Ce frînează activitatea productivă a specialiştilor?" ne răspunde:

Tov. CONSTANTIN VERDEAŢA, directorul Trustului Gostat Sibiu:

„Nu o dată am avut prilejul să constat că unele lucrări nu s-au executat în condiţii optime, deoarece inginerul sau tehnicianul care trebuia să dea îndrumările necesare, să supravegheze executarea lucrărilor, era ocupat cu alte activităţi care nu aveau o legătură directă cu procesul de producţie. S-ar părea că generatorul de hîrtii este trustul. Într-adevăr, anul trecut, numai trustul nostru a primit şi expediat aproape 18 000 hîrtii, 2 000 texte trimise prin telex etc. Aici nu intră dările de seamă, notele explicative, informările etc. Cine rezolvă aceste hîrtii? Se înţelege că şefii unităţilor şi serviciilor, specialiştii. Or, pentru aceasta, se cere timp. Şi cît timp! Nu sînt rare cazurile cînd inginerii şefi ai gospodăriilor de stat şi ceilalţi specialişti trebuie să stea zile întregi legaţi de birouri pentru a întocmi tot felul de situaţii pe care le cer unele instituţii centrale sau locale. Nu exagerez cînd afirm că reducerea cu 50 la sută a volumului de scriptologie ar fi compensată cu mii de tone cereale şi produse animaliere obţinute în plus. Dar, de ce să nu spun că toate acestea sînt cerute de organul nostru central, Departamentul Gostat şi de alte organe. Noi nu facem altceva decît să le multiplicăm, sau să le centralizăm cînd ne vin din unităţi".

Desigur, ar fi greşit să se înţeleagă că activitatea trusturilor se reduce la multiplicarea ordinelor venite de la departament, la centralizarea situaţiilor primite de jos şi transmiterea lor la forul tutelar. Trusturile au şi o activitate de îndrumare, dar se vede că cea a mişcării hîrtiilor este preponderentă.

Din cele relatate rezultă că un mare număr de ingineri şi alte cadre de specialişti din gospodăriile de stat nu-şi pot pune în valoare cunoştinţele şi experienţa dobîndită, nu se ocupă direct şi nemijlocit de rezolvarea acelor probleme de care depinde mărirea şi ieftinirea producţiei agricole. O mare parte din timpul lor preţios este ocupat cu rezolvarea a tot felul de hîrtii, în loc ca priceperea şi capacitatea lor tehnică să fie folosită în scopuri utile. Toate acestea arată că este imperios necesar ca Departamentul Gostat să simplifice activitatea administrativă, care ocupă o mare parte din munca inginerilor, astfel ca aceştia, inclusiv directorul, să poată lua parte activă la procesul de producţie. Rezolvarea acestei probleme necesită o analiză aprofundată a cauzelor care au generat situaţia creată, studierea atentă a măsurilor ce trebuie luate fără întîrziere pentru punerea în valoare în mod eficient a capacităţii tehnice, a energiei creatoare a tuturor inginerilor şi tehnicienilor din gospodăriile de stat, astfel ca ei să contribuie substanţial la realizarea unor producţii cît mai mari, reducerea preţului de cost, punerea în valoare a tuturor surselor de beneficii.

La Uzina de fibre sintetice din Săvineşti:

Au intrat în funcţiune noi capacităţi de producţie

La uzina de fibre sintetice de la Săvineşti au intrat joi în producţie ultimele maşini ale noii instalaţii de fabricare a firelor textile relon.

Noua unitate are o capacitate anuală de producţie de 1 000 tone fire tip mătase, din care se pot produce circa 7 milioane m.p. de ţesături. Prin nivelul său tehnic ridicat ea va asigura industriei textile fire sintetice de o calitate superioară celor produse de vechea instalaţie. Calitatea primelor cantităţi de fire obţinute la această instalaţie — care reprezintă a doua etapă de dezvoltare a producţiei de relon a uzinei — confirmă posibilităţile ei tehnice şi experienţa acumulată de colectivul întreprinderii în acest domeniu.

În prezent la Săvineşti se fac ultimele pregătiri pentru darea în producţie a fabricii de reţele cord din relon — produs utilizat la fabricarea anvelopelor.

Tot la această uzină a intrat în funcţiune, cu toate utilajele prevăzute, o nouă secţie cu o producţie de 3 300 tone pale melana pe an — sortiment de fibră care simplifică şi îmbunătăţeşte, la întreprinderile textile, procesul de prelucrare în fire. Secţia este înzestrată cu utilaje moderne de înaltă productivitate.

(Agerpres)

CERCETAREA PEDAGOGICĂ ŞI PROBLEMELE ACTUALE ALE ŞCOLII

În epoca contemporană, dezvoltarea impetuoasă a economiei şi culturii, a ştiinţei şi tehnicii ridică necontenit stacheta exigenţei faţă de pregătirea şi educarea multilaterală a tinerei generaţii. Care este aportul ştiinţei pedagogice la realizarea acestui deziderat major al vieţii noastre culturale? Ce aduce ea specific în activitatea şcolii, în vasta operă educativă desfăşurată pe diferitele planuri ale vieţii sociale? Am adresat aceste întrebări unor cercetători de la Institutul de ştiinţe pedagogice, cît şi unor specialişti din învăţămîntul superior.

CONSECVENŢE ŞI INCONSECVENŢE

Ne adresăm mai întîi tovarăşului conf. V. BUNESCU, director adjunct al Institutului de ştiinţe pedagogice:

— Se afirmă destul de frecvent că pedagogia a rămas în urma cerinţelor şcolii, că n-ar da răspunsuri clare, concrete, la o seamă de probleme care preocupă nu numai pe profesori şi pedagogi, ci şi opinia publică.

— Afirmaţia mi se pare întemeiată. S-a conturat o rămînere în urmă a cercetărilor pedagogice (îndeosebi a celor teoretice) faţă de nevoile practiciii, cu alte cuvinte o slabă eficienţă a lor.

— Cum se explică această stare de lucruri?

— Practica instructiv-educativă de la noi are tradiţii bogate, iar cea contemporană are şi ea multe realizări. Dar, după părerea mea, tradiţiile progresiste ale pedagogiei româneşti nu au fost valorificate suficient în perioada cînd schimbările revoluţionare din structura societăţii noastre au impus orientări noi şi în teorie şi în organizarea muncii de pregătire şi educare a tinerelor generaţii. Practica nu putea să rămînă pe loc şi atunci a apărut un decalaj între cercetarea fundamentală şi cea aplicativă, mai precis o rămînere în urmă a cercetărilor fundamentale. Fără îndoială că au fost elaborate unele lucrări valoroase care constituie contribuţii la dezvoltarea teoriei pedagogice. Amintim aici metodicile pentru marea majoritate a obiectelor de învăţămînt, unele lucrări despre disciplină, despre munca independentă a elevilor etc. Dar ele sînt rodul unor cercetări asupra practicii instructiv-educative curente care nu-şi propun generalizări teoretice cu valoare mai profundă. Acest stadiu al cercetărilor de pedagogie poate fi şi trebuie să fie depăşit, folosindu-se tot ce-i valoros din tradiţiile noastre şi tot ce-i util în creaţia universală contemporană.

PROBLEME ÎN CARE SE AŞTEAPTĂ CONCLUZIILE PEDAGOGILOR

— Dar simpla constatare, chiar dacă e justă, încă nu duce la eliminarea lipsurilor. Se impune o examinare atentă şi diferenţiată a ceea ce a rezolvat pedagogia din ţara noastră şi a contribuţiilor pe care lumea şcolară le aşteaptă de la ea.

— Incontestabil, pedagogia noastră a înregistrat în ultimii ani şi unele succese demne de menţionat — este de părere prof. dr. ANDREI DANCSULY, de la Universitatea „Babeş-Bolyai" din Cluj. Cu toate acestea, numeroase probleme actuale care stau în faţa şcolii noastre necesită o abordare directă, profundă, concludentă, care să influenţeze pozitiv dezvoltarea şi perfecţionarea procesului de învăţămînt, de educaţie a copiilor şi tinerilor aflaţi pe băncile şcolii. Iată, de exemplu, problema conţinutului învăţămîntului. S-a constatat încă de mai mulţi ani că deşi conţinutul învăţămîntului de cultură generală este bogat, specialiştii din domeniul ştiinţei, tehnicii şi culturii semnalează că elevii nu sînt suficient de pregătiţi pentru a înţelege spiritul noilor descoperiri ale ştiinţei şi culturii, că, în acelaşi timp, un volum mare de cunoştinţe predate în cadrul lecţiilor, încarcă doar memoria elevilor, fără a avea o aplicare şi utilizare ulterioară deplină. S-au depus eforturi şi s-au obţinut rezultate în ceea ce

ANCHETĂ PE TEME DE ÎNVĂŢĂMÎNT

priveşte îmbunătăţirea planurilor, programelor şi manualelor şcolare. În această privinţă însă contribuţia ştiinţei pedagogice putea fi mai substanţială. Am amintit doar una din problemele pe care le consider cardinale pentru învăţămîntul nostru. Mai sînt şi altele. Bunăoară, problemele complexe ale educaţiei morale a elevilor, în legătură cu care este evidentă necesitatea elaborării unui sistem de muncă educativă pe vîrste, fundamentarea teoretică şi îmbogăţirea practică a activităţii organizaţiilor de pionieri şi U.T.C. în şcoală, orientarea profesională a elevilor.

— Concret, cum vedeţi desfăşurarea acestor cercetări?

— Personal, consider că se impun atît investigaţii pentru analizarea experienţei pozitive a unor şcoli şi cadre didactice, cît şi organizarea unor experimente pedagogice solid construite. S-au întreprins şi pînă acum cercetări cu un caracter mai amplu, dar, după părerea mea, ele nu s-au bazat întotdeauna pe o metodică riguros ştiinţifică, n-au abordat fenomenul respectiv în complexitatea şi laturile lui fundamentale şi n-au avut finalitatea necesară. Multe s-au soldat doar cu elaborarea unor studii parţiale.

În aceeaşi ordine de idei, prof. dr. docent V. PAVELCU, de la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iaşi, a adăugat:

„Realităţile de azi din ţara noastră presupun lărgirea ariei cercetărilor pedagogice. Pedagogul este chemat să iasă din făgaşul strict al observaţiei individuale şi din cadrul limitat al şcolii, să cerceteze pe elev în cadrul numeroaselor şi variatelor sale sisteme de referinţe, în tot complexul determinismului vieţii sale, al perspectivei deschise de preocupările sale sociale şi profesionale, de idealul său de cetăţean. Asemenea studii impun informaţii vaste, complexe şi variate, folosirea unor metode la care, din păcate, se recurge încă rar. Mă refer, în primul rînd, la stilul de muncă în echipă, în unităţi organizate şi formate din pedagogi, sociologi, economişti, biologi, medici, adesea chiar şi din ingineri şi matematicieni, colective conduse de cadre cu pregătire multilaterală. În plus se dovedeşte necesară sporirea numărului de cercetători (sau mai buna organizare a celor existenţi în colective), folosirea testelor, anchetelor, chestionarelor, aplicate unui număr reprezentativ de subiecţi, cunoaşterea unor modalităţi de lucru utilizate pe plan mondial. În Institutul de orientare profesională din Franţa, de exemplu, lucrau în urmă cu cîţiva ani mai mult de 700 de consilieri în 200 de centre. O lucrare asupra factorilor performanţei academice întreprinsă la Universitatea din Michigan (S.U.A.) se bazează pe aplicarea a zeci de teste, anchete şi chestionare, elaborate statistic, asupra a 4 200 de studenţi şi a fost efectuată de zeci de cercetători, timp de mai mulţi ani".

De altfel, aşa cum ne-au semnalat mai multe cadre didactice, sfera îngustă a investigaţiilor rezultă şi din numeroase studii publicate în „Revista de pedagogie". Nu o dată, autorii lor încearcă să formuleze concluzii general valabile pentru şcoala noastră bazate pe observarea a două sau trei colective de clasă.

— Este momentul — spunea prof. dr. PETRE BĂRBULESCU, şef de secţie la Institutul de ştiinţe pedagogice — să întreprindem o analiză ştiinţifică multilaterală asupra locului şi rolului pe care îl ocupă în zilele noastre pedagogia în contextul ştiinţelor. Am impresia că numărul pedagogilor este la noi în ţară insuficient, iar folosirea lor în diferite domenii se face adesea necorespunzător. Există — cred — un număr insuficient de pedagogi şi psihologi atît în Ministerul Învăţămîntului, la Editura didactică şi pedagogică, cît şi în presa pedagogică. După părerea mea, este necesară o activitate mai amplă şi de perspectivă în pregătirea cadrelor de cercetători. Drept argument amintesc doar faptul că în pedagogie s-au obţinut în ultimii ani mai puţine titluri ştiinţifice decît în domeniul celorlalte ştiinţe sociale, ceea ce nu este firesc.

Totodată, cred că se impune sporirea preocupărilor pentru pregătirea mai modernă — sub aspect psihopedagogic — a studenţilor viitori profesori.

— În ce măsură cadrele didactice, studenţii, pedagogii dispun de surse de informare şi documentare pentru îmbogăţirea pregătirii lor?

— În prezent, forul central de informaţie şi documentare în domeniul pedagogiei îl constituie Biblioteca centrală de pe lîngă Institutul de ştiinţe pedagogice. În ultimul an, peste 25 000 de învăţători şi profesori din toate regiunile ţării au folosit documentaţia ştiinţifică pe care le-a pus-o la îndemînă inimosul colectiv al acestei biblioteci. Au fost elaborate, în sprijinul cadrelor didactice, peste 500 bibliografii tematice. Dar, ţinînd seama de cerinţele de informare şi documentare în domeniul pedagogiei — atît ale specialiştilor cît şi ale masei largi de peste 175 000 de slujitori ai şcolii — actuala organizare a Bibliotecii centrale pedagogice nu mi se mai pare corespunzătoare. Ea ar trebui organizată, după părerea mea, pe sistemul unui „Centru de documentare pedagogică", care să funcţioneze tot în cadrul Institutului de ştiinţe pedagogice. Totodată, cred că se simte nevoia înfiinţării, pe plan regional, a unor biblioteci cu profil corespunzător, care să aibă îndrumarea şi sprijinul material al Centrului din Bucureşti. Dotarea cu aparate de microfilmare şi de citit microfilme, procurarea unor lucrări pedagogice de valoare din străinătate etc., sînt condiţii indispensabile pentru îmbogăţirea informaţiei ştiinţifice. Informarea ştiinţifică în domeniul pedagogiei ar putea fi sporită şi prin „Revista de pedagogie", „Gazeta învăţămîntului", prin noua publicaţie „Colocvii", printr-o contribuţie mai susţinută a Editurii didactice şi pedagogice. Se cere intensificată şi grija pentru valorificarea — prin publicare — a lucrărilor elaborate ca rezultat al cercetărilor. „Revista de pedagogie" nu satisface decît parţial acest deziderat.

Interlocutorii noştri au fost unanimi în părerea că este necesară o determinare mai exactă a cadrului şi conţinutului cercetării pedagogice, pe calea unei dezbateri mai largi — cu specialişti, cadre didactice, cercetători în domenii conexe de activitate — a unor consultări organizate sub egida forurilor de resort.

Florica DINULESCU

teatre

- Teatrul de Operă şi Balet: **TOSCA** — 19,30.
- Teatrul de stat de operetă: **LOGODNICUL DIN LUNĂ** — 19,30, (la Sala Palatului): **SECRETUL LUI MARCO POLO** — 19,30.
- Teatrul Naţional „I. L. Caragiale" (sala Comedia): **CASTILIANA** — 15, **ÎNŞIR-TE MĂRGĂRITE** — 20, (sala Studio): **O FEMEIE CU BANI** — 16, **DOMNII GLEMBAY** — 20.
- Teatrul de Comedie: **RINOCERII** — 20.
- Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra" (sala din Bd. Schitu Măgureanu nr. 1): **UN TRAMVAI NUMIT DORINŢĂ** — 20, (sala din str. Al. Sahia nr. 76 A): **CAZUL OPPENHEIMER** — 19,30.
- Teatrul „C. I. Nottara" (sala Magheru): **O NOAPTE FURTUNOASĂ** — 19,30, (sala Studio): **SONET PENTRU O PĂPUŞĂ** — 20.
- Teatrul Muncitoresc C.F.R. (în sala Teatrului evreiesc de stat): **NEÎNCREDERE ÎN FOIŞOR** — 19,30.
- Teatrul „Barbu Delavrancea": **VARIETE-CONCERT** — 20.
- Teatrul Mic: **DOI PE UN BALANSOAR** — 15,30, **HANUL DE LA RĂSCRUCE** — 19,30.
- Teatrul „Ion Creangă": **MONSTRUL DIN SAMARCAND** — 9,30, **SÎNZIANA ŞI PEPELEA** — 15,30.
- Teatrul „Ţăndărică" (sala din Calea Victoriei): **PĂCALĂ** — 17.
- Teatrul satiric-muzical „C. Tănase" (sala Savoy): **PARADA REVISTEI** — 19,30, (sala Victoria): **COLIBRI MUSIC-HALL** — 19,30.
- Circul de stat: **INTERNAŢIONAL'67** — 19,30.

tv

17,00 — Campionatul mondial de patinaj viteză (femei) 1 500 m. Transmisiune de la Deventer (Olanda).

18,00 — Pentru cei mici. Ecranul cu păpuşi: „Cioca, Boca, Coca!". Scenariu de Alecu Popovici.

18,25 — Pentru tineretul şcolar „Nota 10... la muzică".

18,50 — Publicitate.

19,00 — Telejurnalul de seară.

19,12 — Buletinul meteorologic.

19,15 — Panoramic.

19,30 — Melodii premiate.

19,55 — Desene animate.

20,00 — Teleenciclopedia.

21,00 — Film serial: „Baronul".

21,50 — Cum se lansează o melodie.

22,25 — Invitatul nostru: „Drafi Deutscher".

22,45 — Telesport.

23,00 — Telejurnalul de noapte.

cinema

- **DACII** — cinemascop: **PATRIA** — 9; 11,30; 14; 16,30; 19; 21,15.
- **OGLINDA CU DOUĂ FEŢE**: **REPUBLICA** — 9,30; 11,45; 14; 16,30; 18,45; 21,15, **CAPITOL** — 8,45; 11; 13,30; 16; 18,30; 21, **GRIVIŢA** — 9; 11,15; 13,30; 15,30; 18; 20,30 (la toate completarea **Ritmuri şi imagini**), **TOMIS** (completare **Poveste pe un metru pătrat**) — 9; 11,15; 13,30; 16.
- **UN MARTOR ÎN ORAŞ**: **BUCUREŞTI** — 9; 11,15; 13,30; 16,30; 18,45; 21, **EXCELSIOR** — 9,30; 11,45; 14; 16,15; 18,30; 20,45 (la ambele completarea **Poveste pe un metru pătrat**), **ARTA** (completare **A 6-a sesiune a Marii Adunări Naţionale**) — 9; 11,15; 13,30; 16; 18,15; 20,30, **MELODIA** (completare **Pe urmele unui reportaj**) — 9; 11,15; 13,30; 16,30; 18,45; 21.
- **DAMA CU CAMELII**: 10; 12; 14; **CIOCNIRE ÎN NOAPTE** — 16,30; 18,45; 21 — **CINEMATECA**.
- **NU SÎNT DEMN DE TINE**: **FESTIVAL** — 8,30; 11; 13,30; 16; 18,30; 21, **LUCEAFĂRUL** — 8,30; 11; 13,30; 16, **FLACĂRA** — 15; 17,45; 20,30.
- **CELE DOUĂ ORFELINE**: **UNION** — 15,30; 18; 20,30.
- **PROGRAM PENTRU COPII**: **DOINA** — 9; 10.
- **BĂRBAŢII**: **DOINA** (completare **Cicloni, anticicloni, fronturi**) — 11,30; 13,45; 16; 18,15; 20,30.
- **ZEII LOCUIESC ÎN JUNGLĂ — CONSTRUIND — ÎN POARTĂ... IAŞIN! — BOMBOANE MUZICALE — VULPEA**: **TIMPURI NOI** — 9—21 în continuare.
- **ZILE RECI**: **LUCEAFĂRUL** — 18,30; 21.
- **MONDO CANE** (ambele serii): **VICTORIA** — 8,45; 12,15; 15,45, **DACIA** — 9—12,30 în continuare; 16,15; 19,45, **MIORIŢA** — 9,30; 13; 16,30; 20.
- **FIDELITATE**: **VICTORIA** — 19,15; 21,15.
- **DIMINEŢILE UNUI BĂIAT CUMINTE**: **GIULEŞTI** — 15,30; 18; 20,30.
- **COMPLOTUL AMBASADORILOR**: **ÎNFRĂŢIREA ÎNTRE POPOARE** (completare **Orizont ştiinţific nr. 8**) — 14; 16; 18; 20, **CRÎNGAŞI** (completare **Planeta enigmelor**) — 15,15; 17,45; 20,15.
- **MAICA IOANA A ÎNGERILOR**: **BUZEŞTI** — 15,30; 18; 20,30, **TOMIS** — 18,15; 20,30.
- **RÎDEM CU STAN ŞI BRAN şi NIMENI NU VOIA SĂ MOARĂ**: **LUMINA** — 9,30; 15,30; 19,30.
- **NU SÎNT DEMN DE TINE şi FIDELITATE**: **FEROVIAR** — 8; 12; 16; 20, **MODERN** — 8,30; 12,15; 16; 20.
- **LUMEA MINUNATĂ A FRAŢILOR GRIMM** — cinemascop: **BUCEGI** — 9,30; 12,15; 15,15; 18; 20,45, **AURORA** — 8,45; 11,15; 13,45; 16,15.
- **NIMENI NU VOIA SĂ MOARĂ**: **AURORA** — 19; 21.
- **CERUL ŞI IADUL**: **GLORIA** (completare **Ritmuri şi imagini**) — 9,15; 11,30; 13,45; 16; 18,15; 20,30, **FLOREASCA** — 18,30; 21, **FLAMURA** — 9; 11,15; 13,30; 15,45; 18,15; 20,30.
- **FANTOMELE SE GRĂBESC**: **UNIREA** (completare **Din pămînt şi foc**) — 15,30; 18; 20,30.
- **NEVESTE PERICULOASE**: **FLOREASCA** — 9; 11,15; 14; 16,15, **RAHOVA** — 15,30; 18; 20,30.
- **PORUMBELUL DE ARGILĂ**: **VITAN** — 15,30; 18; 20,15.
- **RÎDEM CU STAN ŞI BRAN**: **MUNCA** (completare **Ultima treaptă**) — 15,30; 18; 20,15.
- **ZORBA GRECUL**: **POPULAR** — 15; 18; 20,30.
- **CARTEA DE LA SAN MICHELE**: **MOŞILOR** — 15,30; 18; 20,30, **DRUMUL SĂRII** — 15,30; 18; 20,30.
- **ANUNŢ MATRIMONIAL**: **COLENTINA** — 15,30; 17,45; 20, **PACEA** — 15,15; 18; 20,15.
- **GOLGOTA** — cinemascop: **COSMOS** (completare **Două oraşe**) — 15,30; 18; 20,30.
- **EL GRECO** — cinemascop: **VOLGA** (completare **6 000 de ani**) — 9,30; 12; 15,30; 18; 20,30.
- **ANGELICA, MARCHIZA „ÎNGERILOR" şi MINUNATA ANGELICA**: **PROGRESUL** — 10; 15; 19.
- **OLD SHATTERHAND** — cinemascop: **LIRA** — 15,30; 18; 20,30.
- **TUNELUL** — cinemascop: **FERENTARI** (completare **Ultima treaptă**) — 15,30; 18; 20,30.
- **BALADA DIN HEVSURSK** — cinemascop: **COTROCENI** (completare **Oraşul interzis**) — 15,15; 18; 20.45.
- **CIMARON** — cinemascop: **VIITORUL** (completare **Orizont ştiinţific nr. 7**) — 15,30; 18; 20.30.
- **SANJURO** — cinemascop: **CLUBUL UZINELOR REPUBLICA** (completare **George Coşbuc, cîntăreţ al pămîntului românesc**) — 15; 17,30; 20.

Un schimb de valori care îmbogăţeşte viaţa teatrală

puncte de vedere

În artă, poate mai mult ca oriunde, cantitatea nu înlocuieşte calitatea, iar efortul şi bunele intenţii dau roade numai în prezenţa vocaţiei autentice. Hărnicia şi stăruinţa se cer neapărat dublate aci de talent. Un tîmplar care munceşte zile şi nopţi în şir, depăşindu-şi cu mult orele de program, pentru a face în cele din urmă un scaun beteag, nu va primi felicitări. Sudoarea pe care a cheltuit-o din belşug e socialmente inutilă. De apreciere se va bucura colegul său, care face un scaun frumos şi trainic, într-un timp de trei ori mai scurt. Iar dacă acest principiu e valabil în producţia materială, el se impune cu atît mai mult în domeniul creaţiei. E tot atît de adevărat, însă, că meşteşugul artistic — ca orice meşteşug de altfel — se cere cultivat, dezvoltat continuu.

Avem în ţară numeroase teatre, unde se depune o muncă grea şi plină de devotament. Un colectiv regional sau raional, care se află în deplasare cîteva zile pe săptămînă, împletînd turneele obositoare şi spectacolele de la „sediu" cu repetiţiile, nu are parte, evident, de o viaţă comodă. Din păcate, meritul incontestabil al acestor strădanii neprecupeţite este uneori umbrit de nivelul scăzut al reprezentaţiilor. Actorii unor trupe din provincie ne-au vorbit nu o dată despre necesitatea unor regizori-animatori, care să ridice întreaga activitate a teatrului, să-l scoată din mediocritate şi anonimat. Asemenea animatori au dat, în ultimii ani, un impuls vieţii teatrale la Iaşi sau Ploieşti. Aducerea unor astfel de animatori la conducerea teatrelor din Tg. Mureş sau Turda deschide noi perspective acestor trupe. Regizori foarte tineri, unii aflaţi încă pe băncile institutului, îşi caută cîmp de afirmare în provincie. Ar fi de dorit ca toate acestea să fie simptomele unui proces de durată, de continuitate.

În momentul de faţă, dată fiind mai ales supraîncărcarea majorităţii teatrelor bucureştene şi descompletarea multora dintre cele din provincie, acestea din urmă ar putea primi un sprijin substanţial prin colaborarea unor valoroase forţe actoriceşti, regizorale şi scenografice din Capitală. Prezenţa unui actor de seamă într-un rol principal, pentru care colectivul din localitate nu dispune de interpretul potrivit, dă uneori teatrului posibilitatea să abordeze un text mai dificil, creează o binevenită emulaţie creatoare. Şi, cu toate că în critică se fac auzite bizare filipice la adresa regiei moderne, actorilor nu le este deloc indiferent dacă lucrează cu nişte „practicieni" care nu părăsesc metodele primitive ori cu vreun secretar literar improvizat peste noapte regizor — sau dacă îşi pregătesc rolurile sub îndrumarea unor profesionişti calificaţi. Forte artistice bucureştene, îmbinate cu valorile proprii ale teatrelor respective, au contribuit la succesul unui şir de spectacole de răsunet republican, cum au fost „Ifigenia în Aulis" la Cluj, „Othello" la Craiova, „Vizita bătrînei doamne" la Braşov, „Romulus cel Mare" la Bacău ş.a.

Au fost şi cazuri cînd colaborarea a fost înţeleasă formal — din partea teatrului, doar ca un prilej de a avea un „cap de afiş", tipărit cu litere de-o şchioapă, iar din partea actorului bucureştean, ca un fel de concesie, care nu implică mari obligaţii. Unele spectacole au fost pregătite, de fapt, de un asistent, în vreme ce regizorul care le semna nu făcea decît să le „finiseze" în ultimele două zile. Unii scenografi se mulţumesc să deseneze nişte schiţe de decoruri şi să le expedieze, fără a lua parte la elaborarea spectacolului şi a integra elementele plastice unei concepţii de ansamblu. Cu ce se alege teatrul de pe urma unei astfel de colaborări?

Am văzut însă cum regizori talentaţi s-au legat de un anume colectiv, au stat luni de zile în mijlocul lui, l-au sprijinit şi în alcătuirea repertoriului, au luat parte la şedinţele consiliului artistic şi au fost consultaţi în timpul repetiţiilor unor spectacole de care nu răspundeau ei înşişi. Am văzut scenografi care lucrau într-un teatru regional cu aceeaşi răspundere ca şi pe o scenă bucureşteană, supraveghind personal pînă şi ultima cusătură a fiecărui costum. Recent, am asistat la premiera piesei „Tristan şi Isolda" de Jean de Beer pe scena Teatrului de Stat din Piatra Neamţ, în regia lui Dinu Cernescu. A fost ceea ce se cheamă un eveniment artistic. Legenda lui Tristan şi a Isoldei ne-a fost înfăţişată într-o viziune modernă, viguroasă, fără dulcegărie. Împreună cu scenograful V. Popov, regizorul a creat tabloul unei lumi crude, al unui Ev Mediu aspru, în mijlocul căruia dragostea eroilor se împleteşte cu lupta lor pentru a-şi apăra demnitatea umană. Iată un moment reprezentativ din spectacol: Tristan şi Isolda sînt urmăriţi, în pădure, de oamenii regelui. Îi înconjoară copaci uriaşi, sugeraţi cu ajutorul unor trunchiuri de aramă bătută şi înnegrită, care atîrnă din podul scenei. Descurajată, Isolda propune să se întoarcă amîndoi la curte, să accepte iertarea regelui şi să continue o viaţă măruntă, de înşelări şi minciuni. Tristan refuză şi, într-o izbucnire de mînie, izbeşte puternic trunchiurile metalice, care încep să se clatine şi să vibreze, subliniind tumultul sufletesc al personajelor, într-o amplă imagine audiovizuală. Unitatea unor mijloace scenice complexe a fost obţinută printr-o activitate laborioasă, care a antrenat atît pe interpreţi (Adriana Marina Popovici, Olga Bucătaru, Traian Pîrlog, Ion Bog, Radu Voicescu, Alex. Lazăr), cît şi pe tehnicienii teatrului printre care, de pildă, autoarea perucilor şi a machiajului, una dintre cele mai bune specialiste din ţară, Elisabeta Popa Mijea. Pentru a valorifica la maximum toate posibilităţile trupei, regizorul a lucrat în teatru trei luni de zile, pregătind în paralel două premiere şi contribuind substanţial la creşterea profesională a colectivului.

Gospodarii teatrului din Piatra Neamţ mi-au făcut următorul calcul: În decurs de cinci ani, pe lîngă montările regizorului permanent, au fost puse în scenă aci 27 de spectacole de către colaboratori externi, fiind cheltuită în acest scop suma de 123 000 lei. Aceste 27 de spectacole echivalează cu norma a încă doi regizori permanenţi, ale căror salarii ar fi reprezentat 300 000. Iată deci că teatrul a realizat o importantă economie, bucurîndu-se în acelaşi timp de prestigiul unor spectacole semnate de Lucian Giurchescu, Ion Cojar, Dinu Cernescu, Cornel Todea, Andrei Şerban, şi izbutind să dobîndească în anul 1965 premiul pe ţară pentru cel mai bun spectacol cu o piesă originală.

Desigur, nu s-ar putea cere ca această experienţă să fie absolutizată. Colaborările temporare, folosite de la caz la caz, cu discernămînt, nu exclud necesitatea unor echipe stabile, care să-şi definească în timp profilul şi structura proprie.

Cele mai reuşite spectacole din provincie au demonstrat că în orice colţ al ţării se poate face teatru de bună calitate. Ideea că în provincie „te îngropi" e tot atît de falsă şi învechită — şi din plin dezminţită de fapte — ca şi prejudecata că spre provincie trebuie să se îndrepte numai elementele lipsite de talent. Dimpotrivă, cele mai lucide conduceri de teatru din provincie îşi pun ele însele problema de a îndruma pe un alt făgaş persoanele nimerite întîmplător pe scenă, lipsite de aptitudini şi calificare — şi care pot da în alte domenii un randament util societăţii. Arta, în înţelesul ei major, e deopotrivă de exigentă pretutindeni. În regiuni sînt aşteptaţi nu cei care „n-au corespuns" în Capitală, ci elemente capabile să concureze de la egal la egal performanţele colegilor lor din Bucureşti. De altfel, selecţia valorilor, începînd încă de pe băncile institutului, tinde azi să reducă tot mai aproape de zero procentul celor nechemaţi sau plafonaţi. Cu cît noile promoţii vor fi mai bogate în talente, cu atît va fi mai greu de conceput ca toate aceste talente să fie absorbite de teatrele bucureştene. Menirea lor este să împînzească zecile de teatre din întreaga ţară, să le dea prospeţime, să le transforme pe toate în adevărate centre de interes pentru spectatori, pentru critică, pentru opinia publică.

Adoptarea unor forme organizatorice şi administrative mai flexibile pentru valorificarea integrală a potenţialului artistic de care dispunem ar da posibilitate unui mare număr de actori care vegetează azi să colaboreze cu diverse teatre din Capitală şi din provincie, să-şi demonstreze multilateral capacităţile, să-şi dobîndească pe scenă locul pe care-l merită. S-ar crea astfel condiţii favorabile pentru ca toate forţele artistice — multe păstrate încă în stare latentă — să fie solicitate din plin în cadrul efortului de ridicare la un nivel superior a mişcării noastre teatrale în întregul ei.

Andrei BALEANU

„DISCOTECA PENTRU TOŢI" — *poartă spre cultura muzicală?*

Fiecare pasionat al artei, literaturii sau ştiinţei poartă în el un spirit de colecţionar; colecţionar de lucruri de calitate, de frumos, colecţionar de muzică bună şi bine interpretată. Firesc ne-am întrebat: iubitorul de muzică, melomanul aşteaptă şi el cu acelaşi interes noile apariţii ale „Discotecii pentru toţi"?

La fel ca şi volumele „Bibliotecii pentru toţi", discul „de buzunar" constituie o certă invitaţie la lărgirea cunoştinţelor: are doi ani de la iniţiere, numără 31 de discuri, reeditări, o cerere pentru export. Fără îndoială, însă, că pentru a avea acel efect major de participare intensă la procesul de educare muzicală, pentru a căpăta marea popularitate pe care o are omonima sa, „cartea de buzunar", colecţia de discuri actualmente este

mult prea palidă!

De la bun început poate fi discutată prezentarea sărăcăcioasă, neatractivă: un carton de ambalaj, urît, banal încărcat cu „simboluri". Considerat ca un prim contact cu muzica, un prim pas al celui neiniţiat care după cîteva audiţii să fie tentat să-şi ia un disc mare, un disc cu o simfonie, o cantată — nu s-ar putea ca această primă întîlnire să fie mai plăcută şi ca aspect? În evoluţia ei, orice colecţie se împrospătează, îşi innoieşte haina; nu mai departe, „Biblioteca pentru toţi", din 1965, are copertă ilustrată. Cred că şi organele comerţului de stat ar putea recomanda o altă înfăţişare „Discotecii pentru toţi", mai ales că scopul ei precis de lărgire a rîndurilor de iubitori ai artei sunetelor are o deosebită importanţă. Dacă muzica uşoară şi populară asigură tiraje de peste 60 000 de exemplare, număr impresionant faţă de cele 4—5 000 de discuri cu lucrări simfonice mai dificile, într-un fel şi popularizarea îşi are rolul ei.

Concepţia ediţiei

este de a alege, în limita celor 14 minute de muzică, piese de largă accesibilitate. „Balada" lui Ciprian Porumbescu cîntată de Ion Voicu, Lieduri de Schubert cîntate de Dan Iordăchescu sau „Mica serenadă" de Mozart sînt piese de valoare care, într-o interpretare impecabilă, au fost în atenţia lumii muzicale. Muzica din „Leonora" sau „Tannhäuser", „Ruslan şi Ludmila", „Nunta lui Figaro", „Flautul fermecat", chiar şi „După amiaza unui faun", au căutat să satisfacă preferinţele unei largi categorii de ascultători. Există aici însă un mare pericol. Dacă se includ în colecţie numai lucrări prea bine cunoscute, transmise de sute de ori la posturile de radio, dacă această discotecă nu caută să lărgească cunoştinţele începătorilor, ea devine limitată, plată. Mai interesantă ni s-a părut selecţionarea lucrărilor de cameră: Ciaccona de Bach în interpretarea magistrală a lui Szeryng, „Colţul copiilor" de Debussy, doinele lui Tiberiu Brediceanu. Din sfera muzicii accesibile, care să se încadreze şi în timpul necesar discului, sînt încă nenumărate pagini care pot fi utile formării unor idei despre muzică. Într-un fel, fiecare linie directoare urmărită de „Electrecord" are nenumărate

surse de lărgire a repertoriului

O interpretare măiastră poate obişnui urechea ascultătorului cu muzica lui Bach, Ravel, Berlioz, Enescu, Jora, Paul Constantinescu... Credem că acesta este unul din mijloacele sigure prin care arta muzicală îşi poate răsfrînge din plin frumuseţile, poate fi înţeleasă. Nume de debutanţi, interpretări mai puţin convingătoare nu pot face obiectul unui disc de iniţiere. Cele 14 minute nu trebuie risipite pe interpretări mediocre.

La fel ca şi recitalurile vocale (au apărut asemenea recitaluri remarcabile: Herlea, Piso, Iordăchescu), cele instrumentale ar aduce o notă de originalitate, o dată cu linia melodică, cu interpretarea, ascultătorului îi va deveni familiar sunetul cornului englez, al flautului alto... Seria de recitaluri instrumentale, începută cu un recital de clavecin, se cere neapărat continuată.

O dată asigurate interpretările de valoare, diversitatea genurilor, noutatea lucrărilor, înlocuind în acelaşi timp veşmîntul actual cu unul aspectuos, atrăgător — „Discoteca pentru toţi" îşi poate căpăta strălucirea de colecţie de prestigiu. 3—4 discuri pe trimestru, 31 de numere la care s-a ajuns după mai bine de doi ani de zile, ni se par cifre mult prea sărace pentru un factor ce vrea să propage cu consecvenţă dragostea pentru muzică. Această serie trebuie să tindă spre apariţii mult mai dese, care să nuanţeze profilul colecţiei.

„Discoteca pentru toţi" — discoteca interpretărilor de valoare, mijloc de educare a amatorului de muzică, — poate să ofere nu numai poarta spre artă, ci arta însăşi.

Smaranda GEORGESCU-OŢEANU

O plimbare cu sania

fragmente din romanul „Amza haiducul” de EUGEN BARBU

Romanul „Amza haiducul”, la care lucrează în prezent scriitorul Eugen Barbu reprezintă un volum dintr-o cronică a istoriei românești (între 1750—1848), proiectată în cinci volume. Plecînd de la documentele și cronicile vremii, scriitorul înfățișează cîteva tipuri caracteristice ale unei epoci frămîntate, în care luptele sociale cunosc o deosebită ascuțime. În fragmentul pe care îl publicăm astăzi eroul central este căpitanul Sîrbu care, după ce a comis fapta nelegiuită de a-și vinde tovarășul de luptă, haiducul Amza, dorește să se îmbogățească prin mijloace necinstite ajungînd mîna dreaptă a domnitorului. Încetul cu încetul el reușește să fie unul din părtașii acelei politici de jefuire și siluire a poporului nevoit să plătească haraciul și să susțină prin dări mereu sporite viața de belșug și desfrîu a clasei conducătoare. Acest păienjeniș de interese între domnitor, boierime și oamenii de teapa lui Sîrbu avea urmările cele mai dureroase asupra existenței țărănimii.

Cum se întîmplă, că spre seară, cînd să pornească trăsura cu cele două femei spre Herăstrău la plimbare, ca din întîmplare, lîngă remiza cailor se afla și căpitanul Sîrbu. Patru cai focoși, întărîtați cu ovăz, băteau nerăbdători praful curții. Erau proaspăt potcoviți, de aceea mirosise toată după masa curtea a copită arsă și păreau gata s-o ia pe sus, peste porți. Îi țineau doi țigani nădușiți, goi pînă la brîu, și aveau boturile numai spume. Surugiii domnești trăgeau de frîie, dar ceva trebuia să se întîmple. Pornirea fu vijelioasă și, cînd ocoliră havuzul, abia răbdară să se urce cele două femei. Doamna se învăluise într-o broboadă albă de borangic și ținea deasupra capului o umbrelă de Beci, roșie și ondulată pe margini. Alături, cu obrazul palid, sta Maria Dudescu într-o rochie albastră, lungă, strînsă pe corp. Ochii negri, adînci și roși de nedormiri repetate, se uitau în văzduhul curat plin de rîndunele gureșe. Se răcorise, deși soarele mai bătea dintr-o parte, numai cu o lumină roșcată, arzînd acoperișurile. Se făcu un semn și trăsura porni. Lîngă poartă, cum se întîmplă, dintr-o cămară țîșni un copil țigan, o clipă numai și caii l-ar fi făcut pulbere. Surugiii dădură țipăt și înfrînară. Roatele scîrțîiră prelung ca și cînd toată clădăraia de fier și lemn prețios s-ar fi sfărîmat dintr-odată. Caii se cabrară, ridicîndu-se în două picioare, apoi, ca împinși de ceva nevăzut, se aruncară iar înainte, turbați. Copilul trecuse dincolo, dar era primejdia ca trăsura să se sfărîme în stîlpii înalți ai porții. Femeile se strînseră una în brațele celeilalte, cu sufletul la gură. Amarnicul sfîrșit trebuia să le găsească împreună.

În clipa aceea însă de undeva, din pămînt, se ivi căpitanul Sîrbu. Maria îl văzu atît cît să deslușească parcă un crucificat înaintea ulubelor. Bărbatul ridicase brațele și apucase armăsarul din stînga, răsucindu-i zăbala. Gîtul animalului se frînse dintr-o dată ca la un pui de găină și uriașul trup se prăvăli la pămînt. Calul din dreapta bătu aerul cu copitele. Din spate veniră ceilalți doi și se făcu o învălmășeală fără margini. Trăsura se opri. Cînd deschiseră ochii, cele două femei văzură părul galbin ca paiul al căpitanului, aplecat peste trupul armăsarului din stînga.

— Gata, duceți-l la grajd și terminați-l! zicea el în limba grosolană a slugilor. I s-a rupt vîna, e orb și o să se chinuie dacă nu-l împușcați!

— Măria ta, doamnelor, făcu după aceea, vă rog să coborîți!

Le întinse mîna pe rînd și le ajută să atingă praful curții.

— Dacă nu erai dumneata ne prăpădeam, apucă să spună soția principelui.

— Nu-i decît o mică întîmplare, zise el rîzînd cu dinții săi de lup și punînd privirile drept în fundul ochilor Mariei, care tot mai tremura de spaima prin care trecuse.

Se adunase lumea și căpitanul Sîrbu se făcu nevăzut, ca și cînd ar fi vrut să arate că întîmplării nu-i mai dă nici un fel de importanță.

Pățania nu trecu neobservată și multă vreme oamenii de la curte vorbiră ca despre ceva nemaivăzut. După sfatul medelnicerului Sotir, căpitanul Sîrbu dispăru în județe la treburile lui, unde îl chemau slujbele la care se înhămase.

— O vreme nu e bine să te arăți, îi turnase în urechi. Să nu creadă că vrei să capeți ceva în schimbul faptei tale. E mai potrivit să-ți ducă dorul...

— Bine vorbești, așa am să fac.

Și umblă ca turbatul vreo două luni cu arnăuții și cu seimenii, bînd nopțile ca un haiduc ce era pînă uita de el. Nu se întoarse decît la sfîrșitul lui Răpciune cînd toamna căzuse peste București cu podoabele ei turbate. Medelnicerul Sotir avea să-i dea vești bune. Domnul întrebase de el și se ivea prilejul să-i intre pe sub piele, numai răbdare să mai aibe și s-asculte, ca de popă...

Prin octombrie, comisul Velea, mai marele peste grajdurile lui Vodă, îl chemă la el pe căpitanul Sîrbu și-i spuse:

— Cineva ar dori să ia lecții de călărie. Vrea domnia ta s-o facă fără altceva decît plăcerea de a sfătui o femeie tînără?

— Cum nu?, primi el ghicind de unde băteau vînturile.

— Atunci, mîine dimineață, cum dau zorile, să fii aici. Fiica boerului Dudescu, căreia i-ai scăpat viața, vrea să te cunoască...

— Vin...

Noaptea aceea nu dormi. Jucă cu Seakis și risipi iar o sumă mare de bani. Rîdea ca și cum ar fi scuipat pe viitor:

— Mai na, grecule, mai na și suta asta! Cine pierde la cărți, are noroc în dragoste... Ce zici, Aniță?

Femeia sta lîngă un stîlp din camera întunecată a hanului și-l privea cu ochi plini de ură. Nu mai era mult și soroacele se apropiau. Aveau să vină oamenii agiei și-or să-l ridice, să-l ducă acolo unde trebuia să stea trupul lui spurcat.

În zori, limpezit la cap pentru că mai băuse o oală bună de vin, încălecase și se oprise în curtea remizelor. Ziua începea tulbure, cu o boare rece în aerul de toamnă. Peste un sfert de ceas din umbrele grajdului se desprinse o siluetă călare. Maria Dudescu ținea să nu vadă Sîrbu că șchioapătă. Știa să călărească, se ținea binișor în șa și nici calul ce-l avea nu era pătimaș la galop. Comisul Velea le deschise porțile și ca îi aruncă ceva, prețul tăcerii lui ce trebuia cumpărată. Merseră pe ulițele amorțite o vreme fără să scoată vreo vorbă. Cînd ajunseră în bariere el o întrebă:

— Încotro?

— Spre mînăstirea Mărcuța.

— E departe.

— Știu să călăresc.

— Atunci eu ce rost mai am?

— Am vrut numai să-ți mulțămesc că mi-ai scăpat viața...

— Era datoria mea.

— Puteai să te fărîmi în copitele cailor.

— Am trăit între ei, mă cunosc, mă știu de frică...

— Mi s-a spus că ai haiducit...

Trecuseră de un pod de scînduri și priveau la casele joase în ferestrele cărora la geamurile acoperite cu piei de porc mai pîlpîiau opaițele nopții trecute.

— Nu mi-ai răspuns, zisese ea, apropiindu-se și privindu-l cu ochii negri și obosiți.

Era tînără, frumoasă încă, cu un păr aspru și un obraz alb, fără culoare. În urechi îi scînteiau niște cercei mici de aur și-avea buzele de ceară ca o pecete de domnitor.

— Am încercat ca la tinerețe să fac dreptate...

— Și-ai găsit-o?

— Dreptatea este numai o vorbă...

Caii se domoliseră, mergeau crupă lîngă crupă prin praful umezit. Era puțin frig, dinspre păduri venea un vînt rece. Bărbatul o privise. Se îmbrăcase gros, purta cizme, nu era la prima cavalcadă.

— Aud că ai făcut o faptă păcătoasă...

— Drept zis.

— Și rușine nu ți-este?

— Cînd e la mijloc o femeie totul se iartă...

— O...

De sub ișlicul de sobol îl fulgerase cu o privire repede. Părul ei negru, cu scrumiri de fier în lumina vînătă, suna în vîntul dimineții.

— Mi s-a mai spus că ești petrecăreț și iubitor de jocuri...

— Viața e o lungă plictiseală, trebuie s-o sperii cu ceva...

— Cine-i femeia pentru care ai făcut atîta rău?

— O hangiță...

— Frumoasă?

— Dar cum?

Gura lui subțire se despică într-un rîs crud. Maria Dudescu simți că e fulgerată de ceva ascuțit. Îi privi tîmplele acoperite de părul ca paiul, neîngrijit.

— Și-o iubești?

— Ea nu mă iubește.

— Ciudat mai vorbești...

— Limbă de om de pădure...

— Mi s-a spus că ai stat în codru și că ai ucis oameni...

— Știi totul, eu ce să-ți mai spun?

— E adevărat?

— Adevărat.

— Vodă te-a iertat, dar la inemă nu te are. Ai fost înainte ca și acela, Amza, între oștenii săi și-ai fugit...

În depărtare se vedea mînăstirea Mărcuța învăluită în ceturi. Pe drum nu era nimeni. Cîmpurile fumegau și pe un cîmp de varză neculeasă săreau iepuri cenușii, mari cît viței.

— Nu am o pușcă, ți-aș fi vînat unul! îi arătă el.

— Nu-mi place iepurele. Și ce-i cruzimea asta? Să omori animalele. E drept, eu uit că ai ucis și oameni...

Noutatea celor ce spunea o înfiora. Să călărești lîngă un ucigaș de rînd, chit că fusese om militar, era ceva neobișnuit chiar pentru o ființă boerească a acelor vremi, ce multe văzuse.

— I-am ucis pentru că-și meritau soarta.

— Atunci ce cauți între cei care țin dreapta judecată și respectă pravila...

— Între ai mei nu mai mă pot întoarce. M-ar omorî...

— Și nu ți-e frică?

— Orice-ai spune despre frică nu e drept pînă n-o simți gheb în inimă...

— Lumea zice că ești viteaz...

— Pentru că am frînt un grumaz de cal?

— Poate și din pricina asta. Dar ia spune-mi, noaptea dormi bine? Nu te încearcă remușcarea?

— Vorbe. Numai diecii și grămăticii au scornit vorba asta...

Și iar rîse lupește cu gura lui strînsă și crudă. Ajunseseră la Mărcuța. Dinspre mînăstire băteau rar clopotele. Era o tăcere tainică, ruptă numai de zborul furișat al unei păsări.

— Ai dumitale știu unde te afli?

— Nu-mi cere nimeni socoteală.

— Nici tatăl dumitale, boerul Dudescu?

— El are treburi, e dus mereu în altă parte. Eu stau mai mult pe lîngă doamna țării.

— Am văzut.

— Știi...

— Știu...

Ajunseseră lîngă un lac sbicit de bura măruntă. Tot codrul acela de stejar, tăcut și mut, se încordă la răbufnirea unui vînt neașteptat.

— Nu ți-e frig?

— Nu, spuse ea, fără să descalece.

— Nici frică?

— Nici.

Întoarse calul și porni încet înapoi. Iar băteau clopotele, rar, în dungă, a părăsire și moarte. Pe o pajiște văzură vreo zece călugări alergînd-use ca niște copii. Se împiedicau în rasele lor lungi și negre, cădeau și iar se ridicau. Mînecile prea lungi se sbăteau de la cot. De departe păreau ciori uriașe, poticnindu-se și scoțînd sunete guturale.

— Ce spun?

— Cine știe?

— Se roagă?

— Aș, sînt nebuni!

Maria Dudescu mai fusese aici într-un an îndepărtat, pe vremea cînd îl iubea pe căpitanul Gheciu, fiul unuia din cei mai bogați boeri ridicați din negoțul de vite. Cum trecuse vremea și cum putrezea acela! Nimic nu ținea viața în loc, pulbere sau începutul pulberii sîntem cu toții. Îi venea să plîngă, dar se stăpîni. Pe vremea aceea nu se îmbolnăvise și osul piciorului, ținut acum într-o cizmă, nu începuse să se fărîme. Oare bărbatul ăsta, mirosind încă a vinul de dimineață al împărtășaniei bețivilor, știa că e slută și-o să uite el pe cealaltă, așa cum i-ar fi plăcut?

— La ce te gîndești?, spuse Sîrbu, apropiindu-și calul.

— La nimic.

Nebunii se apropiau în goană, împiedicîndu-se și scoțînd țipete sălbatice.

— Dă-le bani! zise ea.

Căpitanul Sîrbu le aruncă cîțiva firfirici. Nebunii se încăierară sălbatic. Se loveau, se sgîriau, în curînd le văzură obrazele pline de sînge. Își mușcau unul altuia mîinile și băncuțele se rostogoleau din nou în iarba umedă.

— Or să se omoare!

— Lasă-i, le face bine...

Aveau ochii goi și gurile strîmbe, barba le crescuse în dezordine și de sub chicile acoperite cu culioane strîmte părul izbucnea sălbatic.

— Nu fac nici un rău, mai adăugă femeia. Se bat și pe urmă ostenesc.

Se potoliră într-adevăr și unul le ceru banii tuturor. Nu-i dădură la început, dar pe urmă nu se mai împotriviră. Începură să cînte cu vocile lor stranii și se depărtară. Cădea ceața deasupra lacului și în curînd nu mai văzură decît umbrele lor negre, fluturînd mînecile prea lungi ale antirielor. Clopotele băteau surd și îndepărtat ca de dincolo de lume.

— Dacă mi-aș greși viața, la o mînăstire m-aș duce, zise Maria.

— De ce să-ți greșești viața?, întrebă bărbatul, privind-o drept în ochi.

A doua oară se văzură la Sfîntul Dumitru de sărbătoarea zalhanalelor. Tot Maria îi trimisese vorbă prin comisul Velea.

— Zice jupînița lui Dudescu să o vezi mîine dimineața, tot la grajduri, s-o conduci...

— Bine, primise căpitanul Sîrbu.

— Pe la asfințit așa...

Era o zi daurită, vremea moale, ca într-o toamnă întîrziată și plină de rod. Seara venea devreme, trebuiau să ajungă pînă la căderea nopții lîngă maidanul dulapului, unde se țineau măcelarii și bogasierii în petreceri. Nu era departe. Maria, pentru că mai tîrziu se făcea răcoare, își luase cu ea niște valtrapuri verzi. Cizmele o făceau înaltă și rochia lungă, strînsă pe talie îi arăta mijlocul de viespe. Sub atlasul rochiei băteau doi sîni necercetați, strînși bine. Căpitanul Sîrbu, ce nu se îmbrăca așa cum obișnuiau comandanții oștirii, bătea o curelușă de vipușca pantalonului ținut pe pulpe. Părul lui galbin ca luna se mișca ușor în trapul calului. Maria nu-l privea. Profilul ei grecesc, fața albă și buzele strînse îl țineau pe bărbat la depărtare. Sîrbu știa toanele și trebuința de respect a femeilor. Medelnicerul Sotir nu-l slăbea cu sfaturile:

— Să îndrăznești, dar numai atunci cînd nu mai poate ea nimic! S-a înțeles?

Orice refuz și pas înainte necugetat făcut l-ar fi dus la rîpă. Plătea încă de pe acum dobînzi de 25 la sută, ceea ce, dacă nu se precipitau lucrurile, drept în temniță s-ar fi trezit.

Trecură de locul carvasaralei, străbătînd mirosul ei împuțit, și văzură în dreapta maidanul dulapului plin de omenire. Sîrbu nu înțelegea bine de ce-i plăcea acestei femei înghesuiala și lumea proastă. Dar nu întrebase nimic. Asta voia, asta avea să aibe. Țînțarii ce ploile îi mai amorțiseră iar se ridicaseră în roiuri și le mușcau fețele. Se aprinseseră focuri și trîmbele lor verzi abia se mai deslușeau în pierderea serii.

Pe drum se auzeau trăsuri și bărbatul întreba de ce nu se sfiește să se arate cu el? O speranță vagă îl stăpînea și-i tulbura sufletul. În fața dughenelor se aprinseseră faclele și un miros de rășină cuprinse aerul. Cu cît se apropiau, un alt miros, adînc, puturos, greu ca o otravă, se așeza deasupra locurilor. Pe butucii de lemn atîrnau hălci de carne de vită și în noroiul fierbinte, încă colcăind de sînge proaspăt, zăceau capete de boi, cu ochii înlemniți într-o albă și mută groază. Cîinii, sălbăticiți de poftă, mușcau din cizmele măcelarilor și erau alungați cu satîrele.

De pe cîmp încă se auzeau mugete de vite și la cîte o neașteptată liniște scîrțîiau cuțitele intrînd în vitele ce se prăbușeau fulgerate în iarba mușcată mai întîi de fierbintele sînge ce curgea nestăvilit în noaptea aceasta pentru toată lumea.

Atunci înțelese de ce-l adusese Maria aici. Pentru că într-un astfel de loc nimeni pe nimeni nu avea timp să se privească. În lumina scurtă a faclelor, tremurătoare și fără căldură, bărbații gîfîiau aducînd. Se scurgeau valuri scurte de arămiu mai acătării și ele se auzeau domnind peste sunete, căzînd greu ca bolovanii în oalele răsunătoare. Ce noapte măsluită, ce noapte strălucitoare, ce noapte fără speranță!

Maria nu coborî de pe cal.

— Să-ți aduc vin?, o întrebă.

— Adu-mi!

Îi aduse.

Era rece, un muscat de Morunglav, lucind în lumina stelelor, luînd cu el lumina lor îndepărtată, albastră, pierită în undele parfumate. Fata bău și-l simți în pîntece ca pe ceva care i se dăruia, care venea de undeva dintr-un ținut mult visat și mult dorit.

— Bea și tu!, îi porunci ca unei slugi sau poate împrietenindu-se cu el dintr-odată.

Sîrbu bău cu sete, privind-o de jos. Calul lui sta legat de un proțap înfipt cu cizma. Căuta iarba rară și amușina.

— Mai vrei?

— Mai adu-mi!

Se întoarse lăsînd-o singură, aplecîndu-se și ferindu-se de șirul alb de mațe ce străluceau ca argintul în poleiala luminilor din jur. Sări peste focurile mici aprinse de copii și beat de o nădejde uriașă se întoarse cu altă oală plină. Maria apucă cu amîndouă mîinile toartele de pămînt și sorbi jumătate. I-o dădu pe cealaltă.

— Bea!

În jur iar se deslușiră sărutările și țipetele scurte ale femeilor. Tot pămîntul din jurul dulapului mustea de dragoste și de dorință. Înghițitorii de cuțite își vîrau în gîturile strîmte iataganele fioroase, luminați de facle. Pereții nopții înghițeau șireteniile lor, ieșeau parcă de undeva din necunoscutul orelor, păreau păzitorii acestui rai plin de mirosuri. Nu oboseau strîngînd paralele mărunte și mulțumind. Aerul era tot un fum amestecat, niște rășini dulci și puturoase, arzînd el însuși ca o materie abia străvezie.

Sîrbu încălecă și merse lîngă ea. Asta fusese tot. Obrazul îi ardea. Maria călărea dreaptă, ținînd frîiele strîns. În urmă rămase cîmpul cu hoiturile lui încă puțind a sînge viu, gîlgîind de strigăte, de moarte și de plăcere.

— O mai iubești pe femeia aceea?, îl întrebă Maria pe neașteptate.

— Ea nu mă iubește încă, spuse gîtuit Sîrbu și își dădu seama că în minutul acela își juca soarta.

— Ce să înțeleg?

— Ce trebuie!

Femeia izbucni de lîngă el și fugi în noapte spre Bucureștiul ce arăta amorțitele-i lumini în această teribilă noapte a zalhanalelor.

★

Pînă în luna lui făurar se crezu pierdut. Nici un răvaș, nici o leteră, așa cum spera. Maria sta în spatele perdelelor din curtea interioară a palatului. Apa din havuz înghețase. Coliviile aurite ale mutului fuseseră trase în sera încălzită și pavelele alunecoase nu erau călcate decît de slugi și de grăjdari.

— Ce mă fac?, îl întreba ea pe medelnicerul Sotir care tot o mai vedea pe Maria pentru că treburile sale îl duceau zilnic în odăile principelui și a soației sale.

— Rabdă!

— Cît încă?

— Cine știe...

— Ce face?

— A slăbit. E ca hîrtia. Doamna i-a spus să plece undeva să se îngrijească.

— Și?

— N-o smulge nimeni de-aici. Te iubește, altfel ar fi undeva la Viana, ori la Italia...

— Crezi?

— Atîta am învățat și eu. Nu fi slab...

Și pe urmă veni ceasul, așa cum cad toate de la Dumnezeu. Comisul Velea îl căută două zile la rînd și cînd dădu peste el în salon, la Norocul Cailor, îl certă:

— Unde mi te-ascunzi, arhonda? Te caut de-am albit. Nu-mi închipuiam că te-ai întors la vatră...

— Vorbește!

— Vino!

Era o după amiază rece. Cerul prăbușit tot peste oraș arunca fumuri cenușii la orizont. Intrară pe ușile din dos ale palatului. Slugile îi știau, le făcură semne. Străbătură curțile pustii. Sus, la haremul doamnei, se aprindeau luminile. Geamurile serei nădușiseră de căldură și prin străvezimea lor se zăreau păsările mutului sărind pe trapezele mici, neliniștite. Remizele și grajdurile păreau pustii. Ușile fuseseră închise unde stăteau caii domnești, să nu intre frigul. Grăjdarii ardeau focuri de bălegar uscat și un fum gros ieșea pe sub scînduri.

— Unde-i?

Lîngă poartă aștepta o sanie cu doi cai. O slugă ținea zăbala unuia. Nu o văzu. Era toată sub niște blănuri uriașe, țepene.

— Urcă!, porunci vocea hotărîtă a Mariei.

Sluga lăsă slobod caii. Porniră ca vîntul. Zăpada se spulbera sub copitele animalelor focoase. Trecură ca vîntul prin ulița bogasierilor.

— Încotro?, întrebă Sîrbu.

— La Herăstrău!

Bărbatul nu spuse nimic. Îi știa numai respirația sușuierătoare în spate, parcă străpungîndu-l.

Ajunseră. Lacul era vînăt, desert, întins ca o tipsie sub cerul întunecat al acelui amurg de iarnă. Copacii prinseseră o chiciură albă și zbîrnîiau în vîntul locului deschis.

— Pornește!, mai porunci ea.

— Dacă nu ține ghiața?

— Murim. Nu ți-ar plăce?

— Cum nu!

Lacul era bocnă. Caii bătură pe loc, alunecară, dar în cele din urmă ținură drumul spre mijlocul întinderii de ghiață, unde se afla chioșcul în care vara cînta meterhaneaua turcească. Lîngă pragul înghețat, plin de sloiuri, al chioșcului putred se opriră. Pe băncile pustii stătea un pîlc de ciori, ce repede se risipi cu țipete lugubre. Aici erau departe de orice semn de viață. În jur, nimeni. Nici fumuri deasupra caselor îndepărtate nu se zăreau. Maria se ridică din sanie și trase blănile uriașe de mistreț pe jos.

— Ba, nu! zise. Haide mai bine pe gheață!

Sîrbu o ajută și așternură la picioarele chioșcului. Maria era îmbrăcată într-o jubă mohorîtă de lup ce o învăluia ca o plapumă. Pe cap își înfășurase un turban de vidră cu spic argintiu, abia scînteind în lumina serii furișe.

— Ia-mă!, îi spuse simplu.

Pînă în Paști, căpitanul Sîrbu a iscălit polițe la zarafi cu amîndouă mîinile. Pe bancherii puchinoși îi aducea Seakis la Norocul Cailor, sub privirile Aniței care-și făcea socoteala că are atîtea înscrisuri răscumpărate că putea să dea foc hanului cu ele. Nu se uita nebunul! Știa ce-i vine de la zestrea Mariei cu care în taină se întîlnea numai noaptea, deși slugile mirosiseră că or să aibe în curînd ce-și șopti în urechile neastupate. Se trăgeau împreună pe la hanurile mărginașe, unde nu-i vedea lumea și șchioapa părea că înflorise toată, făcîndu-se tot mai frumoasă. Cum se întîmplă totdeauna, toată lumea știa cîte ceva, numai boer Dudescu nimic. Într-o zi o văzu cu un colier nou de perle la gît. Nu era dintre cele mai scumpe, dar tot făcea bani grei.

— De unde-l ai?, o întrebase pe fie-sa.

— Un cavaler aprins la inemă mi l-a trimis!

Boer Dudescu odată s-a negrit la față.

— Eu în cinste te-am crescut și nu vreau să-mi faci numele de rîs. De întrebat nu te întreb cine este, dar bine ar fi să vie el singur să-mi spuie ce vrea de la tine și de la familia mea...

— O să vină curînd, rîsese fata cu figura de tot fericită, ceea ce și mai rău îl sperie pe bărbat.

— Cred că știi ce ai de făcut, fiica mea!

— Știu!

Apoi gura i se închisese. Trăia în taina fericirii sale ce mare se arăta. Căpitanul Sîrbu jefuise serele florarilor, umplîndu-i casa cu liliac proaspăt, alb, ce a nuntire vestea. Veneau țiganii cu cupeaua medelnicerului Sotir, plină, descărcau pe deșelate, ce nu descărcau și iar se întorceau. Trandafiri roșii ca sîngele, plini de ghimpi, cu frunze ceruite, fresia galbene ce umpleau iatacele cu un dulce și parșiv miros, și iar liliac, isbucnit ca o horbotă necuprinsă. Țistuiau muierile pe la cămări.

— S-a aprins sufletu ducăi Maria. Se termină totul cu nuntă și cu botez...

Și în preajma Paștilor, pe cînd străbătea curtea domnească spre trebile lui, boer Dudescu se trezise față cu zdrahonul de căpitan, ațintindu-i calea. Nu era respectuos după cuviință, dar nice să-l supere nu se numea că-l supără.

— Aș dori să spun o vorbă arhon — vistiernicului Dudescu, zisese cu vocea lui seacă fostul haiduc.

— Nu-mi amintesc să avem a ne spune ceva noi doi, tăiase boerul dînd să-l ocolească.

— E vorba de fiica domniei tale, Maria...

— Fata mea nu-i odraslă de negustor să aibe a face cu oșteni... Aș dori să te oprești aici cu cuvintele.

— Vel-vistiernice Dudescu, poți să-mi poroncești mie, dar nu inimii! Trebue să mi-o dai!

Boer Dudescu ridică privirea sa cumplită cu care-și punea la pămînt vrăjmașii în divan:

— Așa se vorbește cu caii dumitale, nu cu un boer veliț. Fata nu te vrea și nici eu n-aș da-o unui om care și-a vîndut tovarășii de luptă...

Căpitanul Sîrbu se stăpîni cît putu.

— Părul domniei tale coliliu n-o să te scutească să-ți spun adevărul. Trebuie să mi-o dai!

— Ce vorbe-s astea?

— Întreab-o pe Maria!

Și-i întorsese spatele. Tare tulburat, boer Dudescu terminase iute treburile pe la vistierie și se întorsese acasă, strigîndu-și fiica!

— Marie! Marie, unde ești?

— Aici, zisese ea fără spaimă, ce de mult aștepta aceste cuvinte.

— Cum ți-ai petrecut dimineața?, o luase boer Dudescu pe departe.

— Bine, cu treburile cele domesticești...

— Uite ce mi s-a întîmplat. Acuș un ceas mi-a ieșit înainte un nebun. Cică ai a-mi spune ceva...

— Căpitanul Sîrbu?

— El.

— Ce vrea?

— Zice că să te ia nevastă...

— O ști el ceva...

— Marie, ori te-ai zărghit, ori te-a cuprins vreo boleșniță la cap. Știi cîți boieri am izgonit de la ușa noastră...

— Mie el îmi place!, tăiase scurt fiica.

— Nu vorbi așa!

— Ba vorbesc. Cu el mă duc la biserică!

Boer Dudescu se pleznise cu mîna peste frunte.

— Unde mi-au fost mie mințile, în ce putință am stat cu capul acoperit de nimic n-am văzut, nimic n-am știut!

Bătuse din palme cu hotărîre și se iviseră slugile.

— Safto! Glafiro! Strîngeți repede totul!, poruncise.

— Ce se întîmplă?, întrebase Maria, îngrijorată.

— La mînăstire te duc, la Măxineni, unde-a murit mă-ta. De vie te-ngrop dar după necuviinciosul ăla nu te dau. Pregătește-te, strînge-ți lucrurile, m-auzi?

Ieșise afară să poroncească grăjdarilor să pregătească tot ce era de trebuință pentru un asemenea drum îndelungat. Așa se făcu că în aceeași noapte, pe cînd încă în tot Bucureștiul mai băteau clopotele de învierea Domnului și pe ulițe credincioșii își strigau: Christos anesti! și mergeau în lungi și tăcute procesiuni cu lumînările aprinse spre cășile lor, un rădvan plin de praf, tras de patru cai, se îndepărta spre drumul Mărcuței cu Maria Dudescu și cu căpitanul Sîrbu. Pe la două din noapte, cînd în grădinile depărtate ale zarzavagiilor de la Colentina cădeau curcanii din pomi piroțiți de somnul dinspre zori și foișoarele orașului abia se mai zăreau în spuza stelelor, trecură ultima barieră. Strejile cucăiau lîngă felinare, control la acturi nu mai făcură și cei doi pieriră în tulburele șoselei. Stătură ascunși acolo, la stareț pînă-n Rusalii, trimețînd vorbă părintelui ce nu știa unde-s pitiți că, dacă nu vrea să se iște zavistie și să rîdă lumea, era mai bine să cadă la înțelegere cu ginerele ce atîta aștepta.

Boer Dudescu se bolnăvise, singur cum era, fără muiere să-l sfătuiască, se mai împotrivi ce se mai împotrivi, pînă află că Maria pusese bine temeliile: dacă nu dădea binecuvîntarea la vreme, s-ar fi trezit și cu un nepot, iute clădit în pîntecele fiicei sale ce mult nu-i trebuise pentru a-l ferici cu o astfel de faptă. Ștafetele găsiră drumul și părintele îl chemă pe Sîrbu la el. Într-o marți, căpitanul sosi cu Maria într-o trăsură, o lăsă pe viitoarea mireasă să intre în odăile ei și se înfățișă socrului ce-l fulgera cu priviri negre.

— Am venit să-ți sărut mîna ca unui părinte, zisese căpitanul.

— Viitură de neam prost, hoț și tîlhar ești, nu om de omenie.

— Spune-mi cum vrei, cuvintele nu mă dor! Mi-e drag de Maria!

— Cu averea ei te-nsori, nu cu ea. Unuia ca tine o tălăniță de la kera Duduca îi trebuia mai degrabă!

— Bună și aia cînd nu ai altceva!, zîmbi lupește, după obicei Sîrbu. Nu e în interesul domniei tale să afle slugile că ne-am certat.

— Și așa vorbește lumea că mi-ai rușinat-o!

— N-are decît!

— Nu-ți pasă, dar sufletul meu cine-l spală de o astfel de rușine? Că mai bine o omoram de mică!

— Nu te mai căina, boer Dudescu și fă acturile. Ne apucă anul și ca mîine o să știe tîrgul că Maria dumitale are un copil...

Ce-și mai spuseseră și cum se înfruntaseră nimeni nu mai știa. Chit că totul mersese repede deși greutăți fuseseră. Nunta se făcuse în taină dar actul de zestre nu se întocmise după dorința ginerului, care, hulpav cum era, multe voia. Boer Dudescu îi dăduse fii-sii două moșii și ce se mai afla prin lăzile ce pe alt ginere așteptau, și căpitanul Sîrbu nu fu mulțămit. Să nu fi fost sicrinelul cu bijuterii ce Maria de la maică-sa le moștenise, mare firoseală nu s-ar fi numit că era. Răposata îi lăsase paftale de matostat cu diamanturi jur împrejur și calomfir în mijloc, cercei cu flori de diamanturi și smaragde, mărgăritare de mijloc cu cîte treisprezece șire, mărgăritare mărunte și inele cu safire, păftăluțe cu rubinuri și colane cu leasă de mărgăritar, gălbenuși cîte douăzeci și patru laolaltă, ceasornice cu lanțuri de aur, porumbei de aur cu rubinuri, colane de fir și paftale de chihlimbar, copci cu diamanturi și rubine cîte și mai cîte, ca să nu numărăm argintăria, dar astea erau lucruri mai greu de prețăluit. Căpitanul Sîrbu spera că odată cu nașterea copilului o să mai pice ceva și inema crîncenă a boerului Dudescu se va mai îmbuna, așa încît din primele venituri ce iute și le socoti, își răscumpără polițele cu o sumă ce pentru altă dată zece ani ar fi trebuit să stea în codru s-o scoată, pentru că dobînzile se ridicaseră și ele pînă la ce împrumutase cu ușurință.

Cînd află Anița de toate astea și cînd îl văzu părăsind hanul, spunîndu-i din vîrful buzelor:

— Noroace să-ți dea Dumnezeu, femeie!, îi veni să-l străpungă iar cu jungherul.

Tot ce atîta vreme cu grije uneltise se ducea pe apa sîmbetei. Seakis îi spusese în camera lor de taină:

— Gata, a plătit tot, nu mai are o lețcaie datorie!

— Și eu ce mă fac?, întrebase femeia.

— Răbdare. Cine a băut va mai bea. N-o să treacă mult și o să se întoarcă aici, la jocuri. Dragostea asta n-o crede nimenea...

— La mine în pat n-o să mai aibe parte să doarmă. Mai bine moartă decît cu el. Pentru asta am trăit și-am așteptat. Ca să mă răzbun, să-l văd vai de capul lui, și uite-l! A căzut în picioare și de nime nu-i pasă. Are bani, are onoare. Socru-său o să-i găsească și ceva de făcut...

— În privința asta nu-ți face nici o grijă.

— Atunci?

Grecul clătinase din capul lui lunguet și măsliniu:

— Răbdarea aduce cît nici nu crezi...

— Nu poci să mai trăesc. Ce rost mai am eu pe lume?

— Duducă, eu multe am văzut și la toate se află o izbăvire...

Plînsese o săptămînă, slăbise, se ogărîse, pe urmă se ivise gîndul acela de a afla totuși unde-l țin pe Amza și uită de Sîrbu. Dar nu trecu anul și într-o seară de octombrie, plină de ploaie și aburi, se trezi cu el în salon, la Norocul Cailor. Era băut, venea de undeva de pe drum, i se făcuse dor de ibovnică și cum să nu te întorci acolo unde ai mai păscut?

— Bună seara, Aniță, zisese. Ai așternut?

Erau de față vechii mușterii care-l știau, bucuroși că se întoarce unul cu bani să le mai umple și lor buzunarele.

— Bună seara, armăsărașule!, făcuse Anița, ce-ar vrea gura domniei tale?

— Am o leacă de vreme și aș voi s-o mai petrec pe-acolo pe unde multe mai mi-am lăsat...

— Poftește, zisese bucuroasă muierea, și-i făcuse cu ochiul lui Seakis: „Bine ai grăit! S-a întors...“

Sîrbu își lăsase calul la poartă, oamenii hanului îl vîrîseră în grajd. Avea obrazul ud și ochii lui verzi cercetau vechiul loc.

— Unde ți-ai uitat nevestica? întrebase cu glas amăgitor muierea.

— Stă la țară și-alăptează...

— Năpîrca și-a-nmulțit neamul?

În fiecare vorbă era o tîlcovenie de nimeni înțeleasă decît de ei doi.

— Toarnă mai bine un vin negru și cîntă-mi, șerpoaico! Mult te-am iubit și ce dor mi-a fost...

Anița îl ațîța, plimbîndu-și șoldurile în jurul mesei.

— Te-ai uscat pîn saloanele socrului tău...

— Omul se deprinde cu toate...

— Nu-i așa? Ai venit să joci sau să te încălzesc nițel la picioare?

— Îl văd pe grecul meu de m-a lefterit, ia-n vin, cațaonule, mai aproape...

Omul Fanarului se apropie cu o privire de tot plictisită.

— Bună seara, arhonda, cu ce vă pot fi de folos?

— Vreau să-mi mai încerc o dată norocul, ce nu numai într-un loc își ține cuibul...

— Voia dumitale. O să-mi fac datoria și-o să te las sărac! Curajul dumitale, după atîtea pățite, m-a hotărît să te vindec de patima asta diavolească. Fă cărțile...

Și din seara aia iar se legară ațele blestemului de capul lui Sîrbu. Venea la două zile, la trei zile, lăsa pungă după pungă în buzunarele jucătorilor. Toca, toca, Iuda, mistuit de patima cîștigului. Și iar, cu mintea lui șireată, cațaonul îl lăsă să cîștige de cîteva ori, să înnebunească și după aia, iar îl rase și iar îl prăbuși în datorii. Auzise și socru-său unde-și petrece veacul și la ce nefericire se bagă. Îl chemase strîns la el să discute. Sîrbu sosise acasă urmat de lăutari, că-i plăcea să i se dreagă întristările cele mari cînd pierdea. De jos, din uliță se mai auzeau cîinii lătrînd și țambalul bătînd rar, însoțind o voce obosită:

Pe pod pe la Spiridon.
Toate păsările dorm...

Boer Dudescu aștepta în capul scărilor, supărat, supărat în hainele-i de noapte.

— Bună seara, tată socrule, zisese Sîrbu puțin ciupit de vin. Nice domnia ta n-are somn?

Bătrînul îl fulgera cu priviri de ucigaș:

— M-ai făcut de rîsul tîrgului, otreapă ce ești!

— Vel-vistiernice nu te supăra: păcate bărbătești vinul, calul și muierea! De ce să ne izmenim?

— Vorbe birjerești! Mai bine aș fi ucis-o pe Maria decît s-o dau pe astfel de mîini.

— Maria dumitale s-ar fi uscat de tot, așteptînd un ginere...

Boer Dudescu simțise că o să moară de inimă.

— Au cerut-o oameni de seamă, nu un terchea-berchea ca dumneata, așa să știi...

— Fiecare se uită-n sus, de unde pică. Să nu-mi spui că pe nevasta dumitale ai luat-o de sănătoasă, că ei îi seamănă mucenica...

— Nemernicule! Cu mîna asta am să te ucid...

Și se repezise spre ușile iatacului fiicei sale, ce nici ea nu mai dormea nopțile.

— Poftim! Uite-ți bărbatul, întreabă-l de unde vine la miez de noapte cu lăutari după el, beat criță?

— Lasă-ne singuri, tată!, zisese Maria.

— Nu înainte să-ți spună la cine trage și cu cine împarte așternutul.

— Lasă-ne singuri!, mai făcuse Maria.

De alături se auzea scîncetul copilului lor trezit de larma celorlalți:

— Nu pleca, tată socrule, am o vorbă să vă spun la amîndoi!, zisese cu o surdă amenințare în glas Sîrbu.

— Ce-i adevărat și ce nu-i?, îl întrebase Maria.

— Vin din mahalaua Scaunelor, unde nu stau sfintele în strană, așa să știi. Mă țin cu o muiere cu care mai m-am avut bine înainte. Anița o cheamă, dacă vreai să știi...

Mîndrie, furie, sînge răzvrătit de batjocură, totul o făcură să-l lovească pe bărbat orbește:

— Na și na, na și mai na! Atunci jurămintele și tot ce-am făcut noi doi ce-au fost? Că nu poți să spui că nu m-ai iubit... Du-te la tractirurile dumitale, în ochi să nu te mai văz...

Sîrbu îi apucase brațele și o ținu cît putu:

— Potolește-te, cucoană! Am să vă spun și eu un cuvînt la amîndoi...

Socrul nu se aștepta la cele ce aveau să-i audă urechile.

— O vorbă de-a mea și-o să putreziți amîndoi unde nu-i nici lumină, nici întuneric...

— Ce vrei să zici, spurcăciunea pămîntului!, se răsti cu ultimele-i puteri la el boer Dudescu.

— O să auziți îndată...

Luă o carafă de vin și o deșertă pe nerăsuflate, că mai avea poftă de băut. Maria și cu taică-său îl priveau înghețați.

— Vel-vistiernice, cum bine știi, azi a trecut în drum spre Iași, pe la curte, luminăția sa baș-beșliul Ahmet. Domnul, cum am aflat și eu pîn oamenii mei, e furios că i s-a cerut de două ori suma plătită anul trecut...

— Și ce-i cu asta? Mă rog de cînd ți-ai lăsat treburile tale nemernicești, ovăzul cailor și harnașamentele, și te ocupi de treburile împărătești...

— De cînd îți sînt ginere, doar nu era să stau să nu-nvăț nimic...

— Nu te înțeleg și nice timp n-am să stau la lafuri cu un ticălos.

— Ba o să stai, tată socrule, că altfel o să-ți stea capul unde-ți stau picioarele...

Un fulger de frică o cutremură pe Maria.

— Principele a aflat că are un potrivnic la Stambul ce mai mult ar da la socoteli... Și asta-l mănîncă. Știe domnia ta ceva?

Pe uliță cîinii urlau la lună a pagubă. Era o noapte lungă, trezită și fierbinte.

Boer Dudescu simți cum îi îngheață șira spinării. Nu se dădu bătut de la început.

— De cînd au ajuns toți nerozii să mă întrebe pe mine despre treburile domnești?...

— Atunci să te-ajut eu... N-are domnia ta un frate rătăcit pe la Stambul cu care porți scrisori?

— Și ce-i cu asta?

— Nu primește fratele socrului meu bani într-ascuns acolo pentru treburi ce mult ar da Vodă să le afle?

Boer Dudescu se repezi spre ginerele său, gata să-l strîngă de gît:

— Nemernicule, îmi umbli în sertare?

— Fire curioasă, tată socrule. Asta am învățat din viață, să nu dorm pe mine cînd trebuie...

Maria abia îi despărți să nu se încaiere...

— Spune, spune, gîfîia bătrînul, prăbușit într-un scaun.

— Am nevoie de bani, tată socrule, ce mare lucru! Să-ți vînd moșiile încă nu mă-ndur că mă află lumea și ar rîde și de domnia ta... Iar am făcut datorii...

— Doamne! Doamne, cum m-ai pedepsit!, zicea Maria, prăbușită în fața icoanelor. Tu nu m-ai iubit nici o clipă... Te urăsc! Te urăsc, vierme!

— Ura dumitale îmi ține de cald și mă hrănește! Tată socrule, am nevoie de 15 000 de galbeni pînă mîine...

Dădu să iasă din odaie, așa cum se cuvenea cînd ceri o asemenea sumă.

— Vrei să topești toată zestrea fetii?, se căină Dudescu, căzîndu-i în genunchi. Vrei să ne sărăcești?

— Are balta pește, nu te vait eu...

— Mai bine plec, mă închid în mînăstire, la Măxineni!, plîngea și Maria alături. Cu tine tot nu pot să mă mai culc vreodată...

— Mai devreme sau mai tîrziu tot acolo o să ajungi...

Socrul căuta să mai cîștige timp sau puțină îndurare.

— De unde să scot atîta sumă?

— Vinzi Alexenii, ori Ostrovenii, cu capetele și cu sălașele lor cu tot. Cu ce iei pe sate, îmi ajuți norocul și cînd mi-oi ruina eu grecul ți-i dau înapoi... Așa că, pînă mîine, fă-mă să uit de ce-am stat cu sluta dumitale în pat atîta vreme și i-am făcut și un copil...

În clipa aceea Maria simți cum i se usucă lacrimile pe obraz. Buzele îi înlemniră un lung minut de dispreț, apoi spuse cu o ură rece ce avea să țină o viață: — Scîrnă, spurcatule! Cum ți-ai bătut joc de sufletul meu, de mîndria mea! Dar n-am să închid ochii pînă n-am să apuc să-ți aprind o lumînare la cap!

În barăci — muncitori italieni emigranți

„VIGARISTA" își caută prada

La Monçao, în zori, două cadavre au fost pescuite în apele fluviului. Minho este presărat, aici, de insule și oamenii au căzut în capcană. Uneori insulele sînt un pumn de mîl, alteori — un banc de nisip. Contrabandiștii le cunosc — și nu se înșeală ; ajung, de cele mai multe ori, la Salvatierra, pe malul spaniol, încovoiați sub greutatea sacilor cu mărfuri de vînzare. Emigranții însă, cum s-a-ntîmplat în noaptea aceea înnegurată, se lasă ademeniți de nisipul lunecos, care-i înghite ca o gură nevăzută. Erau oameni din Minho, țărani flămînzi ai Portugaliei de nord. Au plecat în căutarea „pămîntului făgăduinței", pe care nu l-au găsit. În urma lor au rămas două femei și mulți copii, în două colibe acoperite cu paie. Au mulți copii, țăranii săraci din Minho. Iar pămîntul este întocmit ca și ei : aspru și sterp.

Și Traz-os-Montes este o regiune biciuită de vînturi. „Țara pămînturilor reci", îi spun cei din Vila Real, din Bragança, din Miranda do Douro. Și fug visînd pămînturi mai generoase. Asemeni celor din Minho, bragançonii și mirandezii se află peste tot : în Franța, în Venezuela, în Brazilia, în Germania occidentală, în toate colțurile lumii. Pleacă legal, sau emigrează clandestin.

Un „vigarista" apare într-o zi, în sat. Femeile îi spun astfel, pentru că le răpesc bărbații. Un „vigarista" este un bandit. Îl recunosc după priviri. Așa trebuie să fi privit și strămoșii lor, navigatori pe mări îndepărtate, cînd au căutat sclavi, alegîndu-i după mușchi. Străinul vine de undeva, din sud, de la Porto sau Lisabona. Ciocnește primul pahar cu polițaiul satului și tot cu el se sfătuiește. Apoi începe vînătoarea.

Pașaportul de turist este un lux. Așadar nu poate fi obținut de un „operário", adică de un muncitor. Costă prea mulți bani. Iar dacă totuși bragançonul dovedește că familia îi moare de foame, trebuie să prezinte un act care atestă că are un angajament, că viitorul patron îi asigură cheltuielile de călătorie, că viza de intrare îi este asigurată. Legea a creat posibilitatea emigrării, dar și pe intermediari. Fără „vigarista", cum ar putea un țăran din Traz-os-Montes, din Algarve, din Minho, cel mai adesea analfabet, să intre în posesia unui asemenea certificat ?

Pașaportul se plătește, chiar dacă formalitățile cerute de lege sînt îndeplinite. Intermediarul trebuie de asemenea plătit. Omul își vinde petecul de pămînt, dacă-l are. Acoperă astfel prima vamă. Cea de-a doua îl așteaptă la destinație. Pentru transport, pentru găsirea locuinței, pentru al doilea rînd de formalități : contractul propriu-zis. Un „operário" mi-a spus : „Femeile noastre au dreptate. Intermediarii sînt organizați ca bandele de traficanți de stupefiante. Au cod secret și rețele în toate țările. În Franța, înainte de a semna contractul, m-am angajat să plătesc 2 000 de franci pentru cheltuielile de călătorie și pentru plasare. Asta a însemnat aproape salariul pe trei luni".

Cînd este analfabet, cînd n-are ce vinde, un „operário" devine un sclav. Brazilia sau Canada sînt departe. Drumul pînă acolo este presărat de aventuri și primejdii. El poate începe la Lisabona, în pîntecul unui vas care traversează oceanul. El poate sfîrși însă înainte de a începe, în apele Tagului, în apele Canalului Mînecii sau în josul unei pagini de ziar, la rubrica „Fapte diverse". Franța este mai aproape. Aventura se poate încheia, totuși, în apele Minhoului, în apele fluviului Douro, pe drumul de la Tuy sau de la Salvatierra pînă la Irun, ultimul oraș de la frontiera spaniolă. Este emigrația clandestină, pusă sub semnul fatalității, dar vămuită la rîndu-i : fără intermediari, nici ea nu-i posibilă. Costă însă mai puțin.

Între anii 1955—1964, numărul emigranților portughezi s-a ridicat la 600 000. În 1959, clandestinii erau în număr de 2 000 ; în 1963, au ajuns la 16 000 ; în 1964 — la 19 000 ; anul trecut, din peste 110 000 de emigranți, 42 000 au părăsit țara în mod clandestin. Într-un caz sau altul însă, ei trimit acasă o bună parte din cîștigurile pe care le realizează. Pe cei cu pașaport îi obligă legea. Pe ceilalți, conștiința că familiile lor sînt lipsite de pîine.

Portugalia este o țară a turismului. În anul 1965, veniturile obținute din turism au însumat 165 milioane dolari. Directorul unui oficiu de voiaj m-a informat că suma echivalează cu dublul celei cheltuite pentru amenajările turistice. Așadar, soldul real s-a cifrat la aproximativ 80 milioane dolari. Sumele trimise de emigranți au totalizat însă aproape 120 milioane dolari. Și ele n-au reclamat investiții. Dimpotrivă, statul a încasat taxele pentru pașapoartele eliberate, iar intermediarii au cîștigat atît de pe urma emigranților legali, cît și de pe urma celor clandestini.

Banul implică operațiuni bancare. Filiale ale băncilor din capitală au răsărit în satele din nord, pe malurile Limei și ale fluviului Douro, acolo unde pînă mai ieri dăinuiau bordeiele de trestie și hălăduiau iarna lupii descinși din ascunzișurile munților. Oamenii se prezintă cu avizul la ghișee, plătesc procentul cuvenit băncii și-și ridică ...rămășița. Alții se gîndesc să-și construiască o casă, o casă adevărată, și-și fac depozit la bancă. Fondul de rulment crește și banca prosperă. Au apărut, totodată, fabricile de mobile, magazinele de tot felul. O întreagă industrie născută din exodul foamei.

Din cei 200 000 de portughezi aflați în Franța, majoritatea au venit ilegal. Mulți au fost opriți la graniță și au încercat să revină în patrie. Nu puțini sînt cei cărora li s-a pierdut urma. „Ilegalii" ajung la Paris, unde organizațiile de „transport secret" îi înghesuie în bidonvilles-uri, ca acela de la Champigny sur Marne, bordeie lipsite de apă, de lumină, de cele mai elementare condiții de igienă. Spațiul nu îngăduie mai mult de două persoane, dar sînt 5 sau 6 și plătesc cîte 50 de centime pe noapte. Cînd obțin actele care le îngăduie să lucreze, se ipotechează pentru două sau trei luni. „Transportul secret" este necruțător.

În Franța, spre deosebire de unele țări, emigranții se bucură de aceleași drepturi sociale ca și muncitorii francezi. Motiv pentru care cei mai mulți se asimilează. Pensiile se acordă însă numai celor care se află în țară de 15 ani, din care ultimii cinci fără întrerupere. Imigrația reprezintă 35 la sută din creșterea populației franceze. În total, două milioane și jumătate de muncitori străini — italieni, spanioli, portughezi — cărora li se adaugă peste un sfert de milion de nord-africani. Îi întîlnești în mine, în construcții, în agricultură, în industria metalurgică.

Podișul Anatoliei, regiunea muntoasă din răsăritul Turciei, sînt izvoare permanente de migrație. Între anii 1950—1957, dintr-un total de 20 milioane de muncitori italieni, două milioane erau fără lucru. Un țăran spaniol din provincia Burgos mi-a spus că, fiind mai înstărit, a agonisit 35 de parcele de pămînt de cîte 0,35—0,40 de hectare. Îndepărtate una de alta, deplasările reclamau mai mult timp decît putea să consacre muncii pămîntului. A plecat în Elveția, unde construiește șosele. În Grecia, suprafața medie a parcelelor agricole este de 0,25 hectare. Dezmembrarea pămînturilor le face neproductive. Țăranii iau calea pribegiei.

La sfîrșitul lui iunie, R.F.G. număra 1 314 000 muncitori străini. În decurs de o lună, 14 000 au fost concediați. Conjunctura, mai puțin favorabilă, defavorizează în primul rînd mîna de lucru străină. Pe de altă parte, în diferite țări vest-europene, importatoare de mînă de lucru, mi s-a vorbit despre „șomajul tehnologic". În fiecare an, automatizarea are drept consecință eliminarea a milioane de persoane angrenate în procesul de producție. Cei mai mulți sînt străini. Emigranții fac calea întoarsă, revenind în satele lor din Minho și Burgos, din Sicilia și Anatolia.

Norii incertitudinilor planează zi de zi asupra muncitorilor străini. Dar pe malurile Minho-ului, în satele din Anatolia și Sicilia, „vigarista", cavalerii „transporturilor secrete", hienele exodului foamei își continuă vînătoarea.

Horia LIMAN

MICHEL SIFFRE: NOAPTEA ETERNĂ

Autorul, în vîrstă de 27 de ani, cunoscut pentru experiențele sale îndrăznețe, este o autoritate internațională în domeniul speologiei. Îi aparțin peste 30 de lucrări științifice.

Speologul Michel Siffre explorînd peștera de la Scarasson

Experiențele de ședere prelungită în subteran le-am început în 1962, cînd am rezistat două luni la 110 metri adîncime în peștera Scarasson din masivul Marguareïs, de la frontiera franco-italiană. În timpul care s-a scurs de atunci, Centrul național de speologie din Franța a mai organizat și alte asemenea experiențe : cu Antoine Senni — 4 luni, cu Josy Laures — 3 luni și cu Jean-Pierre Mairetet care a rămas 6 luni de zile „în afara timpului", de la 1 iunie la 29 noiembrie 1966.

Experiențele au dovedit că ritmurile interne, proprii fiecărui individ, continuă să existe chiar și atunci cînd dispar sincronizatorii naturali (alternanța zilelor și nopților) sau artificiali (orientarea după ceas). Șederea îndelungată în peșteri a „speleonauților" urmărește să stabilească dacă principalele caracteristici ale mecanismelor fiziologice umane sînt sau nu alterate în timpul unor activități prelungite, desfășurate în medii neobișnuite. Această formulă de investigație, suplimentată de minuțioase analize cu ajutorul telemetriei, al mașinilor electronice de calcul, a permis pentru prima oară studiul fiziologiei omului în condiții cînd este lipsit de toate reperele sale obișnuite.

S-a constatat că ritmul cheie al vieții — starea de veghe și de somn — considerat înainte ca relativ constant este variabil la oamenii supuși acestor experiențe, mai ales cînd durata experiențelor este suficient de prelungită. S-au înregistrat și turburări fiziologice ca, de pildă, răcirea temperaturii interioare a corpului sub 36 grade, încetinirea schimburilor metabolice, stare de permanentă somnolență, scăderea acuității auditive și vizuale etc.

Cercetările întreprinse ne-au convins că trebuie studiat somnul experimentatorilor prin electroencefalografie. În tot timpul șederii de 6 luni în subteran a lui J. P. Mairetet s-au făcut numeroase înregistrări ale activității sale cerebrale. Partea cea mai interesantă — și cu implicațiile cele mai fecunde — a constituit-o studiul obiectiv al fazelor viselor care se succed periodic în timpul somnului. Cu acest prilej s-a folosit o tehnologie perfecționată pentru a obține informațiile fundamentale privind adaptarea omului la condițiile noului mediu.

Rezultatele obținute pînă în prezent reprezintă o modestă contribuție experimentală la medicina cosmică, în schimb sînt de mare interes științific în ce privește cunoașterea mai temeinică a mecanismelor somnului, visului, trezirii și ar putea conduce la stabilirea — pe baze biologice noi — a condițiilor de lucru și odihnă pentru oamenii care lucrează în condiții neobișnuite.

Aceste experiențe au urmărit studierea ritmurilor biologice ale organismului uman în condiții de viață neobișnuite. Probleme asemănătoare ridică lungile croaziere ale submarinelor atomice, expedițiile „în lumea tăcerii", de felul celor organizate de Ives Cousteau, viața prelungită în uzine subterane, zborul de pe avioanele cu reacție, dar îndeosebi al cosmonauților.

Unul din motivele personale care mă îndeamnă să continui și pe viitor experiențele de ședere îndelungată în peșteri este că oamenii pot dobîndi cunoștințe mai aprofundate despre ei înșiși, despre influența pe care o exercită mediul înconjurător asupra organismului lor.

DIN CULISELE SPIONAJULUI INDUSTRIAL

MOTTO : „Ei mișună peste tot. Ei posedă informații complete asupra posibilităților financiare și comerciale ale diferitelor firme, contractelor și planurilor lor viitoare, știu la ce lucrează laboratoarele lor și ce producție intenționează să lanseze pe piață" (BUSINESS WEEK)

• UN RĂZBOI INVIZIBIL

... *O secvență.* Un birou capitonat. Două personaje : reprezentantul unei mari firme farmaceutice americane și directorul unei foste firme similare franceze (fostă, întrucît fusese „înghițită" de prima).

— Și, à propos, spune cel de al doilea, vreau să vă mai comunic că nu de mult am cumpărat patentul unui excelent preparat împotriva viermilor intestinali ai păsărilor de curte. Produs descoperit de un anume Aimes. Cred că lucra în țara dv.

— Aveți cumva în vedere „Mepirium" ?

— Întocmai. Mă surprinde însă că știți asta...

— E totuși foarte simplu : de cîțiva ani ne străduim să punem la punct acest leac. Va avea o extraordinară căutare pe piața mondială. E o descoperire a noastră. Se pare însă că secretul formulei a trecut de porțile laboratoarelor...

... *Altă secvență.* Middle West (Vestul mijlociu al Statelor Unite). În fața barierei de la intrarea unei mari fabrici de sticlă stopează brusc o mașină a poliției, din care coboară în grabă o echipă de polițiști în uniformă : — Condu-ne repede prin secții. Căutăm un individ periculos !, se adresează ofițerul funcționarului de la ghișeul de informații. Urmează o raită scurtă prin hale. Membrii echipei se uită la oameni, dar trag cu coada ochiului mai cu seamă spre mașini. Unde-o fi cel căutat ? Zadarnic ! — Să fi fost o greșeală ? — spune ca pentru sine ofițerul. Anchetatorii se urcă în mașină și pe-aici li-e drumul...

... *O a treia secvență.* Ședință ultrasecretă a consiliului de conducere al unui mare concern, pe coasta de răsărit a S.U.A. Se dezbat amănuntele lansării unui nou produs. Serviciul de pază e numai ochi și urechi. Butoane și sonerii, celule fotoelectrice în toate ungherele. Și totuși, în numai cîteva ceasuri concernul concurent se află în posesia unui rezumat al discuțiilor...

Narațiuni senzaționale ? Scene din filme polițiste ? Nu. Fapte absolut autentice.

— *primul* caz s-a petrecut la începutul acestui deceniu. Firma americană se numește „Merck", cea franceză — „Sinorga" iar inventatorul Aimes a existat în carne și oase. Chimist francez, naturalizat american, el devenise profesor la Universitatea Columbia. Ca un magister conștiincios, în timpul prelegerilor sau la orele de practică, recomanda studenților să-și „îmbogățească" cunoștințele prin laboratoarele marilor întreprinderi de medicamente. Dar, ca un făcut, după asemenea „vizite" se întîmpla ca unele cercetări „top secret" (strict secret) să devină peste noapte bunuri ale unor firme concurente. Acestea, bineînțeles, ajungeau să dețină primatul. Și avantajele care decurgeau de aci. În ce-l privește pe Aimes personal, el sperase să cîștige numai cu „Mepirium" două milioane dolari.

— *cel de al doilea caz* : un funcționar isteț al fabricii de sticlă amintite, căruia raidul i s-a părut suspect, s-a interesat ulterior la poliție. — Nu, i s-a răspuns, n-am trimis nici un polițist la voi. Misterul s-a dezlegat mai tîrziu, cînd o întreprindere concurentă a început să producă, cu utilaje similare, sortul de sticlă ce urma să ajungă pe piață în fabricația „exclusivă" a întreprinderii în care pătrunseseră pseudopolițiști, de fapt agenți deghizați ai spionajului industrial.

— *al treilea caz* a fost relatat nu de mult în presa occidentală. Pe acoperișul unei clădiri apropiate de cea în care avea loc ședința consiliului de conducere al concernului, un ins urmărea printr-un binoclu puternic fețele celor care luau cuvîntul ; fiecare mișcare a buzelor era pentru el inteligibilă. Omul cu binoclu fusese instructor la o școală de surdo-muți. Descifrînd de la depărtare ceea ce se rostea, el dicta unui mic magnetofon agățat de gît. Întreg sistemul de „păstrare a secretului", instalat în sala de ședință, era astfel dejucat. Iar cine „trebuia" să audă ce s-a spus acolo, a auzit.

... *Sînt doar cîteva episoade a ceea ce în presa occidentală este denumit „competitive intelligence"* (în engleză), *„renseignement de competition"* (în franceză) sau, în traducere liberă, spionaj industrial. De fapt, bătălii într-un crîncen război invizibil care se poartă între marile trusturi, una dintre miile de fețele ale luptei de concurență.

În tranșeele acestui „război" original mișună o armată de agenți care *„operează clandestin pentru a afla : direct, cît mai repede, mai precis, mai mult, despre secretul unei formule, al unor procese tehnologice și procedee de producție, fără a cere permisiunea posesorilor acestora"*, cum se exprimă „Wall Street Journal", organ al cercurilor de afaceri americane.

Obiectivele urmărite sînt din cele mai variate : „...eșantionul unui nou săpun destinat pieței, în valoare de o jumătate miliard de dolari sau sistemul special al canalului de scurgere de la bucătărie, un germene de cultură aflat la baza unui antibiotic, care a necesitat 10 ani de cercetare și 20 milioane dolari pentru a fi creat, un rest de hîrtie aruncat neglijent într-un coș sau banda pe care a fost înregistrată o convorbire dintr-o cameră de hotel despre o proiectată fuzionare etc." („New York Times Magazine")

• WATERFRAME TRAVERSEAZĂ OCEANUL...

Este această activitate secretă o „invenție" recentă ? „Spionajul economic profesional nu este ceva nou", afirmă „Wall Street Journal".

O mică incursiune în istorie arată într-adevăr că încă pe timpul republicii venețiene dogii luaseră cele mai strașnice măsuri spre a menține secretul fabricării sticlei de Murano, care aducea mari venituri în vistieria cetății. Unul din cele mai răsunătoare episoade s-a petrecut încă în zorii primei revoluții industriale și coincide cu procesul de creare a industriei de bumbac în Anglia. Tocmai apăruse, în 1769, mașina de filat hidraulică „Waterframe" a lui Arkwright, menită să ridice simțitor productivitatea muncii. Stăpînii de sclavi care cultivau și prelucrau bumbac peste Ocean își vedeau amenințate profiturile. De aci concluzia : ne trebuie și nouă astfel de mașini. Dar Anglia instaurase un embargo strict în privința exportului mașinilor de filat. Tench Coxe, un fabricant din Philadelphia, a pus la cale pur și simplu furtul unui model în miniatură al lui „Waterframe". Dar, la îmbarcarea pe vas, agentul lui Coxe a fost arestat. În 1789, Samuel Slater, un mecanic englez, se îmbarca pentru New York ducînd cu sine modelul lui Arkwright ; nu a putut fi prins — purta secretul în minte, memorase toate detaliile mașinii. Și astfel, la 21 decembrie 1790, „Waterframe", reprodusă în toate amănuntele, se puse în mișcare într-o fabrică americană. Monopolul fusese învins.

• LA NIVELUL TEHNICII ELECTRONICE

Exemplele menționate se situează în preistoria spionajului industrial și ele sînt doar palide modele ale „perfecțiunii" la care a ajuns acesta în prezent. Astăzi, cînd doi industriași își dau mîna zîmbindu-și amabil la club, nici unul din ei nu are certitudinea că celălalt nu îi vinează, fără scrupule, cu ajutorul spionajului, secretele „business-ului".

Este una din armele cele mai redutabile în strategia marii finanțe și nu ocolește nici o ramură și nici o activitate — de la mase plastice la avioane și automobile, de la produse cosmetice pînă la modelele marilor case de mode. Acum cîțiva ani, orășelul Koenigshoffen, aflat peste Rin în fața topitoriilor din Strasbourg, era cît pe aci să fie făcut una cu pămîntul. Da, ați citit bine — un întreg orășel ! Totul din cauza radiatorului cu circulație de ulei „Mercedes B.B.". De o concepție nouă, originală, acest radiator înregistra misterioase întîrzieri la finisare. Directorul uzinei „Ch. Brunner et CO" a hotărît să-i pună pe salariați sub o strictă supraveghere. S-a descoperit că Pierre Lindelaub, fost ofițer în Wehrmacht, și complicele lui, Kurt Loos, din biroul de studii al firmei, întocmeau schițe și planuri greșite ale ansamblelor în curs de executare. Totodată fotografiau noaptea conținutul dosarelor secrete cu proiectele bune cu scopul de a le preda unor firme concurente. Pentru a-și acoperi urmele, cei doi se pregăteau să arunce în aer uzina, iar forța exploziei ar fi nimicit și orășelul !

...Este cunoscut ce sume uriașe se cheltuiesc în prezent de către trusturi și organizații guvernamentale pentru lucrări secrete de cercetare și producție, în laboratoare și institute științifice. După date oficiale, numai în 1965 s-au cheltuit în acest scop în Statele Unite circa 20 *miliarde* de dolari, iar în Europa occidentală circa jumătate din această sumă. În prezența unor asemenea sume astronomice este lesne de înțeles cît de mult au crescut rolul și funcțiile spionajului economic, industrial și tehnic — spre a obține de-a gata secretul unor patente sau brevete în care se materializează investiții imense. De aci afluxul iscoadelor care au sarcina să pătrundă cu orice preț în tainele zăvoritelor laboratoare, pe pistele de încercare a noilor modele de motoare, în birourile de proiectări ale noilor tipuri de produse comerciale.

• FIGURA „LUPULUI SINGURATIC" APARȚINE TRECUTULUI

Se spune că, de secole, celebrul Ordin de călugări francezi care fabrică benedictina reușește să mențină secretul băuturii, deoarece numai un singur călugăr cunoaște rețeta de fabricație, pe care o dezvăluie succesorului înainte de moarte. Se mai spune că pînă azi secretul compoziției „Coloniei 4 711" n-a putut fi aflat. Se citează de asemenea că și compania „Dr. Pepper", concurenta lui „Coca Cola", sau cea care fabrică băutura „Campari" și-au încredințat formulele de fabricație unui foarte mic număr de persoane.

Dar nici agenții spionajului industrial nu mai acționează de regulă izolat — figura „lupului singuratic" a devenit anacronică.

Apărînd ca o excrescență a businessului, spionajul economic a devenit el însuși... un business, la care conlucrează nu puțini specialiști în materie, foști membri ai unor servicii guvernamentale de informații și contrainformații. Astfel s-au născut cunoscutele agenții americane „Pinkerton", „Burns", „Bowen and Associates" — pentru a nu numi decît pe cîteva din cele mai cunoscute — cărora firmele interesate li se pot adresa cînd au nevoie să afle secretele concurenților. Comisioanele plătite acestor agenții sînt pe măsura prăzii pe care trebuie s-o vîneze.

Totodată, inseși metodele de lucru ale iscoadelor au ținut pasul cu timpul, s-au perfecționat și rafinat. O aparatură extrem de complicată este folosită în spionajul economic. Iată doar cîteva mostre pe care le oferă, *într-un catalog*, firma newyorkeză „Continental Telephone Supply" pentru „a trage cu urechea electronică" : o tijă-microfon, la capătul căreia se află un receptor ce se înfige în perete ; un pachet de țigări sau de chibrituri în spațiul căruia își găsește loc un emițător : un dispozitiv cu care de la o fereastră închisă se poate asculta ce discută o pereche în stradă — fără a mai număra butonii de manșetă, insignele sau nasturii care în realitate sînt aparate de fotografiat.

Și în acest domeniu este valabil principiul acțiunii și contra-acțiunii. Există nu numai sistemul spionajului economic, dar și contraspionajul economic, care este menit să asigure securitatea planurilor și proiectelor firmelor industriale. Anul trecut, la Londra a avut loc chiar o conferință organizată de „Management Investigation Ltd.", organizație particulară de acțiune împotriva spionajului industrial. Pe marginea conferinței, săptămînalul „The Observer" a scris că *„America, cu firmele sale de contraspionaj (500 de absolvenți ai colegiilor folosiți de o singură firmă) ; Japonia, cu cursuri de 4 luni în tehnica de contraspionaj ; Franța, cu o broșură „Spionajul — o realitate" (trimisă unui număr de 9 000 de specialiști) au luat în serios problema spionajului industrial. Anglia începe să facă la fel"*.

Dar, după cum arăta cu umor săptămînalul pomenit, nici cei care se dedică activității de contraspionaj nu sînt feriți de bănuieli. Ei sînt puși sub o îndelungată observație... de propria lor companie, iar oamenii cu care se întîlnesc sînt fotografiați, convorbirile lor înregistrate, iar dosarul ajunge pe biroul patronului respectiv...

Nu trebuie uitat : totul se petrece în desișurile unei jungle în al cărei întuneric „ochii" profitului sticlesc nesățios, mereu la pîndă...

E. MIRONESCU

Primire la C. C. al P. C. R.

Vineri, 17 februarie a. c., tovarășul Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R., a primit pe tovarășul Nikola Sekulici, membru al Prezidiului C.C. al U.C.I., președintele Comisiei C.C. al U.C.I. pentru probleme ideologice-politice, ale învățămîntului, științei și culturii, directorul revistei „Socializam", care la invitația redacției „Lupta de clasă" face o vizită în țara noastră.

La primire au participat Ștefan Voicu, membru al C.C. al P.C.R., redactor șef al revistei „Lupta de clasă" și Ion Iliescu, membru supleant al C.C. al P.C.R., șef de secție la C.C. al P.C.R.

A luat parte, de asemenea, Jakșa Petrici, ambasadorul R.S.F. Iugoslavia la București.

Întîlnirea s-a desfășurat într-o atmosferă caldă, tovărășească.

Vineri seara, tovarășul Nikola Sekulici a părăsit Capitala.

În timpul șederii în România, oaspetele a avut întîlniri la redacția revistei „Lupta de clasă" și la conducerea ziarului „Scînteia", a vizitat Academia de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu" de pe lîngă C.C. al P.C.R., unde a prezentat și o expunere, Muzeul de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România, unități economice, instituții de învățămînt, cultură și artă din orașul București, regiunile Ploiești și Brașov.

La plecare, în Gara de Nord, oaspetele a fost condus de tovarășii Mihai Dalea, secretar al C.C. al P.C.R., Ștefan Voicu, Ion Iliescu, de activiști de partid.

Au fost de față Jakșa Petrici, ambasadorul R.S.F. Iugoslavia la București, și membri ai ambasadei.

vremea

Ieri în țară: Vremea s-a menținut friguroasă, exceptînd vestul țării unde s-a încălzit. Cerul a fost variabil, mai mult senin. Cu totul izolat în sudul Moldovei și Dobrogea a nins slab. Vîntul a suflat slab, pînă la potrivit, predominînd din sectorul sud-vest, iar în Banat a prezentat unele intensificări. Temperatura aerului, la ora 14, oscila între minus 12 grade la Joseni și 6 grade la Gurahonț, Oradea și orașul Dr. Petru Groza. Dimineața s-a produs ceață. **În București:** Vremea a fost friguroasă, cu cerul mai mult senin. Vîntul a suflat în general slab. Temperatura maximă a atins minus un grad.

Timpul probabil pentru 19, 20 și 21 februarie. În țară: Vremea continuă să se încălzească și devine în general umedă. Cerul va fi mai mult noros. Vor cădea precipitații locale, mai ales sub formă de ploaie. Vîntul va sufla potrivit din sectorul sud-vest. Minimele vor fi cuprinse între minus 8 și plus 2 grade, iar maximele între minus 1 și plus 9 grade, local mai ridicate. Pe alocuri se va produce ceață. **În București:** Vremea se va încălzi ușor, devenind în general umedă. Cerul va fi mai mult noros. Vor cădea ploi slabe. Vîntul va sufla potrivit din vest. Temperatura în creștere ușoară.

REVERSUL AUTOCRITICII

(Urmare din pag. I)

fel... argumentele. Ca de obicei s-au dat asigurări (dintr-un anume motiv nu le mai numim angajamente). În concluzie s-a spus: „Dacă lipsa de forță de muncă este argumentul precumpănitor, o putem reglementa chiar mîine". Reacția: directorii au tresărit. Ce să facă cu oamenii, n-aveau front de lucru deschis, lipseau documentațiile, unde să-i cazeze, cum să le asigure hrana? — și-au amintit. Uitaseră parcă tot ce au discutat cu două luni în urmă. Numai memoria să fie de vină?

În accepțiunea unora la ce folosește autocritica? Ajunge a fi avocat, scutul și lancea lipsei spiritului de răspundere, neglijenței, incompetenței, risipei. Și iată cum.

Risipa, de pildă, are fațete numeroase. La fel ca autocritica. Nesupravegheate, ele se pot deghiza în fel și chip. Cadre din conducerea uzinei din Colibași au preconizat procurarea unor materiale din import. Dacă organele regionale de resort n-ar fi fost prudente (bineînțeles și în locul tovarășilor de la Colibași) s-ar fi mers pe această cale. Materialele solicitate puteau fi însă procurate fără greutate, din țară. Peste intenția de infracțiune — aceasta pare să fie termenul potrivit, infracțiune — a celor ce nesocotesc interesele economiei, s-a trecut ușor, cu indulgență. Nici o mustrare! Și dacă altcineva nu le-o face, cei în cauză, adoptînd tactica tăcerii, (pentru că, socot ei, tăcerea e de aur) nu și-o fac nici atît. „Bine că lucrurile s-au îndreptat la timp" — s-ar putea să-și fi spus cu ușurare cei ce au aflat de acest caz. Foarte bine, li s-ar putea răspunde, numai că microbul nesocotinței, risipei, a rămas. Nevătămat. Și el poate contamina.

Risipa! Dușman de moarte al sănătății economiei (în Raportul la bugetul țării pe 1966 prezentat în trecuta sesiune a Marii Adunări Naționale se arăta că pe această cale s-au înregistrat pierderi de peste 4 miliarde de lei) are chipuri din cele mai perfide. Ceea ce miră este că în unele locuri, (găsindu-și încă gazde) nici măcar nu se sinchisește să-și arate adevăratul chip. Este așezată pe scaun (aviz pierderilor „planificate") ca o mostră a superstițiilor.

Risipitorul face spărturi în buzunarul poporului cu un gest curtenitor și, în loc să le coase degrabă, se vaită cui poate (și-l crede) că nu are ață de culoare potrivită, apoi că nu are ac. Spărtura crește. Cresc și pierderile. El are ac și ață, dar nu găsește petic. Cînd în cele din urmă simte că răbdarea are margini, că s-ar putea să fie tras la răspundere, nu tresare, nu roșește. Meditează îndelung. Face calcule nu cum să **îndrepte** lucrurile, ci cum să le **justifice** mai bine. Care dintre justificări poate fi mai plauzibilă, poate fi mai lesne crezută? Dacă totuși n-o găsește, alege a doua alternativă: își va face autocritica. Numai că **ea** nu va mai recupera pierderile. Și nici nu prezintă o garanție sută la sută...

„Autocritica", în sensul deformat al cuvîntului, caută să-și cumpere la prețul cel mai ieftin susținători. Uneori, în urma unor critici, răspunsul se dă pe loc, printr-o autocritică cît mai autocritică. Ca să impresioneze. În iarna aceasta ziarul regional „Drum Nou" din Brașov a criticat edilii orașului că nu se îngrijesc de dezăpezirea străzilor. Aflîndu-mă la Brașov tocmai citisem ziarul cînd, iată, văd și răspunsul dat pe loc al celor criticați. Fac în grabă o numărătoare. S-au concentrat în fața sediilor organelor regionale nu mai puțin de 50 de mașini, remorci, tractoare. O adevărată demonstrație... cu intenția vădită să fure ochii, sau cel puțin să arunce... zăpadă în ochi. Așadar, toate mașinile edililor orașului, în centru. Se sufocau parcă între ele. Pe celelalte artere însă, nici țipenie. Și am privit mai departe cît de „sinceră", de „rațională" și lipsită de cel mai elementar simț gospodăresc poate fi uneori autocritica, cum poate ajunge ea spoială, paradă. În grupul acestor mașini se afla un tractor de care erau atașate trei remorci. Un singur om, unul singur — și acesta în vîrstă — arunca din cînd în cînd cîte o lopată de zăpadă. Cine știe, de dimineața pînă seara s-o fi făcut un transport?

Documentele de partid din ultimul timp au pus cu o deosebită tărie chestiunea rentabilizării unor produse, eliminarea subvențiilor acordate de stat. Unele întreprinderi s-au simțit pe bună dreptate vizate. Cum au găsit cu cale unele din ele să îndrepte lucrurile? În loc să caute mijloacele de rentabilizare, să acționeze prompt, energic în această direcție, au ales „rezolvarea" cea mai comodă, care nu dă bătaie de cap. Dacă e cazul sau nu, au propus să elimine din fabricație produsele nerentabile — așa cum, de pildă, a încercat să facă Uzina mecanică de mașini și utilaj minier din Baia Mare. Să recunoaștem, spunînd-o pe șleau: nu trebuie să fii specialist și nici investit cu răspunderea conducerii unei întreprinderi pentru a „descoperi" asemenea... soluții.

...Risipa și autocritica formală își mai fac încă, pe undeva, împreună, casă. Intentîndu-le proces public cultul pentru economie li se poate interpune baricadîndu-le calea. În ce privește autocritica, ar fi cu folos să ne întrebăm de fiece dată cînd o auzim: ce îi va urma? Reușește să ne elibereze de mentalitățile vechi, deschizînd cîmp liber pasiunii, inițiativei, cunoștințelor, manifestării spiritului de exigență, de răspundere?

Scriind aceste însemnări, mă întreb de ce în unele locuri am așezat cuvîntul autocritică (cum e încă deformat înțeles pe alocuri) între ghilimele și nu între ghimpi? Pentru că una se vede pe față și alta privind reversul medaliei.

Cu prilejul vizitei ministrului afacerilor externe al Finlandei

În cursul dimineții de vineri au continuat convorbirile între miniștrii afacerilor externe ai României și Finlandei.

Au fost discutate probleme internaționale care interesează ambele state.

★

Cu prilejul vizitei în țara noastră a ministrului afacerilor externe al Finlandei, vineri după-amiază ambasadorul Björn-Olof Georg Alholm, a oferit o recepție în saloanele ambasadei.

Au participat Roman Moldovan, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, acad. St. S. Nicolau, vicepreședinte al Marii Adunări Naționale, Grigore Geamănu, secretarul Consiliului de Stat, Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, și alți membri ai guvernului, conducători ai unor instituții centrale.

Au fost prezenți șefi ai misiunilor diplomatice acreditați la București și alți membri ai corpului diplomatic.

★

Seara, ministrul afacerilor externe al Finlandei, Ahti Karjalainen, a oferit în saloanele hotelului „Athenée Palace" un dineu în onoarea ministrului afacerilor externe, Corneliu Mănescu. (Agerpres)

Cronica zilei

Societatea cehoslovacă de chimie de pe lîngă Academia cehoslovacă de științe, cu prilejul sărbătoririi a 100 de ani de activitate, a ales membru de onoare pe acad. Costin Nenițescu și i-a conferit medalia „Hanuș". Societatea cehoslovacă de medicină „J. E. Purkjne" a acordat titlul de membru de onoare pentru merite deosebite în activitatea medicală academicianului Constantin Iliescu și prof. dr. Alfred Rusescu.

În cadrul unei întîlniri prietenești, care a avut loc vineri la ambasada Republicii Socialiste Cehoslovace din București, ambasadorul Cestmir Cisar a înmînat oamenilor de știință români medaliile și titlurile conferite.

Erau prezenți oameni de știință și funcționari superiori din Ministerul Afacerilor Externe.

★

Vineri la amiază s-a înapoiat de la Paris, delegația de specialiști condusă de prof. dr. David Davidescu, vicepreședinte al Consiliului Superior al Agriculturii, care, împreună cu autoritățile de resort franceze, a definitivat planul manifestărilor ce urmează să fie organizate în acest an în ambele țări. În urma discuțiilor purtate a fost stabilit calendarul manifestărilor tehnico-științifice pe acest an și s-au precizat stagiile de specializare a cadrelor, precum și schimburile de material biologic și de documentații, vizitele de documentare în domeniile agriculturii, silviculturii, industriei alimentare și economiei apelor, ce urmează să aibă loc în anul 1967. De asemenea, s-a căzut de acord, în principiu, asupra organizării unui simpozion cu participarea unor oameni de știință din ambele țări pe teme actuale din agricultură, și asupra cooperării în domeniul cercetărilor științifice, în probleme ce interesează ambele țări. Totodată, a fost semnată o convenție sanitar-veterinară între guvernul țării noastre și guvernul Franței.

(Agerpres)

SPORT

Campionatele mondiale de biatlon

Vineri, la Altenberg (R.D.G.) s-a desfășurat proba de fond pe distanța de 20 km din cadrul campionatului mondial de biatlon. Titlul mondial a revenit lui Viktor Mamatov (U.R.S.S.) cronometrat în 1h 28'34"1/10 (6 minute penalizare). Pe locurile următoare s-au clasat polonezul Stanislaw Szczepaniak — 1h 29'21"3/10 (5 minute penalizare) și fostul campion mondial, norvegianul Jon Istad — 1h 30' 03"7/10 (12 minute penalizare). Schiorii români au evoluat slab în această probă, ocupînd următoarele locuri: 23. C. Carabela — 1h 39'10"5/10; 26. N. Bărbășescu — 1h 40'52" 8/10; 28. G. Vilmoș — 1h 41'07"1/10; 35. Gh. Cîmpoia — 1h 44'56"7/10. Astăzi are loc proba de ștafetă 3 X 7,5 km din cadrul „mondialelor" de tineret.

În cîteva rînduri

● Cu prilejul unui concurs pe teren acoperit, desfășurat la Kiev, sprinterul sovietic Feodor Pankratov a realizat cel mai bun rezultat mondial în proba de 60 m plat: 6"4/10. Vechea performanță era de 6"5/10 și aparținea atletului Futterer (R. F. a Germaniei).

● În urma tragerii la sorți a semifinalelor „Cupei campionilor europeni" la handbal feminin, echipa Universitatea Timișoara va întîlni formația sovietică Jalgiris Kaunas, iar Bohemians Praga pe S.K. Leipzig.

● La Varșovia a avut loc meciul feminin de volei A.Z.S. Varșovia-Dinamo Moscova, din cadrul „Cupei campionilor europeni". Voleibalistele sovietice au învins cu scorul de 3—1 (15—5, 10—15, 15—8, 15—3). Returul se va desfășura la 5 martie, la Moscova.

LOTO DIN 17 FEBRUARIE 1967

38 51 23 62 33 56 31 90 61 37 1 35

FOND DE PREMII: 1 197 018 lei.

Tragerea următoare va avea loc la București.

Campania electorală din Franța în plină efervescență

P. Viansson-Ponté publică în „LE MONDE" o suită de articole pe marginea campaniei electorale parlamentare din Franța. Publicăm din aceste articole extrasele de mai jos:

„Campania electorală — care se va desfășura în două reprize, la 5 și 12 martie — a fost deschisă oficial. Încheierea depunerii candidaturilor la prefecturi a avut loc duminică (12 februarie) la miezul nopții. Aproape 2 200 de candidați s-au înscris pentru cele 470 de circumscripții în metropolă. În 1962 erau 2 172, deci ceva mai puțin numeroși, lucru explicabil dacă se ține seama de faptul că reorganizarea administrativă a regiunii pariziene a atras după sine crearea a 5 noi circumscripții.

Reprezentanții Partidului comunist și ai celei de-a V-a republici *) sînt prezenți peste tot. Federația stîngii — în aproximativ 430 de circumscripții, Centrul democrat în 360. Din cei 465 actuali deputați din metropolă se află pe liste 421. Circa 60 de candidați, respectiv 2,7 la sută din total, sînt femei. Partidul comunist se află în frunte cu 24 candidate, urmînd Federația stîngii — cu 16, iar cea de-a V-a republică — cu 7.

Pregătirile pentru campania electorală, terminate recent, au fost poate cele mai lungi din cîte a cunoscut Franța înaintea unei consultări legislative. Practic, la nivelul statelor majore ale partidelor politice, ele au urmat imediat campaniei prezidențiale din 1965, ea însăși precedată de un an întreg de pregătiri, ba chiar de doi, dacă se consideră ca punct de plecare intrarea în joc a lui Gaston Defferre în decembrie 1963. De fapt, conducătorii și militanții politici au petrecut trei ani electorali. Dar durata neobișnuită a pregătirilor electorale nu este singura și nici măcar principala caracteristică a actualei campanii. Căci s-au putut vedea manifestîndu-se cu acest prilej comportări cu totul noi în viața publică națională. Faptele care au provocat această răsturnare a metodelor și obiceiurilor sînt, mai întîi, personalizarea liderilor naționali, iar apoi, „unicitatea" **) candidaturilor.

Personalizarea: cuvîntul a devenit de acum familiar. Astfel, Federația stîngii este simbolizată de François Mitterrand, iar Centrul democrat, de Jean Lecanuet.

Rezultatul este că primul ministru părăsește în fiecare seară Parisul la bordul avionului său „Mistère"-20 pentru a prezida, într-un oraș sau altul, o adunare publică a candidaților partidului său; Mitterrand, Giscard d'Estaing, Lecanuet — care nu umblă nici măcar după un loc în parlament, Tixier-Vignancour, Guy Mollet, brăzdează țara în lung și în lat la bordul avioanelor-taxi, cînd resursele o permit, în elicoptere împrumutate, în „Caravelle" de cursă obișnuită, în mașină, cu trenul, după posibilități. Șeful trebuie să fie prezent peste tot, în același timp, trebuie să fie văzut, auzit, trebuie să i se strîngă mîna.

Există ceva mai mult: afișul național pus la îndemîna fiecărui candidat, manifestele electorale vor avea ca fundal un mare portret al liderului formației respective. Port-cheile, distribuite prietenilor, dar vîndute simpatizanților și curioșilor de 3—4 ori mai scump decît costul lor, cu scopul de a alimenta casa, poartă într-o bulă de plastic, pe o fâșetă imaginea președintelui formației, pe cealaltă fotografia candidatului în circumscripție. În propaganda sa electorală candidatul nu uită niciodată să precizeze cine este liderul național al partidului și grupării din partea căreia candidează și aceasta pentru a evita orice confuzie.

Personalizarea se alătură celei de-a doua caracteristici noi — „unicitatea" candidaturii, căci șeful partidului sau formației este acela care a dat investitura, a arbitrat conflictele și a hotărît în ultimă instanță asupra candidaturii respective. Se va spune că este cît se poate de normal și a fost dintotdeauna astfel: în principiu da, în fapte însă nu.

Niciodată nu s-a văzut ca taberele aflate în competiție să publice cu atîta vreme înainte, după ce au stabilit și cîntărit cu minuțiozitate lista candidaților lor, și aceasta în pofida sistemului scrutinului majoritar. Nimeni nu și-ar fi închipuit niciodată să fie adunați în capitală toți candidații organizațiilor respective, cum au făcut-o pe rînd Centrul democrat, cea de-a V-a republică, Federația stîngii, cum a făcut-o înaintea lor Partidul comunist. Niciodată nu s-a asistat la parăzi de felul aceleia de la „Mutualité" și mai ales de la „Palais des sports", unde s-au adunat toți combatanții care vor duce lupta în cele 486 circumscripții din metropolă și de dincolo de mare.

Niciodată nu s-a putut imagina că un conducător național ar putea să susțină campania candidatului unui alt partid decît al lui. Este totuși ceea ce se pregătește să facă Roger Frey, ministrul de interne la Cholet, unde va vorbi în favoarea lui Le Bault (adversar al ministrului) și amenințat de primarul orașului, dl. Ligot, mai ieri încă funcționînd în calitate de consilier tehnic în cabinetul ministrului de interne. Este ceea ce face Mitterrand sprijinind candidatura în Valence a lui Gilles Martinet, secretar național adjunct al P.S.U. (format dintr-o aripă a partidului lui Mitterrand) împotriva primarului radical al orașului, Pedrix, întîi investit de Federația stîngii, apoi retras în virtutea acordurilor naționale între cele două formații, și care persistă totuși să se prezinte.

Toate acestea sînt noi, ca și mijloacele puse în aplicare de către unii candidați.

Apelul la vedetele cîntecului, teatrului, cinematografului pentru atragerea mulțimii la adunări nu mai șochează nici măcar pe Mendes-France, pentru care artiști ca Jacques Brel, Marie Dubois, Serge Reggiani și Jacques Martin se mobilizează la Grenoble. Distribuirea sau vînzarea discurilor de propagandă, a port-cheilor, fularelor, scrumierelor, farfuriilor aproape că a intrat în moravuri. Recurgerea la propaganda telefonică, cartea poștală cu urări, adresată tuturor alegătorilor din circumscripție, sînt mai puțin curente întrucît costă mai mult. Apoi studiul sistematic, prin sondaje, în circumscripție, urmat de fișarea întregului corp electoral vizat, cu ajutorul calculatoarelor electronice, în vederea unei propagande dirijate.

Trei zeci și patru de deputați aleși în 1962 i-au întrecut abia cu o mie de voturi pe adversarii lor cei mai bine plasați. Teoretic, este suficient deci de a deplasa 500 de voturi în 7 circumscripții, pentru ca actuala majoritate parlamentară să cîștige 7 locuri sau, invers, să se deplaseze 500 de voturi în 17 circumscripții pentru ca aceeași majoritate să piardă 17 deputați. Dacă se face același calcul asupra a 2 000 de voturi, în balanță se află 25 de locuri ale majorității: cel de-al zecelea deputat depinde de alegerea pe care o vor face mai puțin de o miime din alegătorii înscriși.

Prin acest exemplu se poate vedea cum o mică alunecare de voturi este suficientă pentru a modifica rezultatele. Nimeni nu prevede, nici în rîndurile majorității, nici în cele ale opoziției, un asemenea flux care să înlăture una din tabere. Dar fiecare apreciază că un anumit vînt va sufla într-un sens sau altul. S-a putut vedea că un vînticel poate aduce daune mari. Aceasta este de altfel legea scrutinului majoritar, care acordă o primă în voturi acelei tendințe ce ajunge în fruntea competiției pe plan național. Pentru a alege un deputat comunist trebuie de cinci ori mai multe voturi, în medie pe țară, decît îi sînt necesare unui deputat U.N.R.

În aceste condiții, strategii partidelor consideră că hotărîtoare asupra ansamblului rezultatelor alegerilor sînt 80 de circumscripții din cele 486.

Păstrarea, progresul sau regresul actualei majorități depind acum de acei alegători nehotărîți pe care o recentă analiză electorală îi categorisea „flotanți". Votul flotant a existat dintotdeauna. Dar, se pare, el nu era atît de important ca acum. Unii dintre acești nehotărîți se orientează de fapt spre opoziție, dar încă nu știu cărei familii sau ramuri ale acesteia îi vor acorda votul. Ceilalți, probabil mai numeroși, sînt de fapt „marginalii" actualei majorități. Ei sînt aceia pe care cea mai mică briză poate să-i îndepărteze sau, dimpotrivă, să-i apropie de această forță. Spre ei s-a îndreptat deci aproape în întregime campania majorității. Căci acești „marginali" sînt adevărații arbitri ai competiției".

*) Reprezentanții partidului de guvernămînt U.N.R.

**) Fiecare partid se prezintă în circumscripția respectivă cu un singur candidat.

răsfoind presa străină

NAȚIONALIZAREA SIDERURGIEI BRITANICE — CARACTERISTICI ȘI CONSECINȚE

(Urmare din pag. I)

industrie deținea puteri enorme în cadrul economiei naționale. Avînd un cuvînt hotărîtor în ce privește furnizarea, cît și prețul unui produs care constituie baza industriei construcției de mașini, a construcției de nave, precum și a unei mari părți din industria construcțiilor, acești patroni puteau influența situația materială a unor largi pături ale națiunii. De-a lungul anilor ei s-au folosit de aceste puteri într-o direcție antisocială. Beneficiind de măsurile protecționiste care prevedeau mari taxe vamale la import, ceea ce înlătura oțelul străin de pe piața britanică, ei au constituit carteluri și au încheiat acoruri de fixare a prețurilor cu scopul de a obține profituri înalte și garantate de pe urma unei producții restrînse și ineficace.

Importanța politică a proprietății asupra industriei oțelului a fost recunoscută de partidul conservator la fel de limpede ca și de adversarii săi laburiști. La nici o altă măsură privind proprietatea de stat nu s-au opus conservatorii cu atîta înfocare ca la proiectul de naționalizare a metalurgiei. Magnații oțelului au avut purtătorii lor de cuvînt și apărători pe băncile conservatoare din Camera Comunelor și au cheltuit sume imense de bani pentru propaganda care le sprijinea pozițiile.

În afară de considerațiile politice, a existat — și există și astăzi — un factor major de ordin tehnic, care reclamă proprietatea de stat asupra oțelului. Ani de-a rîndul industria metalurgică britanică a coborît sub nivelul concurenților săi din Europa și sub cel al Japoniei, din cauză că aceste țări aveau o proporție mai înaltă de uzine foarte mari, care sînt cerute de aplicarea economică a tehnicii moderne în fabricarea oțelului. Fiecare nou milion de lire investit în industria metalurgică japoneză, de exemplu, crea o capacitate de producție de două ori mai mare decît același milion de lire investit în industria metalurgică britanică, pur și simplu pentru motivul că investițiile din Japonia erau îndreptate spre un număr mic de uzine mari, în timp ce investițiile din Marea Britanie erau îndreptate spre un număr mare de uzine mici.

Timp îndelungat industria noastră metalurgică a căutat cu disperare unele măsuri majore de raționalizare, regrupare și integrare, cu scopul de a beneficia, așa cum beneficiau și concurenții, de pe urma unor economii realizabile la scara marilor întreprinderi. Cu toate acestea, fărîmițarea proprietății, cît și interesele contradictorii ale diferitelor grupe de posesori de acțiuni, au făcut ca o asemenea raționalizare să devină practic imposibilă. Punerea în comun a resurselor cerea o proprietate unică asupra acestora. Rezultă așadar, că, chiar dacă nu ar fi existat motive politice pentru naționalizare, aceasta devenea totuși esențială din rațiuni tehnice.

Unii dintre miniștrii guvernului laburist din 1945 au continuat, în cadrul guvernului, lupta pentru a preveni naționalizarea industriei fierului și oțelului, cu toate că pierduseră prima rundă la congresul din 1944. În sînul cabinetului existau divergențe ascuțite în problema dacă și cum să fie trecută industria în proprietate de stat. În cele din urmă, adepții naționalizării au învins, dar ei au plătit un tribut mare pentru această victorie. Primul element al acestui tribut a fost modul în care industria naționalizată a fost organizată. Oamenii care se apucă de o treabă fără convingere o fac întotdeauna prost; așa s-a întîmplat că oamenii care au naționalizat pentru prima dată oțelul au făcut o treabă foarte proastă. Ei au organizat industria în așa manieră, încît 1) puterea reală continua să rămînă în mîna proprietarilor inițiali; 2) era practic imposibil să se realizeze o utilizare pe scară largă a capacității de producție; și de aceea 3) forma pe care laburiștii au dat-o proprietății de stat asupra industriei oțelului a fost ideală pentru a înlesni conservatorilor o denaționalizare rapidă și ușoară atunci cînd ei au revenit la putere.

Cred că această succintă analiză istorică este importantă fiindcă studierea ei a oferit actualului guvern laburist posibilitatea de a evita erorile din trecut. Membrii partidului laburist, indiferent de divergențele de păreri în alte probleme, sînt puternic uniți în ce privește naționalizarea metalurgiei.

Ca rezultat, actuala lege a naționalizării este destinată să asigure îndeplinirea a cinci puncte care nu fuseseră incluse în legea din 1949. Aceste puncte sînt: 1) să desființeze stăpînirea proprietarilor inițiali; 2) să creeze o industrie metalurgică închegată; 3) să ia măsuri de siguranță împotriva unei viitoare denaționalizări; 4) să nu împovăreze industria cu prea multe datorii.

Pentru a evita greșelile comise în 1949, guvernul a luat hotărîrea de a aborda reorganizarea industriei matalurgice încă înainte ca legea naționalizării să fi trecut prin parlament. În acest scop, guvernul laburist a publicat o „carte albă" care prevedea în esență: 1) intenția de a naționaliza industria metalurgică; 2) o listă a societăților care urmează să fie transferate în sectorul de stat (aceste societăți sînt cele mai mari și cele mai importante); 3) cum va fi organizată, în termeni generali, industria metalurgică naționalizată; 4) ce compensații vor fi plătite posesorilor de acțiuni ale căror acțiuni sînt preluate.

Această „carte albă" a fost supusă și aprobată de parlament, ea oferind tema de bază pentru dezbaterile parlamentare și în opinia publică desfășurate timp de cîteva luni. Pornind de aici, a fost constituit un comitet de organizare avînd atribuția de a face cercetări preliminare și de a adopta hotărîri în ce privește viitoarea structură a industriei metalurgice, astfel încît corporația de stat să aibă posibilitatea de a intra imediat și direct în acțiune, chiar din ziua investirii oficiale (**Vesting Day**). În același timp, președintele, vicepreședintele și cîțiva alți membri ai comitetului de organizare vor deține aceleași funcțiuni și în cadrul corporației naționale a oțelului, atunci cînd aceasta va fi constituită, fapt care va permite o continuitate a operațiunii.

Comitetul de organizare va trebui să adopte unele hotărîri de politică majoră și de administrație, ca de pildă: cîți membri trebuie să facă parte din conducerea corporației, după ce criterii urmează să fie aleși aceștia și cum trebuie definite răspunderile lor? Va fi stabilit de asemenea modul de descentralizare a industriei pe grupuri și, anume, se pune de pe acum întrebarea dacă este preferabil ca grupurile să fie formate pe regiuni (de pildă Scoția, nord-estul țării, Wales etc.) sau pe grupe de produse (de pildă produse laminate, țevi etc.).

Cînd a fost publicată „cartea albă", conservatorii, așa cum era și de așteptat, s-au plîns că prețurile la care guvernul urma să cumpere acțiunile ar fi prea mici. În contrast cu această atitudine, deputații laburiști de stînga au insistat că prețurile sînt prea ridicate și au prezentat unele calcule mai raționale în sprijinul punctului lor de vedere. După oarecari ezitări, guvernul a acceptat acest argument și a redus valoarea totală a compensațiilor cu aproape 80 milioane de lire. Desigur, acest lucru va însemna o reducere substanțială a plăților anuale pe care le va suporta corporația națională a oțelului.

Prin măsurile adoptate de parlament a fost creat cadrul legislativ pentru o activitate eficientă a unei industrii naționalizate. Munca de organizare se află acum în deplină desfășurare. Numai timpul ne va putea spune restul istorisirii.

În legătură cu discuțiile controversate din parlamentul britanic, stirnite de naționalizarea industriei oțelului, corespondentul „Scînteii" la Londra adaugă următoarele:

Partidul laburist aflat la putere a fost determinat atît de considerente politice, cît și economice să ia această hotărîre. Naționalizarea industriei oțelului a figurat printre principalele obiective înscrise în programul electoral al laburiștilor din 1964, iar în perspectiva viitoarelor alegeri se impunea ca acest obiectiv să fie adus la scadență. Naționalizarea mai era cerută și de actuala conjunctură a economiei britanice și a pieței mondiale a oțelului. De la o vreme, întreprinderile siderurgice britanice fac tot mai greu față concurenței străine, în special celei americane și japoneze. Scăderea eficienței oțelăriilor britanice a determinat patronatul să nu mai facă în ultimii ani vreun efort substanțial de investiții sau de modernizare a utilajelor care să sporească capacitatea de concurență. Laburiștii au considerat că nu se mai poate prelungi această situație.

Dar numeroși membri de rînd ai partidului laburist consideră că pentru masele muncitoare avantajos ar fi fost ca siderurgia să fie naționalizată fără despăgubiri. Căci de unde vor fi luate cele aproximativ 500 de milioane de lire sterline, pe care le vor primi proprietarii oțelăriilor naționalizate și care constituie o sumă doar de circa două ori mai mică decît totalul rezervelor de aur și devize ale Marii Britanii? Naționalizarea industriei siderurgice britanice, necesitînd însemnate fonduri nu numai pentru despăgubiri dar și pentru modernizare, va solicita din plin bugetul statului și implicit pe acela al contribuabililor.

viața internațională

Votul din Parlamentul italian

ROMA 17. — Corespondentul Agerpres, Giorgio Pastore, transmite: Camera deputaților din Italia a acordat vineri după-amiază un vot de încredere guvernului prezidat de Aldo Moro. Au votat în favoarea guvernului cele trei formațiuni politice ale coaliției de centru-stînga, însumînd 329 de voturi, iar împotrivă toate partidele din opoziție, totalizînd 238 voturi.

Votul încheie o dezbatere deschisă la 15 februarie asupra unei comunicări a primului ministru Moro cu privire la motivele care au determinat guvernul să nu-și prezinte demisia după ce Senatul a respins proiectul de lege guvernamental referitor la retribuirea angajaților din serviciile asigurărilor sociale. O dezbatere similară a avut loc marți și miercuri în Senat, la sfîrșitul căreia membrii Camerei superioare a Parlamentului au votat în majoritate în favoarea guvernului.

Deși au votat pentru guvern, socialiștii au declarat că încordarea care a intervenit în viața politică italiană nu va putea fi eliminată decît odată cu soluționarea importantelor probleme încă în suspensie. Printre aceste probleme sînt citate punerea în aplicare a planului cincinal de dezvoltare economică, instituirea controlului guvernamental asupra Federației consorțiilor agrare, reforma societăților pe acțiuni și altele. Din acest punct de vedere apare justificată aprecierea ziarului „Giornale d'Italia" că votul de încredere obținut de guvernul Moro nu vizează fondul problemelor care au creat situația din ultimele zile.

DEMONSTRAȚIE ÎMPOTRIVA PROIECTATELOR „FORȚE INTERAMERICANE"

BUENOS AIRES 17 (Agerpres). — Pe străzile principale ale capitalei argentinene, unde are loc a treia conferință extraordinară a Organizației Statelor Americane, s-a desfășurat o demonstrație de protest împotriva proiectelor de militarizare a O.S.A. Participanții la demonstrație au răspîndit mii de manifeste condamnînd proiectele privind crearea unor forțe interamericane de intervenție.

Demonstranții au fost împrăștiați de poliție.

MOZAMBIC. Protejată de desișul pădurii, o grupă de partizani înaintează spre a ocupa o nouă poziție de luptă

OLANDA

Consultări pentru formarea noului cabinet

HAGA 17 (Agerpres). — Regina Juliana a Olandei a început vineri consultările cu liderii partidelor politice în vederea creării unui nou guvern. Formarea unui nou cabinet, subliniază agenția Reuter, este o sarcină deosebit de dificilă și aceasta datorită a doi factori principali. În primul rînd, greutățile economice pe care le întîmpină în prezent Olanda — creșterea îngrijorătoare a șomajului, dificultățile balanței comerciale, reducerea producției într-o serie de ramuri, mai ales în cea constructoare, fac deosebit de grea sarcina unui viitor guvern. Tocmai de aceea, subliniază la rîndul său agenția France Presse, sînt prea puțini liderii politici dispuși să-și asume răspunderea de a soluționa aceste dificultăți. Pe de altă parte, rezultatele alegerilor care au avut loc au marcat regresul net al Partidului popular catolic și Partidului socialist, principalele partide din precedentele coaliții guvernamentale, și au consolidat poziția unor partide mai mici. În lumina acestei distribuiri a celor 150 de voturi între diferitele partide, sarcina găsirii unei formule a viitorului guvern de coaliție pare, incontestabil, deosebit de dificilă. Este, după părerea observatorilor, începutul unui proces îndelungat și dificil, deoarece un nou guvern presupune constituirea fie a unei coaliții între cele două principale partide — catolic și socialist —, considerată foarte improbabilă, fie o coaliție a cel puțin patru alte partide.

R. S. CEHOSLOVACĂ

Plan operativ de dezvoltare a producției agricole

PRAGA 17 (Agerpres). — Guvernul R. S. Cehoslovace a aprobat la ședința sa din 15 februarie un plan operativ de dezvoltare a producției agricole și de mărire a volumului achizițiilor pe anul 1967. Se prevede o sporire a producției agricole globale cu aproximativ 3 la sută în comparație cu anul 1966. De asemenea, se preconizează o mărire a volumului achizițiilor de produse agricole, dintre care la produse vegetale cu aproximativ 2,3 la sută, iar la produsele animale cu 3,4 la sută.

Dezvoltarea unei agriculturi intensive și creșterea productivității muncii vor constitui principala sursă pentru sporirea salariilor lucrătorilor agricoli. Se prevede, printre altele, construirea la sate a aproximativ 70 000 de apartamente în decursul cincinalului.

CAMERA INTERNAȚIONALĂ DE COMERȚ CERE EXTINDEREA RELAȚIILOR EST-VEST

PARIS 17 (Agerpres). — Comitetul Executiv al Camerei Internaționale de Comerț s-a pronunțat în favoarea dezvoltării relațiilor comerciale dintre țările socialiste și capitaliste.

Camera Internațională de Comerț, al cărei cartier general se află la Paris, este o organizație influentă care reunește oameni de afaceri din 75 de țări.

Într-o conferință de presă, **președintele Camerei, Vallenberg (Elveția), a subliniat că comerțul cu țările socialiste capătă o importanță tot mai mare pentru țările occidentale pe măsură ce în țările socialiste crește producția și calitatea ei. Contactele pe tărîm comercial dintre Est și Vest, a declarat Vallenberg, trebuie să se extindă. „Este timpul ca guvernele și oamenii de afaceri să depună eforturi pentru a crea condiții necesare stabilirii unui nou climat" în relațiile economice dintre Est și Vest,** a declarat el. Comitetul Executiv al Camerei Internaționale de Comerț a elaborat o serie de recomandări a căror transpunere în viață, potrivit părerii participanților la sesiune, va contribui la dezvoltarea continuă a contactelor reciproc avantajoase. Recomandările vor fi transmise de către această organizație internațională guvernelor țărilor membre.

Comunicat comun iugoslavo-austriac

VIENA 17 (Agerpres). — La Viena a fost dat publicității comunicatul comun iugoslavo-austriac.

Ambele părți, se arată în comunicat, au constatat că în Europa se manifestă tendințe de destindere a încordării, care oferă noi posibilități pentru îmbunătățirea relațiilor și colaborarea constructivă între state. S-a relevat însemnătatea aplicării rezoluției adoptate de cea de-a 20-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. cu privire la inițierea de măsuri pe plan regional în scopul îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate dintre țările europene cu sisteme politice și sociale diferite.

Cele două părți și-au exprimat îngrijorarea pentru situația din Vietnam și s-au pronunțat pentru găsirea cît mai grabnică a unei soluții de reglementare pe baza acordurilor de la Geneva din 1954.

S-a constatat continua adîncire a relațiilor de prietenie dintre cele două țări și a fost exprimată convingerea că este posibilă o intensificare și mai mare a relațiilor economice.

Președintele Iosip Broz Tito a invitat pe președintele Franz Jonas să facă o vizită oficială în Iugoslavia. Invitația a fost acceptată.

★

Vineri dimineața, președintele R.S.F. Iugoslavia, Iosip Broz Tito, care a făcut o vizită oficială de cinci zile în Austria, a părăsit Viena.

LUCRĂRILE COMISIEI ECONOMICE O.N.U. PENTRU AFRICA

LAGOS 17 (Agerpres). — În capitala Nigeriei continuă lucrările reuniunii Comisiei economice a O.N.U. pentru Africa, care și-a propus examinarea situației economice a țărilor africane, precum și luarea unor măsuri concrete pentru a facilita dezvoltarea industrial-agrară a statelor continentului negru.

În cadrul dezbaterilor de pînă acum, mai mulți vorbitori s-au referit la efectele negative pe care colonialismul le are asupra dezvoltării economice a țărilor africane. În legătură cu aceasta, reprezentantul Zambiei a subliniat în mod deosebit repercusiunile pe care situația din Rhodesia, și mai ales atitudinea tolerantă a Marii Britanii față de regimul lui Ian Smith, le-a avut asupra economiei țării sale.

corespondență din Alger

Vastă campanie de refacere a unei avuții naționale

Cu participarea muncitorilor, felahilor, funcționarilor, soldaților, studenților și elevilor în Algeria se desfășoară, în aceste zile, o vastă campanie de împăduriri și plantare de pomi fructiferi. Planul de refacere a acestei avuții naționale cuprinde reîmpădurirea unui milion și jumătate de hectare, în special în regiunile afectate de război, și plantarea cu pomi fructiferi a 500 000 ha. Se plantează în primul rînd arbori cu valoare industrială și cu o perioadă de creștere redusă, cum ar fi eucaliptii și pinii, folosiți pentru obținerea celulozei. În al doilea rînd, se urmărește sporirea cantităților de lemn de esență clasică: pinul de Alep, pinul maritim, cedrul. În regiunile amenințate de intemperii se planează o vastă rețea de perdele de protecție.

Campania de împădurire răspunde, așadar, unor necesități imediate: stoparea eroziunilor, a alunecărilor de teren de pe versantele unor baraje, sporirea producției de fructe, care pentru Algeria reprezintă o importantă sursă de venituri.

Ritmul de împăduriri este impresionant. Într-o singură zi, după cum a informat presa, pe întreg teritoriul Algeriei 140 000 de oameni au plantat două milioane și jumătate de arbuști.

„Dacă ani de-a rîndul, în timpul perioadei coloniale — constată cotidianul „El Moudjahid" — patrimoniul forestier național a fost distrus de o exploatare abuzivă și de război (au fost distruse de napalm 800 000 ha păduri) astăzi salvgardarea lui a devenit o problemă națională și presupune răspunderea întregii populații".

C. BENGA

Ce ar aduce Anglia aderarea la Piața comună

Declarația ministrului britanic al comerțului

LONDRA 17 (Agerpres). — Problema aderării Angliei la Piața comună a dezvăluit, după cum relatează agenția Reuter, disensiuni în sînul guvernului britanic. Joi, ministrul comerțului, Douglas Jay, a făcut o declarație care dezminte unele afirmații făcute de premierul Wilson la Bonn, după încheierea tratativelor cu cancelarul Kiesinger. La conferința de presă ținută înainte de plecarea sa spre patrie, premierul britanic a declarat, printre altele, că atunci cînd a anunțat hotărîrea Angliei de a adera la C.E.E. a vorbit în numele întregului guvern britanic. El a precizat, totodată, că scumpirea costului vieții în Anglia, după aderarea ei la C.E.E., va reprezenta mai puțin de 3,5 la sută. La Londra, Douglas Jay, care este considerat adversar al C.E.E., a declarat că, în cazul aderării la Piața comună fără a se face modificări prealabile importante în statutul acestei organizații, Anglia va fi supusă unor crize economice care se vor repeta la fiecare trei ani, va pierde piețe în afara Europei și va înregistra o scumpire a costului vieții cu peste 4 la sută.

Peste 2 500 de femei americane din statele New York, Massachusetts, Pensylvania și alte state de pe coasta răsăriteană a S.U.A. au organizat o demonstrație de protest în fața Pentagonului. „Încetați uciderile în masă", „Sîntem împotriva trimiterii fiilor noștri în Vietnam" au fost lozincile scandate de participantele la demonstrație. În fața biroului ministrului apărării, Robert McNamara, manifestația s-a încheiat cu un mare miting

ȘEDINȚA COMITETULUI EXECUTIV AL C. C. AL U. C. I.

BELGRAD 17 (Agerpres). — Într-o ședință a Comitetului Executiv al C.C. al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, prezidată de Mialko Todorovici, au fost examinate unele probleme actuale ale înfăptuirii reformei economice. S-a apreciat că în prezent reforma este aplicată în toate ramurile vieții economice a țării și că este necesară antrenarea comuniștilor în activitatea de perfecționare a sistemului reformei și de înlăturare a tuturor elementelor depășite de practică. Ședința a stabilit sarcinile care revin Comitetului Central și comisiilor sale în găsirea unor soluții concrete pentru rezolvarea problemelor cheie ale reformei, îndeosebi în domeniul investițiilor.

Afacerile necurate ale C. I. A.

WASHINGTON 17 (Agerpres). — Congresul american este solicitat să efectueze o anchetă proprie asupra relațiilor dintre C.I.A. (Agenția Centrală de Investigații) și Asociația națională a studenților, anchetă care ar urma să se desfășoare paralel cu cea ordonată de președintele Johnson lui Nicholas Katzenbach, subsecretar de stat. Referindu-se la activitatea C.I.A. în rîndul studenților, liderul majorității democrate din Senat, Mike Mansfield, a calificat-o ca fiind „cea mai nepotrivită", cerînd deschiderea unei anchete din partea Congresului.

Ziarul „New York Times" a citat vineri cinci noi organizații cu sediul în S.U.A. care au primit, indirect, subsidii din partea Agenției Centrale de Investigații (C.I.A.). Aceste organizații sînt: „Fundația pan-americană", „Institutul internațional pentru studierea pieței", „Societatea americană a culturii africane", „Prietenii americani ai Orientului Mijlociu" și „Fundația internațională pentru dezvoltare".

Vedere parțială a șantierului barajului de la Layion (Iran)

■ **TOKIO. În prima sesiune a noului Parlament japonez, în care majoritatea locurilor sînt deținute de Partidul liberal-democrat (de guvernămînt). Eisaku Sato a fost reales în funcția de prim-ministru pe o nouă perioadă de patru ani.**

■ **MOSCOVA. La 17 februarie, Andrei Gromiko, ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., s-a întîlnit cu Vaclav David, ministrul afacerilor externe al Cehoslovaciei. A avut loc un schimb de vederi într-o serie de probleme internaționale actuale, precum și în probleme privind relațiile sovieto-cehoslovace.**

■ **CAIRO. Ministerul Afacerilor Externe al Yemenului a publicat o notă de protest împotriva „raidurilor a trei avioane britanice deasupra satelor din regiunile Maabak și Machalif". Nota afirmă că în aceeași zi „alte 12 avioane britanice au violat spațiul aerian al Yemenului".**

■ **BELGRAD. Agenția Taniug informează că la Belgrad au luat sfîrșit convorbirile dintre delegațiile Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, condusă de Mialko Todorovici, și Partidului Comunist Francez, condusă de Raymond Guyot. În cadrul convorbirilor a fost relevată necesitatea extinderii în continuare a colaborării dintre cele două partide.**

■ **WASHINGTON. Comisia senatorială pentru problemele forțelor armate ale S.U.A. a aprobat joi suma de 4,5 miliarde dolari pentru cheltuieli suplimentare necesitate de războiul din Vietnam.**

■ **SOFIA. După cum anunță agenția B.T.A., joi, în orașul Plovdiv, a început construcția uzinei de automobile „Bulgarrenault". Uzina va fi înzestrată cu utilaj francez și italian. În prima etapă vor fi construite secții cu o suprafață totală de 9 000 de metri pătrați, a căror producție anuală va fi de 10 000 de automobile.**

■ **GENEVA. Ultimele date asupra populației globului arată că planeta noastră numără actualmente 3 220 000 000 de locuitori. Dintre aceștia, 1 785 000 000 se află în Asia, 441 milioane în Europa, 303 milioane în Africa, 237 milioane în America de sud și 211 milioane în America de nord.**

■ **CHICAGO. Un frig polar s-a abătut joi asupra regiunilor din nord-estul S.U.A. A căzut zăpadă abundentă, iar vîntul a atins o viteză medie de 80 km pe oră. Temperatura aerului a scăzut brusc la minus 38 de grade. La New York, Chicago, Buffalo și în alte localități, vîntul a înregistrat o viteză de 129 km pe oră. Oficialitățile au anunțat că 7 persoane și-au pierdut viața.**

■ **ADDIS-ABEBA. În capitala Etiopiei a început procesul generalului Tadesse Biru și al altor 8 persoane acuzate de complot împotriva statului.**

■ **PRAGA. O colecție cuprinzînd 179 de cărți și alte lucrări ale lui Julius Fucik a fost predată de către văduva scriitorului muzeului din Plzen, amenajat în casa în care Fucik a trăit înainte de război, împreună cu părinții săi.**

■ **JOHANNESBURG. Peste 138 de activiști și conducători sindicali din Rhodesia se află în închisorile regimului rasist al lui Ian Smith — scrie ziarul „Rand Daily Mail", care apare la Johannesburg. Dintre cei întemnițați, 38 sînt activiști de frunte ai Sindicatului învățătorilor.**

ECRAN

„RHODESIENII" *Zilele acestea premierul guvernului rasist al Rhodesiei, Ian Smith, și-a reafirmat intenția de a consfinți existența actualului său regim, menționînd în acest sens „posibilitatea declarării țării ca republică". Pentru a-și motiva declarația, el a invocat faptul că „ar fi din ce în ce mai greu să se reziste partizanilor acestei idei". Rhodesienii — a adăugat el — trebuie să aibă o nouă constituție. Relatînd cele de mai sus, agențiile de presă menționează, totodată, că Smith a*

ignorat complet existența poporului african al Rhodesiei, care însumează peste 4 000 000 de oameni. Atunci — se pune întrebarea: unde sînt „rhodesienii" la care s-a referit căpetenia rasistă?

■

PETROL ȘI APĂ *În zona localității Al Shigali din Kuweit — țară lipsită de apă potabilă, dar foarte bogată în petrol — au fost descoperite, după îndelungi cercetări, imense rezerve de apă freatică, care, se apreciază, pot satisface necesitățile populației din Kuweit timp de mai bine de un secol. Evenimentul amintește una din cele mai populare legende din această țară — despre un șeic îmbogățit de pe urma vînzării petrolului, care cerea insistent sondorilor: „Vreau apă", în timp ce din pămînt țîșnea numai țiței. Acum, visul lui a devenit realitate.*

■

DILEMĂ *Ziarul britanic „Guardian" transmite că în Noua Zeelandă se discută în prezent luarea unor „măsuri de austeritate în vederea redresării economiei naționale". Ziarul afirmă că, datorită scăderii considerabile a prețului lînii pe piața mondială, veniturile Noii Zeelande de pe urma exporturilor de lînă au scăzut în ultimul sezon cu 40 milioane lire. Pentru ameliorarea situației, în capitala neo-zeelandeză se preconizează, între altele, mărirea impozitelor indirecte. Cercuri financiare arată că aceasta ar putea duce la o devalorizare a monedei țării. Dilema n-a fost încă rezolvată.*

Ziarul amintit nu face nici o referire la agravarea dificultăților economice ale Noii Zeelande ca urmare a sporirii cheltuielilor militare, prin participarea țării la intervenția imperialistă în Vietnam. Mai mult decît din prețul lînii, adevărata dilemă decurge din prețul pe care trebuie să-l plătească neo-zeelandezii pentru acest război dus în numele unor interese străine.

■

FLORI *Un colecționar new-yorkez a donat Universității Harward o scrisoare cu autograful celebrului astronom Galileo Galilei. Documentul, care poartă data de 5 ianuarie 1601, este o scrisoare de mulțumire adresată de renumitul astronom unui necunoscut pentru un poem închinat de acesta lui Galilei. Scri-*

soarea este singurul document cu autograful lui Galileo Galilei, care aparține unei instituții americane. Un schimb de mesaje care au trecut prin veacuri, pînă în zilele noastre.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața „Scînteii". Tel. 17 60 10, 17 60 20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul Combinatul Poligrafic Casa Scînteii